

รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ
การประชุม กลุ่มทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ในวันที่ 1 พ.ย. 2556 ณ ห้องอินทนนท์

ประเด็นข้อเสนอแนะ

1. การขอ GAP โครงการหลวง มีการแยกพืชที่ขอรับรอง เป็น ผัก ไม้ผล ซึ่งจะขอโดยให้โครงการหลวง เป็นแหล่งผลิตเดียว ทั้งนี้ยังไม่รวม ชา กาแฟ และพืชไร่
2. ถ้าสถาบันจะส่ง ผลผลิตให้กับโครงการหลวง จะต้องขอรับรอง GAP เช่นเดียวกับโครงการหลวง
3. ในที่ประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายในวาระที่สถาบันนำเสนอความก้าวหน้าของผลการดำเนินงาน ในประเด็น ผลผลิตกาแฟในพื้นที่ขยายผลโครงการหลวง เช่น ที่ปางมะโอสบเมย และ แม่สามแลบ ที่ประชุมเห็นว่าควรเขียนยุทธศาสตร์ตลาด เพื่อให้ทราบนโยบายและแนวทางของโครงการ ขยายผลโครงการหลวงว่าจะผลิตสินค้าโดยมีตราสินค้าเองหรือจำหน่ายสินค้าแบบขายส่ง ซึ่งการขายส่งจะลดขั้นตอนการขอรับรองมาตรฐานออกไป นอกจากสินค้านั้นจะมีศักยภาพสูง ก็ควรจำหน่ายแบบปลีก
4. ควรมีการทบทวนการดำเนินโครงการวิจัยที่ผ่านมา โดยใช้วิธี After Action Review (AAR) ซึ่งจะเป็นการทบทวนการทำงานทั้งหมด ทั้งในด้านที่ประสบความสำเร็จ และด้านที่มีปัญหาอุปสรรค เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ และร่วมกันแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยมีขั้นตอนการทำ AAR ดังนี้
 - 1) การทบทวนวัตถุประสงค์
 - 2) การทบทวนสิ่งที่เกิดขึ้น
 - 3) การหาเหตุผลของความแตกต่าง ระหว่าง แผนและผล
 - 4) การสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ และวิธีการในการลดหรือแก้ความแตกต่างของแผนและผล
5. การนำเสนอความสัมพันธ์ของโครงการ ได้มีข้อเสนอแนะดังนี้
 - 1) โครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการพัฒนาชุมชนต้นแบบโครงการหลวงเพื่อให้คนอาศัยอยู่ร่วมกับ ป่าไม้และสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน
 - 1.1 เป้าหมายที่นำเสนอ มีความชัดเจน ถ้าทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ ทั้ง 3 ข้อ ก็จะบรรลุเป้าหมายที่กำหนด หากไม่บรรลุ ก็จำเป็นต้องปรับวัตถุประสงค์
 - 1.2 วัตถุประสงค์ ในแต่ละปี ควรกำหนดวัตถุประสงค์หลักและวัตถุประสงค์รอง
 - 1.3 ควรกำหนดช่วงระยะเวลาการดำเนินงาน ครอบคลุม ระยะเวลา 5 ปี ทั้งวัตถุประสงค์ และกิจกรรมโดยอาจกำหนดเป็นกิจกรรมหลักและกิจกรรมย่อย
 - 1.4 ขั้นตอนการดำเนินงานที่นำเสนอ ยังไม่ครอบคลุมจนบรรลุเป้าหมาย ทั้งในด้าน เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
 - 1.5 การดำเนินงานควรมีขั้นตอนดังนี้
 - 1.5.1 การสำรวจพื้นที่
 - 1.5.1.1 โดยการเลือกพื้นที่เพื่อเป็นตัวแทน หรือพื้นที่ที่มีศักยภาพ
 - 1.5.1.2 กำหนดกิจกรรมเพื่อหาระดับหรือสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานในระยะที่ผ่านมาของปัจจัยแต่ละด้าน โดยใช้วิธีการให้ค่าคะแนนในลักษณะโครงข่ายโยงแมงมุม
 - 1.5.2 การสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการทำกิจกรรม และการสร้างจิตสำนึก เช่น

- 1.5.2.1 การส่งเสริมพืชอาหารและพืชรายได้
- 1.5.2.2 การรวบรวมความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น
- 1.5.2.3 การสร้างภาวะผู้นำที่เข้มแข็ง
- 1.5.2.4 การใช้แนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
- 1.5.3 การกำหนดเป้าหมายความสำเร็จของกิจกรรมในแต่ละปี
- 1.6 ควรมีการจัดสัมมนาร่วมกับศูนย์พัฒนาโครงการหลวง โดยมีเป้าหมาย
 - 1.6.1 เพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมผลักดันการดำเนินงานร่วมกัน
 - 1.6.2 เพื่อสร้างความเข้าใจในแนวทางการดำเนินงาน
 - 1.6.3 เพื่อติดตามความก้าวหน้าการดำเนินกิจกรรมของแต่ละส่วน
 - 1.6.4 เพื่อรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
 - 1.6.5 เพื่อผลักดันในประเด็นที่สนใจ
- 1.7 ควรทำการวิเคราะห์กิจกรรมโดยใช้โครงข่ายใยแมงมุม ก่อนที่จะกำหนดกิจกรรม โดยในแต่ละด้านจะมีตัวชี้วัด น้ำหนัก ที่ได้จากการวิเคราะห์และหารือร่วมกัน
- 1.8 ควรมีการระบุไว้ในปีที่ผ่านมา (ปี 2556) มีการดำเนินงานถึงขั้นตอนไหน และยังมีอีกกี่ขั้นตอนที่จะดำเนินงานในปี 2557 โดยใช้วิธีประเมินโดยนักวิจัยก่อน แล้วประเมินโดยกระบวนการมีส่วนร่วม
- 1.9 กำหนดจัดการประชุมร่วมกับศูนย์พัฒนาโครงการหลวง ในวันที่ 4 ธันวาคม 2556 ณ ห้องดอยคำ
- 2) ชุดโครงการวิจัยผลิตภัณฑ์จากความหลากหลาย
 - 2.1 เป้าหมายควรเขียนในลักษณะ ผลผลิตผลลัพธ์ ซึ่งที่เขียนมาจะเป็นลักษณะของกิจกรรมที่ทำ
 - 2.2 ควรแยกเป้าหมาย เป็นเป้าหมายรวม และเป้าหมายรองในแต่ละโครงการย่อยแล้ว กำหนดขั้นตอนเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์
 - 2.3 ผลลัพธ์ คือผลที่ได้จากการใช้ประโยชน์จากผลผลิต
 - 2.4 ควรมีการประเมินโครงการจาก วัตถุประสงค์ องค์ความรู้ และทรัพยากรทั้ง คน และเครื่องมือที่มีอยู่ ว่าควรจะมุ่งเน้นในผลิตภัณฑ์ตัวไหน ที่มีศักยภาพมากที่สุด โดยหารือและประชุมร่วมกันในกลุ่มความหลากหลาย คือ Food bank สมุนไพร ผลิตภัณฑ์จากความหลากหลาย และชีวภัณฑ์เกษตร เพื่อจัดทำเป็นแผนแม่บท ของความหลากหลาย แล้วนำเข้าเป็นวาระในที่ประชุมคณะกรรมการวิจัย เพื่อใช้ในการเป็นข้อมูลและแนวทางในการจัดทำข้อเสนอโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ ในปี 2558
 - 2.5 กำหนดจัดการประชุมหารือ ในวันที่ 16 พฤศจิกายน 2556 เวลา 9.00 น. ณ ห้องประชุมชั้น 1 สำนักวิจัย
- 3) โครงการวิจัยต่อยอดองค์ความรู้และสร้างมูลค่าเพิ่มจากพืชสมุนไพรและยาพื้นบ้าน
 - 3.1 ผลที่ได้เป็นไปตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้หรือไม่
 - 3.2 เป้าหมายควรจะมีการระบุ ว่าได้วิธีการปลูกวัตถุดิบ พืชสมุนไพร แปรรูปชนิด ชุมชนสามารถผลิตยาพื้นบ้านที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน.....ผลิตภัณฑ์

แปรรูปเป็น อะไรได้บ้าง กี่ชนิด และมีเกษตรกร.....ราย (กลุ่ม)ที่ได้มีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ และได้รับมาตรฐาน

- 3.3 ผลลัพธ์ ควรเป็น เกษตรกรมีรายได้.....จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์
 - 3.4 มีกิจกรรมอะไรบ้างที่ต่อเนื่องจากงานวิจัย และผลที่ได้รับเป็นอย่างไร เช่นแปลงสาธิต การเข้ารับการศึกษาดูงาน อบรม คู่มือ บทเรียนหรือหลักสูตร
 - 3.5 งานวิจัยจะเน้น การสร้างรายได้ การอนุรักษ์ และการจัดทรัพยากรเส้นทางปัญญา โดยควรระบุว่ากิจกรรมหรือผลิตภัณฑ์ไหนเป็นการต่อยอดงานเดิม กิจกรรมหรือผลิตภัณฑ์ไหนพัฒนาใหม่ มีรายได้เพิ่ม มีวิธีการเพิ่ม หรือได้รับการจัดทรัพยากรเส้นทางปัญญาในแต่ละผลิตภัณฑ์อย่างไร โดยให้ระบุ การต่อยอดจากของเดิม และที่พัฒนาใหม่ตลอด
- 4) โครงการวิจัยฟื้นฟูแหล่งอาหาร (Food bank) และความหลากหลายทางชีวภาพบนพื้นที่สูง
 - 4.1 Food bank จะเป็นโครงการที่รวบรวมทรัพยากรความหลากหลาย และองค์ความรู้ เพื่อให้ชุมชนได้ใช้ประโยชน์ และมีการต่อยอดเป็นผลิตภัณฑ์ ยาสมุนไพร และชีวภัณฑ์ เกษตร
 - 4.2 การพัฒนาด้านพืชของโครงการหลวง จะเน้นพืชอาหาร และพืชรายได้ ส่วน สวพส. จะเป็นพืชท้องถิ่น และภูมิปัญญาชุมชน
 - 4.3 จากการจัดนิทรรศการในงานสัมมนาวิชาการงานวิจัย ควรมีการจัดทำการใช้ประโยชน์ตามระดับความสูง กำหนดเป็น zoning ระบุกลุ่มชนเผ่า วิถีชีวิต พืชที่ใช้ประโยชน์ พืชที่หายาก และใกล้สูญหาย สมาชิกในแต่ละโซน รวมถึงการต่อยอด การรวบรวม และการใช้ประโยชน์ ในแต่ละโซน
 - 5) ชุดโครงการวิจัยและพัฒนาชีวภัณฑ์เกษตรและผลิตภัณฑ์สำหรับการปลูกพืชเพื่อลดการใช้สารเคมีบนพื้นที่สูง
 - 5.1 มีผลิตภัณฑ์ที่เกษตรกรสามารถรับหัวเชื้อและขยายได้เองจำนวนเท่าใด และมีแผนการดำเนินงานในปี 2557 อย่างไร
 - 5.2 กลุ่มผู้ใช้ประโยชน์ จะเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มเกษตรกร และการผลิตเพื่อจำหน่ายในเชิงธุรกิจ
 - 5.3 ควรนำเสนอชนิดของผลิตภัณฑ์โดยใช้ภาพประกอบ จำแนกผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในแต่ละส่วนของพืช เพื่อให้สามารถสื่อสารได้ง่ายขึ้น
 - 5.4 ควรมีการเปรียบเทียบประสิทธิภาพ ต้นทุนการผลิต และความยากง่ายในการใช้งานของผลิตภัณฑ์ที่ได้จากงานวิจัยกับผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ในท้องตลาดและผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาโดยหน่วยงานอื่น
 - 6) โครงการวิจัยแบบมีส่วนร่วมในการพัฒนาทดแทนพืชเสพติดและกลไกการจัดการระบบนิเวศลุ่มน้ำย่อยแม่ตื่นน้อย
 - 6.1 ควรกำหนดวัตถุประสงค์ใช้กระชับและชัดเจน เป็น ศักยภาพการปลูกข้าวนาดำ โดยการทดสอบร่วมกับเกษตรกร คัดเลือกพันธุ์ข้าวที่บริสุทธิ์ จากองค์ความรู้เดิม ทดสอบกระบวนการปลูกน้าน้อย การทดสอบปลูกพืชหลังนา ศักยภาพการเพิ่มผลผลิตข้าวนาดำร่วมกับเกษตรกร
 - 6.2 การปลูกพืชหลังนา เพื่อเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกรและเพื่อบำรุงดิน

- 6.3 การเพิ่มผลผลิตพืชรายได้จากการปลูกพืชหลังนา
- 6.4 ควรกำหนดเป้าหมายหลัก และเป้าหมายของโครงการย่อยที่ชัดเจน
- 6.5 การศึกษาด้านการกาแฟ ควรระบุประเด็นให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่โดยพิจารณาว่า หากมีการปลูกแล้ว มีประสิทธิภาพดีหรือยัง มีการดูแลรักษาสวนถูกต้องเหมาะสมแล้วหรือยัง กระบวนการหลังการเก็บเกี่ยว การแปรรูป และช่องทางการตลาด ซึ่งบางกิจกรรมอาจไม่จำเป็นต้องเป็นงานวิจัย อาจเป็นการส่งเสริมได้
- 6.6 การเพิ่มผลผลิตโดยการทดสอบ ควรมีการเก็บดิน และคำนึงถึงการอนุรักษ์ดินและน้ำ
- 6.7 การศึกษาเพื่อให้ได้แนวทางในการเพิ่มผลผลิต
- 6.8 การวิเคราะห์ปัญหาควรให้ตรงและเป็นปัญหาที่แท้จริงของพื้นที่
- 6.9 การวิเคราะห์พื้นที่จะดูทั้งด้าน ดิน น้ำ อากาศ ความสูง และโรคแมลง ภูมิอากาศ
- 6.10 ให้ศึกษาวงจรการผลิตกาแฟที่โคลัมเบียได้ทำและนำมาใช้ประโยชน์
- 7) โครงการวิจัยการฟื้นฟูระบบเกษตรยั่งยืนในพื้นที่ขยายผลโครงการหลวงโปงคำ
 - 7.1 เป้าหมายควรเป็นเป้าหมายของงานวิจัย เช่น องค์ความรู้ ผลิตภัณฑ์ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ กระบวนการ ชุมชนต้นแบบ เป็นต้น
 - 7.2 กิจกรรมที่จะดำเนินงานในพื้นที่เพื่อแก้ปัญหา อาจมีทั้งในส่วนของงานพัฒนาและงานวิจัย ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นงานวิจัยทั้งหมด
 - 7.3 การวิจัยโดยอาศัยหลัก Farming System Research มีวัตถุประสงค์ ดังนี้
 - วิเคราะห์สภาพปัญหาของพื้นที่ เพื่อกำหนดหัวข้อและประเด็นงานวิจัย
 - ศึกษาชุมชนทั้งหมด ทั้งนี้บางชุมชนความต้องการไม่ได้เป็นประเด็นปัญหา
 - ประเด็นงานวิจัยควรเป็นความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงการเกษตรที่ดีขึ้น
 - ควรมีการวางแผน การศึกษา เทคโนโลยี วิธีการอย่างรอบคอบ โดยการมีส่วนร่วมของผู้เชี่ยวชาญแต่ละด้าน
 - 7.4 การดำเนินงานในลักษณะ Area Based Research จะพิจารณาจากความเป็นอยู่และจำแนกเป็นประเด็นความต้องการงานวิจัย และความต้องการในการพัฒนาด้านอาชีพ
 - 7.5 การวิเคราะห์พื้นที่ จะได้จากการ ทำ checklist การสำรวจสภาพโดยทั่วไป และการลงพื้นที่เพื่อสำรวจในเชิงลึก ซึ่งจะทำได้ข้อมูลที่เป็นเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพถึงจะกำหนดได้ว่าปัญหานั้นแก้ได้ด้วยงานส่งเสริมหรืองานวิจัย
 - 7.6 ถ้าในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นนาค้า งานวิจัยก็ควรเน้นที่นาค้า
 - 7.7 ควรประเมินศักยภาพของแต่ละพืชที่จะส่งเสริมหรือวิจัย โดยการ ทำ checklist ของแต่ละโครงการ
 - 7.8 การวิเคราะห์พื้นที่ควรดำเนินการโดยกระบวนการมีส่วนร่วม ของทุกส่วน เพื่อกำหนดประเด็นงานพัฒนา และงานวิจัยร่วมกัน
 - 7.9 เป้าหมายของการดำเนินงาน ควรพิจารณาผู้รับผลประโยชน์ เช่น สถาบันเกษตรกร เจ้าหน้าที่ขยายผล

รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง การจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ (Road Map) กลุ่มงานความหลากหลายทางชีวภาพ
ในวันที่ 16 พฤศจิกายน 2556
ณ ห้องประชุมสำนักวิจัย สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายสุทัศน์ ปลื้มปัญญา	อนุกรรมการวิจัย
2. ดร.รจเร นพคุณวงศ์	รักษาการผู้อำนวยการสถาบันวิจัย
3. ดร.อัจฉรา ภาวศุทธิ์	นักวิชาการ
4. นางสาวเพชรดา อยู่สุข	นักวิชาการ
5. นางสาวจารุณีภักุมวงศ์	นักวิชาการ
6. นางสาวสุมาลี เม่นสิน	นักวิชาการ
7. นางสาวกรรณิกา ศรีลย์	นักวิชาการ
8. นางสาวอัปสร วิทยประภารัตน์	นักวิชาการ
9. นางสาวกมลทิพย์ เรารัตน์	นักวิชาการ
10. นายศุภเชษฐ์ ทองกล้า	นักวิจัย
11. นางสาวพันธุ์ทิพย์ นนทรีย์	นักวิจัย
12. นางสาวสุมามาศ ไชยวงศ์	นักวิจัย
13. นายชวลิต นิมิตรศิลป์	นักวิจัย
14. นางสาวพิศุทธอง สอนงค์	นักวิจัย

โดยมีนายสุทัศน์ปลื้มปัญญาอนุกรรมการวิจัย ทำหน้าที่ประธานการประชุม ผลการประชุมสรุปได้
ดังนี้

ระเบียบวาระที่ 1 เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ 2 เรื่องเพื่อทราบ

นางสาวเพชรดา อยู่สุข นำเสนอแนวทางการวิจัยด้านความหลากหลายภายใต้ยุทธศาสตร์สถาบันวิจัย
และพัฒนาพื้นที่สูง

เรื่องที่ 1 ยุทธศาสตร์สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง แผนงานวิจัยภายใต้ยุทธศาสตร์สถาบันวิจัยและพัฒนา
พื้นที่สูง และแนวทางการวิจัยด้านความหลากหลาย

ประเด็นนำเสนอ	รายละเอียด
ยุทธศาสตร์ สถาบันวิจัยและ พัฒนาพื้นที่สูง	1. ยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนา 2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาสนับสนุนโครงการหลวงและขยายผลโครงการหลวง 3. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการอุทยานหลวงราชพฤกษ์ 4. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

ประเด็นนำเสนอ	รายละเอียด
แผนการวิจัยภายใต้ยุทธศาสตร์สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง	1.งานวิจัยสนับสนุนการเสริมสร้างประสิทธิภาพการผลิตและการตลาด 2.งานวิจัยการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ภูมิปัญญาท้องถิ่นและความหลากหลายทางชีวภาพ 3.งานวิจัยเชิงนโยบายและสังคมเพื่อกำหนดนโยบายและกลยุทธ์การพัฒนาที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม และรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต 4.การจัดการองค์ความรู้และบูรณาการงานวิจัยและบนพื้นที่สูง
แนวทางวิจัยกลุ่มงานความหลากหลายทางชีวภาพภายใต้ยุทธศาสตร์สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง	มุ่งเน้นการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อการจัดการระบบนิเวศดิน น้ำ และป่า - การสร้างต้นแบบเพื่อให้คนอยู่อาศัยร่วมกับป่าไม้และสิ่งแวดล้อมได้อย่างยั่งยืน - การฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดินและการจัดการธาตุอาหารพืช - การวิจัยเพื่อลดมลพิษสิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สูง - การรวบรวม อนุรักษ์ และต่อยอด องค์ความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพ และภูมิปัญญาท้องถิ่นบนพื้นที่สูง - การสร้างมูลค่าเพิ่มจากความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมในระดับชุมชน และในเชิงพาณิชย์ - การวิจัยและพัฒนามาตรการทางเศรษฐศาสตร์และสังคมในการสร้างแรงจูงใจแก่ชุมชนบนพื้นที่สูง ในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรดิน น้ำ และป่าไม้

ความเห็นของที่ประชุม

ควรมีการเชื่อมโยงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของแนวทางวิจัยกลุ่มงานความหลากหลายทางชีวภาพกับยุทธศาสตร์สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง

ระเบียบวาระที่ 3 ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา และระดมความคิดการจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ (Road Map) เรื่องที่ 1 โครงการวิจัยและพัฒนาการฟื้นฟูแหล่งอาหารจากความหลากหลายทางชีวภาพของชุมชนบนพื้นที่สูงระยะ 3 ปี (2558-2560)

3.1 ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

แนวทาง/วิธีการ	สรุปผลการดำเนินงาน	ปัญหา
การวิจัยเชิงปฏิบัติการร่วมกับชุมชน ภายใต้หลักการโครงการธนาคารอาหารชุมชนตามพระราชดำริ		
1. สำรวจและรวบรวมภูมิปัญญา และรวบรวมความหลากหลายของพืชท้องถิ่น	-พื้นที่ขยายผลฯ และรักษาน้ำ 8 จังหวัด 58 ชุมชน -ข้อมูลพืช 1,262 ชนิด -ทำเนียบผู้รู้ 145 คน	1.การจัดจำแนกชนิดพืชเพราะส่วนใหญ่เป็นชื่อท้องถิ่น 2.ส่วนไหน ยัง ไม่ ค่อย เห็น ความสำคัญของพืชท้องถิ่น

แนวทาง/วิธีการ	สรุปผลการดำเนินงาน	ปัญหา
2. รวบรวมและเพาะขยายพันธุ์พืชในชุมชน	-41 ชุมชน 890 ชนิด - พืชหายาก 27 ชนิด ใน 20 ชุมชน -สมาชิก 508 คน	
3. ปลุกฟื้นฟูพืชท้องถิ่นเพื่อใช้ประโยชน์ในชุมชนและปารธรรมชาติ	-ปลุกฟื้นฟูพืช 420 ชนิด ใน 41 ชุมชน ปารธรรมชาติ 1,032 ไร่ ครั้วเรือน 70 ไร่	
4. พัฒนาแหล่งเรียนรู้การอนุรักษ์และฟื้นฟูพืชท้องถิ่นในชุมชน	-10 แห่ง (แปลงรวบรวมพืชท้องถิ่น วิทยากรท้องถิ่น สื่อเรียนรู้ (แผ่นพับ/บัตรคำโปสเตอร์/วีดิทัศน์)	
5. พัฒนากลุ่มอาชีพต้นแบบที่สามารถสร้างรายได้จากพืชท้องถิ่น	-6 กลุ่ม สมาชิก 59 ราย รายได้รวม 747,100 บาท (ปี 52-56)	
6. การถ่ายทอดองค์ความรู้และสร้างเครือข่ายชุมชนด้านการอนุรักษ์ฟื้นฟูพืชท้องถิ่น	- ผู้ที่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านพืชท้องถิ่น 4,518 คน - โรงเรียนเครือข่าย 11 โรงเรียน - การเชื่อมโยงฐานข้อมูลพืชบนพื้นที่สูงกับ BEDO (104 ชนิด)	

ข้อเสนอแนะในที่ประชุม

ควรสรุปเป็นตารางแจงรายละเอียด ข้อมูลพืช 1,262 ชนิดประกอบด้วยพืชหายากกี่ชนิด พืชใกล้สูญหายกี่ชนิด และพืชที่น่ากลับมารวบรวมใหม่กี่ชนิด

3.2 ระดมความคิดการจัดทำ Road Map

1. ที่ประชุมร่วมกันร่าง Road Map ควรประกอบไปด้วยรายละเอียดดังต่อไปนี้

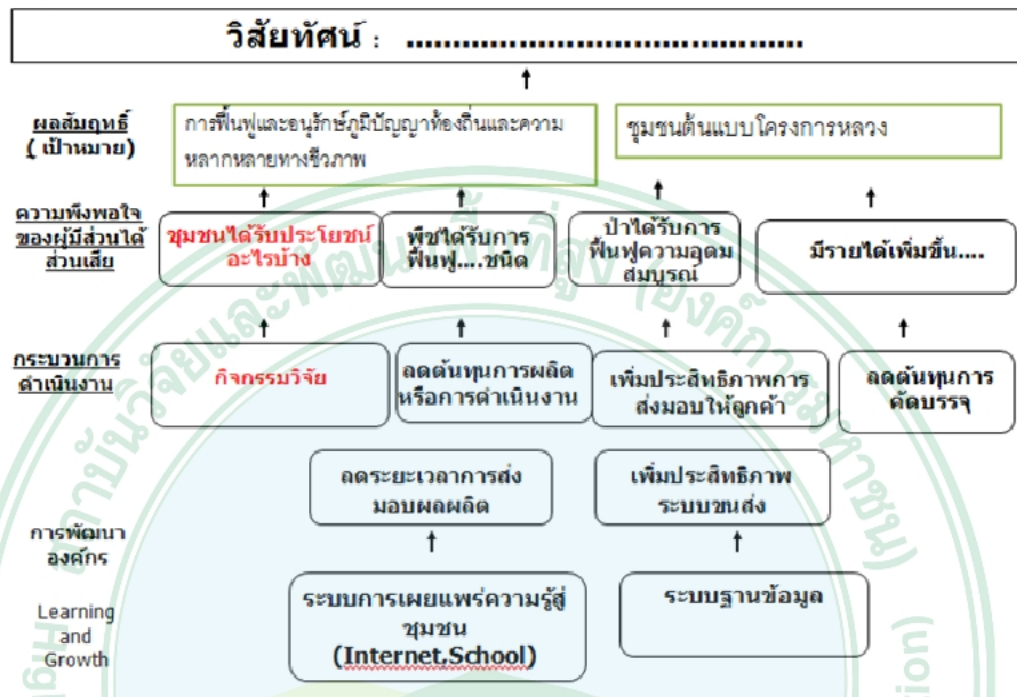
เป้าหมายรวม (overall Goal)	วัตถุประสงค์	กิจกรรม	ตัวชี้วัด	เป้าหมายของตัวชี้วัด (ภาพรวม 3 ปี)	หน่วยรับผิดชอบ

2. เป้าหมายงานวิจัยการฟื้นฟูแหล่งอาหารจากความหลากหลายทางชีวภาพ
 - วิจัยและพัฒนาวิธีการปฏิบัติที่ดีในการฟื้นฟูและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นและความหลากหลายทางชีวภาพ

- การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาชุมชนต้นแบบในการฟื้นฟูและใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนควบคู่ไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมตามแนวทางโครงการหลวง

3. ที่ประชุมร่วมกันร่าง รูปแบบการทำแผนที่ยุทธศาสตร์ ดังนี้

แผนที่ยุทธศาสตร์.....

4. แนะนำให้ดูรูปแบบการทำ Road map ของ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.)
5. ควรทำสรุป Road Map แบบขั้นบันได (Step) ในแต่ละปี

เรื่องที่ 2 โครงการวิจัยและพัฒนาก่อนการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์พืชสมุนไพรบนพื้นที่สูง

2.1 ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

แนวทาง/วิธีการ	สรุปผลการดำเนินงาน	ปัญหา
วิจัยเชิงปฏิบัติการร่วมกับชุมชน		
- รวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่น - ศึกษาองค์ประกอบและวิธีการการใช้ประโยชน์ - รวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง - ทำฐานข้อมูล - คัดกรองภูมิปัญญา	- 7 ชุมชน 3 คนเฝ้า 172 ตำรับ 585 พืชสมุนไพร - งานทรัพย์สินทางปัญญา ดำเนินงานให้	- พืชประมาณ 100 ชนิดหาชื่อวิทยาศาสตร์ไม่ได้
-สำรวจความต้องการใช้ประโยชน์ของชุมชน - หาแนวทางอนุรักษ์ ฟื้นฟู	- ใช้รักษาโรคเบื้องต้น และจำหน่ายสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยปลูกผลิตเอง ลดการเก็บวัตถุดิบ	- พืชหายาก ใกล้สูญพันธุ์ ทำการเพาะขยายพันธุ์ยาก ใช้เวลานานกว่าจะ

แนวทาง/วิธีการ	สรุปผลการดำเนินงาน	ปัญหา
- รวบรวมและเพาะขยายพันธุ์ - ปลูกใช้ในระดับครัวเรือน - เพิ่มปริมาณพืชขาดแคลนหายากใกล้สูญพันธุ์และพืชที่ใช้รักษาสุขภาพ	จากป่า - ดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานด้านสาธารณสุขในพื้นที่ เช่น ร.พ. อ.ส.ม.	เจริญเติบโตและให้ผลผลิต

ความเห็นของที่ประชุม

1. ชื่อโครงการ (เดิม) โครงการวิจัยและพัฒนา การฟื้นฟู การปลูกพืชสมุนไพรและยาพื้นบ้าน
 ชื่อโครงการ (ใหม่) โครงการวิจัยและพัฒนาการอนุรักษ์ พันธุ์ และใช้ประโยชน์พืชสมุนไพรท้องถิ่นบนพื้นที่สูง
 หมายเหตุ: การตั้งชื่อโครงการวิจัยในแต่ละปี ควรชื่อที่มีความเจาะจง แยกต่างหาก
2. วัตถุประสงค์: ไม่ใช่เพื่อทำยา แต่เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้จากการปลูกพืชสำหรับใช้ทำยา
3. เป้าหมาย:
 - ชุมชนที่มีการอนุรักษ์ พันธุ์ และได้รับประโยชน์จากการใช้พืชสมุนไพรและการต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น
 - ชุมชนมีรายได้จากพืชสมุนไพร
4. ขั้นตอน
 - ศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นก่อน
 - การรวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่น และทำฐานข้อมูล
 - มองย้อนไปที่พืชสมุนไพรที่สำคัญ สมุนไพรตัวนั้นสูญหายไปหรือไม่ มีการใช้ประโยชน์หรือไม่อย่างไร มีมูลค่าเท่าไร ไปฟื้นฟู
 - นำไปสู่การฟื้นฟูอนุรักษ์ พืชสมุนไพรและต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น

เรื่องที่ 3 โครงการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชีวภาพสำหรับการป้องกันกำจัดศัตรูพืชและส่งเสริมการเจริญเติบโตพืชบนพื้นที่สูง

3.1 ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

แนวทาง/วิธีการ	สรุปผลการดำเนินงาน	ปัญหา
1. การวิจัยสำรวจข้อมูลพื้นฐาน (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2550-2554)ปัจจุบันลดงานวิจัยประเภทนี้แล้ว	8 เรื่อง ได้แก่ การระบาดวิทยาของศัตรูกับพืช วิธีการป้องกันกำจัดศัตรูพืช	-
2.การวิจัยและพัฒนาชีวภัณฑ์และผลิตภัณฑ์เกษตร (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552-2556)	-สารป้องกันและกำจัดศัตรูพืช 55 เรื่องย่อย จัดกลุ่มเป็น 18 เรื่องหลัก -สารส่งเสริมการเจริญเติบโตของพืช 1 เรื่อง (พัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์แล้ว 14 ชนิด อยู่ระหว่างการพัฒนา 8 ชนิด)	-ประสิทธิภาพชีวภัณฑ์/ผลิตภัณฑ์ให้ผลต่ำกว่าสารในกลุ่มเดียวกันอย่างชัดเจน ทำให้ไม่สามารถพัฒนาต่อได้ทำให้ต้องหยุดงานวิจัยหรือทำการวิจัยซ้ำ เสียเวลาและงบประมาณ -ผลิตภัณฑ์ 1 ชนิด ใช้ระยะเวลาวิจัยและพัฒนา 3-4 ปี และทดสอบการใช้

แนวทาง/วิธีการ	สรุปผลการดำเนินงาน	ปัญหา
		งานกับเกษตรกร 1-2 ปี
3. การทดสอบประสิทธิภาพของปัจจัยการผลิตชีวภาพในแปลงปลูกพืชระดับไรนาเกษตรกร(ปีงบประมาณ พ.ศ. 2553-2556	ผลิตภัณฑ์ชีวภาพ 9 ชนิด พืช 4 ชนิด พื้นที่ทดสอบ 4 แห่ง อีก 5 ชนิด ดำเนินการในปีงบประมาณ 57	การสื่อสารกับเกษตรกร: ความแตกต่างของภาษา/วิถีปฏิบัติของแต่ละชนเผ่า
4. การปรับปรุงกระบวนการผลิตและเก็บรักษาหัวเชื้อจุลินทรีย์สำหรับผลิตเป็นชีวภัณฑ์เชิงอุตสาหกรรมขั้นพื้นฐาน(ปีงบประมาณ พ.ศ. 2554-2556)	ได้วิธีการผลิตชีวภัณฑ์แบบใหม่ที่สามารถลดระยะเวลาและลดต้นทุนการผลิตในระดับอุตสาหกรรมขั้นพื้นฐานจำนวน 2 ใน 3 วิธี(เป้าหมาย)(วิจัยเฉพาะบางรายการเท่านั้น)	ผลการวิจัยบางเรื่องยังให้ผลไม่เป็นที่น่าพอใจเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์การค้าทำให้ต้องทดสอบซ้ำเสียเวลาและงบประมาณ

3.2 ระดมความคิดการจัดทำ Road Map

เป้าหมายรวม

1. การวิจัยการใช้ประโยชน์จากสารสกัดจากพืชและจุลินทรีย์ในการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชที่ปลูกบนพื้นที่สูง (กี่ชนิด)
2. การวิจัยการใช้ประโยชน์จากสารสกัดจากพืชและจุลินทรีย์เพื่อเพิ่มผลผลิตพืชที่ปลูกบนพื้นที่สูง (กี่ชนิด)

เรื่องที่ 4 โครงการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพจากความหลากหลายทางชีวภาพบนพื้นที่สูง

4.1 ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

แนวทาง/วิธีการ	สรุปผลการดำเนินงาน	ปัญหา
-พัฒนาผลิตภัณฑ์เชิงพาณิชย์ -พัฒนาผลิตภัณฑ์ในระดับห้องปฏิบัติการ-คัดเลือกผลิตภัณฑ์ที่มีความโดดเด่นและทดสอบนำร่องการผลิต-ศึกษาความเป็นไปได้ จุดคุ้มทุน ความคุ้มค่าทางเศรษฐศาสตร์ และการยอมรับ -ศึกษาภาพการตลาด วิเคราะห์ SWOT -ข้อมูลสถานการณ์การผลิต/การตลาด	ผลิตภัณฑ์ต้นแบบ ได้แก่ 1)ผลิตภัณฑ์อาหารเสริม 2)ผลิตภัณฑ์เวชสำอาง ได้แก่ รักษาผิว-ฝ้า Hair tonicAnti-Celluliteเจลยับยั้งไวรัสเสริม ผลิตภัณฑ์รักษาโรคน้ำกัดเท้า ผลิตภัณฑ์บำรุงมือและเล็บ Deodorant 3)ผลิตภัณฑ์กำจัดแมลงทางการเกษตร ได้แก่ สารสกัดจากน้ำผสมฆ่าควบคุมโรคหลังการเก็บเกี่ยวพริกกะเหรี่ยง 4) ผลิตภัณฑ์กำจัดแมลง/สัตว์รบกวนในบ้านเรือน 5)ผลิตภัณฑ์อื่นๆ ได้แก่ สีย้อมธรรมชาติ ย้อมสีผม	ระยะเวลาในการทดสอบความคงตัวสั้น คู่แข่ง แนวทาง/ นโยบายการพัฒนาผลิตภัณฑ์ไม่ชัดเจน ขาดผู้มารับประโยชน์/ไปพัฒนาต่อยอด

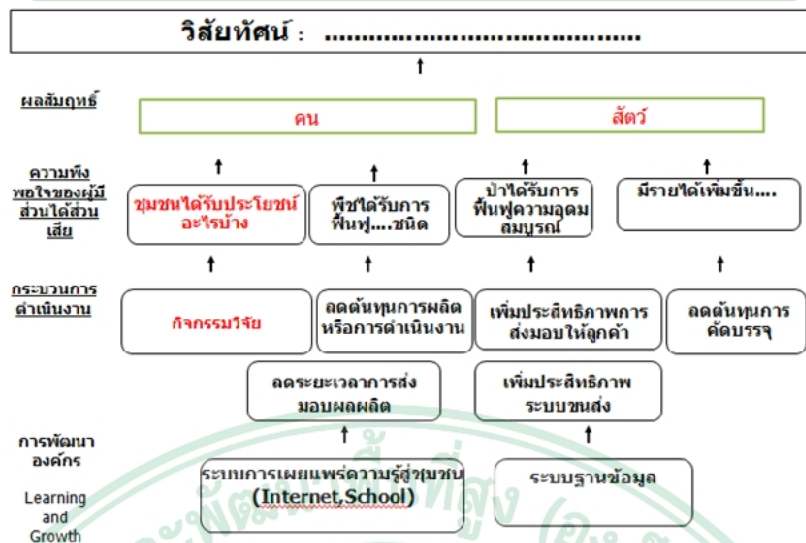
แนวทาง/วิธีการ	สรุปผลการดำเนินงาน	ปัญหา
จดทะเบียนทรัพย์สินทางปัญญา	<u>ลิขสิทธิ์</u> ไฮแลนด์อีเฮอร์บาเรียม (E-herbarium) <u>อนุสิทธิบัตร</u> 1.สูตรผสมสารสกัดจากใบชาเมี่ยงและน้ำมันหอมระเหยจากผลมะแขว่น 2.สูตรตำรับผลิตภัณฑ์ครีมบำรุงผิวหน้าที่มีส่วนประกอบสำคัญจากสารสกัดจากชาเมี่ยง (<i>Camellia sinensis</i>) ที่มีฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระ 3.สูตรผลิตภัณฑ์เจลยับยั้งการอักเสบของผิวหนัง 4.สูตรตำรับผลิตภัณฑ์เจลยับยั้งไวรัสเสริมที่มีส่วนประกอบสำคัญจากสารสกัดฮอสะพายควาย	Ps ที่ยื่นจดไปแล้ว ขาดการนำไปต่อยอด/ ไม่มีนโยบายที่ชัดเจน รับผิดชอบขาดความรู้เรื่องงานข้อมูล/เว็บไซต์

4.2 การระดมความคิดการจัดทำ Road Map โครงการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ฯสรุปได้ดังนี้

หัวข้องานวิจัย	การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ธรรมชาติต่อยอดจากภูมิปัญญาท้องถิ่นและความหลากหลายทางชีวภาพจากพืชบนพื้นที่สูง
เป้าหมาย	1.คนในชุมชนได้รับประโยชน์จาก Bio Product (1) ชุมชนปลูกพืชขาย และแปรรูป เป็นอาชีพ จากมาตรฐาน GAP (2) วัตถุดิบ (ผลผลิตสูง) (3) ตรงตามมาตรฐาน คุณภาพ (4) ส่งผู้ซื้อ/ผู้ประกอบการ (เช่น RPF หรือวิสาหกิจชุมชน) (5) ขายให้ผู้ประกอบการอื่นๆ (บริษัท) 2.เกิดการฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพ
วิธีเลือกผลิตภัณฑ์	1.เลือกทำผลิตภัณฑ์ในสิ่งที่เราถนัด ชำนาญและ มีความพร้อม สามารถทำสำเร็จ 2.มีเลือกผลิตภัณฑ์ที่มีความต้องการมาก มีความสามารถในการแข่งขันและชุมชนสามารถปลูก ขาย และต่อยอดได้ เช่นผลิตภัณฑ์ในตลาดเป็นผลิตภัณฑ์จากเคมี แต่เราเป็นสารธรรมชาติ - ไล่ยุง (ชุมชนได้รับประโยชน์ ปลูกไปสู่ผู้ประกอบการ) - สเปรย์ลดการอักเสบในช่องปาก

4.3 รูปแบบการทำแผนที่ยุทธศาสตร์ (Road Map) โครงการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์

แผนที่ยุทธศาสตร์.....

ชีตา วุฒิการณ์ เจ้าหน้าที่โครงการ/บันทึก

รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง การจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ (Road Map) กลุ่มงานความหลากหลายทางชีวภาพ
ในวันที่ 30 พฤศจิกายน 2556
ณ ห้องประชุมสำนักวิจัย สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายสุทัศน์ ปลื้มปัญญา	อนุกรรมการวิจัย
2. ดร.สุริยวัลย์ เมฆกมล	อนุกรรมการวิจัย
3. ดร.รจเร นพคุณวงศ์	รักษาการผู้อำนวยการสถาบันวิจัย
4. ดร.อัจฉรา ภาวศุทธิ์	นักวิชาการ
5. นางสาวเพชรดา อยู่สุข	นักวิชาการ
6. นางสาวจารุณีภิลมวงศ์	นักวิชาการ
7. นางสาวสุมาลี เม่นสิน	นักวิชาการ
8. นางสาวกรรณิกา ศรีลย์	นักวิชาการ
9. นางสาวอัปสร วิทย์ประภารัตน์	นักวิชาการ
10. นางสาวกมลทิพย์ เรารัตน์	นักวิชาการ
11. นายศุภเชษฐ์ ทองกล้า	นักวิจัย
12. นางสาวพันธุ์ทิพย์ นนทรีย์	นักวิจัย
13. นางสาวสุมามาศ ไชยวงศ์	นักวิจัย
14. นายชวลิต นิมิตรศิลป์	นักวิจัย
15. นางสาวพิกุลทอง สอนงค์	นักวิจัย
16. นางสาวธีรนาฏ ศักดิ์ปรีชากุล	นักวิจัย
17. นางสาวณัชนันท์ บุญญาทรัพย์	นักวิจัย
18. นางสาวสายทอง อินชัย	นักวิชาการ
19. นางสาวกิงกาญจน์ ดันติวิมลกิจ	เจ้าหน้าที่โครงการ

โดยมีนายสุทัศน์ปลื้มปัญญาอนุกรรมการวิจัย ทำหน้าที่ประธานการประชุม ผลการประชุมสรุปได้
ดังนี้

เรื่องที่ 1 ความเชื่อมโยง ยุทธศาสตร์ แผนงาน และแนวทางการวิจัยด้านความหลากหลาย

Food Bank	สมุนไพรและยาพื้นบ้าน	ผลิตภัณฑ์สำหรับมนุษย์และสัตว์	ชีวภัณฑ์เกษตร
-----------	----------------------	-------------------------------	---------------

เรื่องที่ 2 โครงการวิจัยและพัฒนาการฟื้นฟูแหล่งอาหารจากความหลากหลายทางชีวภาพของชุมชนบนพื้นที่สูง

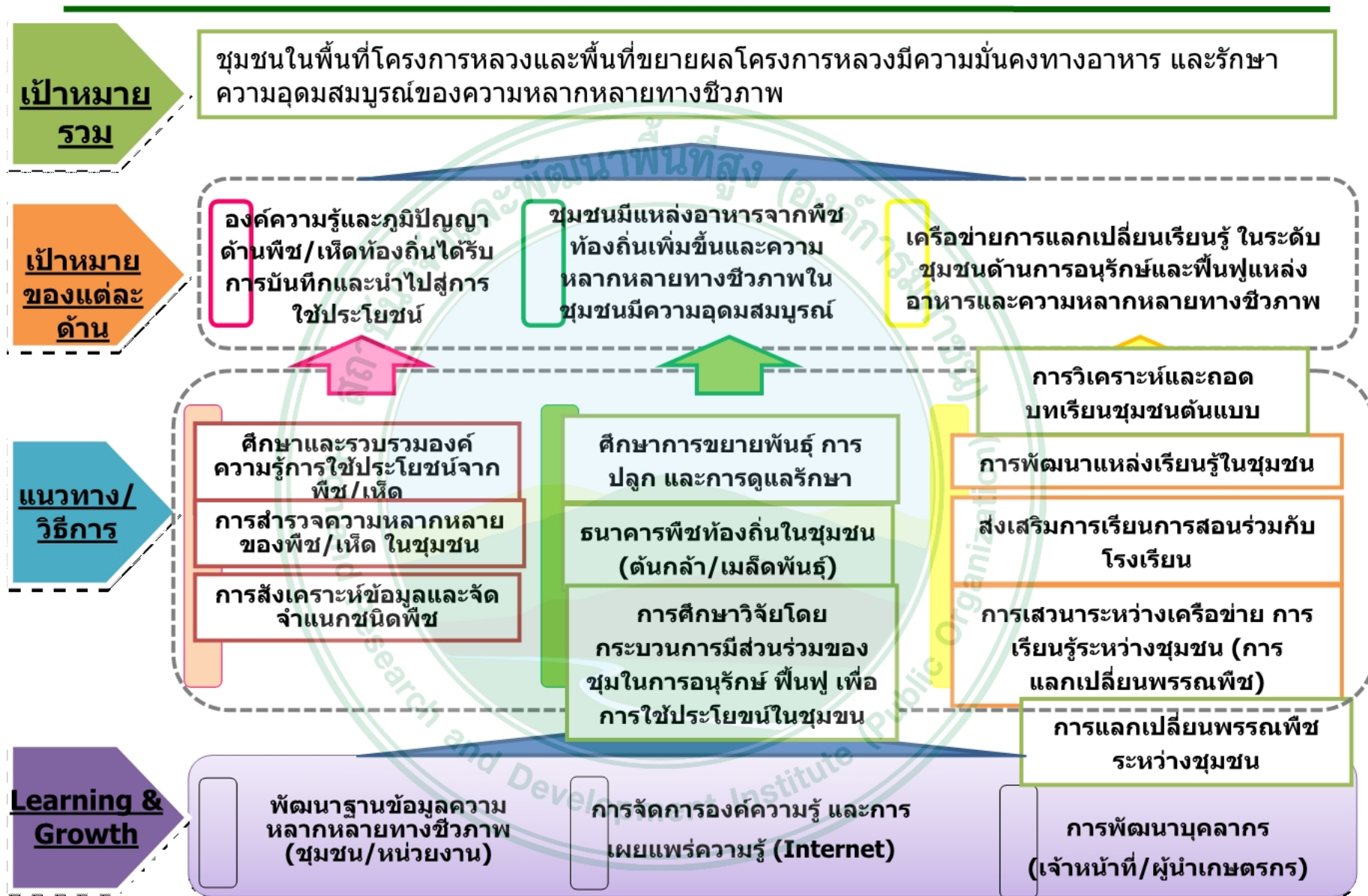
2.1 นำเสนอผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

ประเด็น	รายละเอียด		
1.สาเหตุของการลดลงของความหลากหลายทางชีวภาพ (พันธุ์พืช)	1. การละทิ้งภูมิปัญญาท้องถิ่นและขาดการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่คนรุ่นใหม่ 2. การขาดความตระหนักและความรู้ความเข้าใจถึงความสำคัญและคุณค่าที่จะได้รับจากความหลากหลายทางชีวภาพ 3. การใช้ประโยชน์โดยขาดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง 4. การปรับเปลี่ยนพื้นที่ป่าเป็นพื้นที่การเกษตรและที่อยู่อาศัย 5. การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ (climate change) ↓ ความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งอาหารและความหลากหลายทางชีวภาพบนพื้นที่สูงลดลง ↓ พืชหายาก/ใกล้สูญหาย		
2.สถานการณ์ปัจจุบัน	<table border="0"> <tr> <td style="vertical-align: top;"> -ประเทศไทยมีความหลากหลายทางชีวภาพสูงลำดับ 8 ของโลก -เป็นแหล่งจุลินทรีย์กว่า 200,000 ชนิด -มูลค่าทางธุรกิจจากความหลากหลายทางชีวภาพ กว่า 4,000,000 บาท -มูลค่าทางเศรษฐกิจจากการใช้ประโยชน์ทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพของชุมชนเพื่อการบริโภคในครัวเรือน กว่า 900,000 บาท/ชุมชน/ปี </td><td style="vertical-align: top;"> ปัจจุบันอัตราสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพเพิ่มสูงขึ้น - ชนิดพันธุ์สูญพันธุ์ 6 ชนิด - สูญพันธุ์จากธรรมชาติ 9 ชนิด - ถูกคุกคาม 1,084 ชนิด (พืช 536 ชนิด) งานวิจัยด้านความหลากหลายส่วนใหญ่เป็นระดับชนิดพันธุ์ ขาดงานวิจัยด้านการนำไปใช้ประโยชน์ </td></tr> </table>	-ประเทศไทยมีความหลากหลายทางชีวภาพสูงลำดับ 8 ของโลก -เป็นแหล่งจุลินทรีย์กว่า 200,000 ชนิด -มูลค่าทางธุรกิจจากความหลากหลายทางชีวภาพ กว่า 4,000,000 บาท -มูลค่าทางเศรษฐกิจจากการใช้ประโยชน์ทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพของชุมชนเพื่อการบริโภคในครัวเรือน กว่า 900,000 บาท/ชุมชน/ปี	ปัจจุบันอัตราสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพเพิ่มสูงขึ้น - ชนิดพันธุ์สูญพันธุ์ 6 ชนิด - สูญพันธุ์จากธรรมชาติ 9 ชนิด - ถูกคุกคาม 1,084 ชนิด (พืช 536 ชนิด) งานวิจัยด้านความหลากหลายส่วนใหญ่เป็นระดับชนิดพันธุ์ ขาดงานวิจัยด้านการนำไปใช้ประโยชน์
-ประเทศไทยมีความหลากหลายทางชีวภาพสูงลำดับ 8 ของโลก -เป็นแหล่งจุลินทรีย์กว่า 200,000 ชนิด -มูลค่าทางธุรกิจจากความหลากหลายทางชีวภาพ กว่า 4,000,000 บาท -มูลค่าทางเศรษฐกิจจากการใช้ประโยชน์ทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพของชุมชนเพื่อการบริโภคในครัวเรือน กว่า 900,000 บาท/ชุมชน/ปี	ปัจจุบันอัตราสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพเพิ่มสูงขึ้น - ชนิดพันธุ์สูญพันธุ์ 6 ชนิด - สูญพันธุ์จากธรรมชาติ 9 ชนิด - ถูกคุกคาม 1,084 ชนิด (พืช 536 ชนิด) งานวิจัยด้านความหลากหลายส่วนใหญ่เป็นระดับชนิดพันธุ์ ขาดงานวิจัยด้านการนำไปใช้ประโยชน์		
3.เป้าหมาย	ชุมชนในพื้นที่โครงการหลวงและพื้นที่ขยายผลโครงการหลวง มีความมั่นคงทางอาหารและรักษาความอุดมสมบูรณ์ของความหลากหลายทางชีวภาพ		
4.วัตถุประสงค์	1. เพื่อศึกษาและรวบรวมองค์ความรู้การใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพของชุมชน 2. เพื่อวิจัยและพัฒนา ร่วมกับชุมชนในการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งอาหารจากพืชท้องถิ่นทั้งในระดับชุมชนและป่าธรรมชาติรอบชุมชน 3. เพื่อศึกษาวิธีการขยายพันธุ์ เพาะปลูก บำรุงรักษา พืชอาหารในท้องถิ่น โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน 4. เพื่อศึกษาและพัฒนาเครือข่ายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวมถึงการแลกเปลี่ยนพรรณพืชระหว่างชุมชน เพื่อให้เกิดกระบวนการฟื้นฟู และอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน		

ประเด็น	รายละเอียด										
5. ขอบเขต การวิจัย	1. การวิจัยเชิงปฏิบัติการเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน 2. มุ่งเน้นการศึกษา รวบรวม และสังเคราะห์องค์ความรู้การใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพบนพื้นที่สูง 3. มุ่งเน้นการฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของพืชที่มีอยู่ในท้องถิ่น ทั้งที่หายาก หรือใกล้สูญหาย เพื่อเป็นแหล่งอาหารของชุมชน รวมทั้งให้กลับคืนสู่ธรรมชาติ 4. ส่งเสริมการพัฒนากระบวนการชุมชน และการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ การอนุรักษ์ การฟื้นฟู แหล่งอาหารและความหลากหลายทางชีวภาพ และการนำมาใช้ประโยชน์อย่างต่อเนื่อง										
6.การดำเนินงานที่ ผ่านมา	<table border="1"> <tr> <td>1.การศึกษารวบรวมองค์ความรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น</td><td> ผลผลิตฐานข้อมูล • ความหลากหลายของพืช • ผู้รู้/ปราชญ์ชุมชน </td></tr> <tr> <td>2.คัดเลือกและรวบรวมและ ศึกษาการขยายพันธุ์พืชท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน</td><td> ผลผลิตคลังชีวภาพ • ชนิดพืช • สมาชิกชุมชน </td></tr> <tr> <td>3.การทดสอบ สาธิต และปลูก พืชในพื้นที่ครัวเรือน/ ป่า ธรรมชาติ</td><td> ผลผลิตพื้นที่ปลูก • ชนิดพืช • พื้นที่ปลูก/แปลง • จำนวนเกษตรกรที่ร่วมกิจกรรม </td></tr> <tr> <td>4.การศึกษาต่อยอด องค์ความรู้และส่งเสริมการใช้ ประโยชน์ในชุมชน</td><td> ผลผลิต องค์ความรู้ใหม่ • ชนิดพืชที่มีการใช้ในชุมชน • กลุ่มผู้ใช้ประโยชน์ </td></tr> <tr> <td>5.การพัฒนาแหล่งเรียนรู้และ สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ขยาย ผลสู่ชุมชนอื่น</td><td> ผลผลิต - แหล่งเรียนรู้ - วิทยากรท้องถิ่น - หลักสูตร - เครือข่ายชุมชน/โรงเรียน </td></tr> </table>	1.การศึกษารวบรวมองค์ความรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น	ผลผลิตฐานข้อมูล • ความหลากหลายของพืช • ผู้รู้/ปราชญ์ชุมชน	2.คัดเลือกและรวบรวมและ ศึกษาการขยายพันธุ์พืชท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน	ผลผลิตคลังชีวภาพ • ชนิดพืช • สมาชิกชุมชน	3.การทดสอบ สาธิต และปลูก พืชในพื้นที่ครัวเรือน/ ป่า ธรรมชาติ	ผลผลิตพื้นที่ปลูก • ชนิดพืช • พื้นที่ปลูก/แปลง • จำนวนเกษตรกรที่ร่วมกิจกรรม	4.การศึกษาต่อยอด องค์ความรู้และส่งเสริมการใช้ ประโยชน์ในชุมชน	ผลผลิต องค์ความรู้ใหม่ • ชนิดพืชที่มีการใช้ในชุมชน • กลุ่มผู้ใช้ประโยชน์	5.การพัฒนาแหล่งเรียนรู้และ สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ขยาย ผลสู่ชุมชนอื่น	ผลผลิต - แหล่งเรียนรู้ - วิทยากรท้องถิ่น - หลักสูตร - เครือข่ายชุมชน/โรงเรียน
1.การศึกษารวบรวมองค์ความรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น	ผลผลิตฐานข้อมูล • ความหลากหลายของพืช • ผู้รู้/ปราชญ์ชุมชน										
2.คัดเลือกและรวบรวมและ ศึกษาการขยายพันธุ์พืชท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน	ผลผลิตคลังชีวภาพ • ชนิดพืช • สมาชิกชุมชน										
3.การทดสอบ สาธิต และปลูก พืชในพื้นที่ครัวเรือน/ ป่า ธรรมชาติ	ผลผลิตพื้นที่ปลูก • ชนิดพืช • พื้นที่ปลูก/แปลง • จำนวนเกษตรกรที่ร่วมกิจกรรม										
4.การศึกษาต่อยอด องค์ความรู้และส่งเสริมการใช้ ประโยชน์ในชุมชน	ผลผลิต องค์ความรู้ใหม่ • ชนิดพืชที่มีการใช้ในชุมชน • กลุ่มผู้ใช้ประโยชน์										
5.การพัฒนาแหล่งเรียนรู้และ สร้างเครือข่ายการเรียนรู้ขยาย ผลสู่ชุมชนอื่น	ผลผลิต - แหล่งเรียนรู้ - วิทยากรท้องถิ่น - หลักสูตร - เครือข่ายชุมชน/โรงเรียน										
	เงื่อนไข • งานวิจัยเชิงปฏิบัติการเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน • เครือข่ายการดำเนินงานประกอบด้วย นักวิจัย ผู้รู้ในท้องถิ่น และชุมชน • การสังเคราะห์และการเก็บบันทึก • การกระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้และการแลกเปลี่ยนความรู้										

2.2 นำเสนอแผนที่งานวิจัย (Road Map): โครงการวิจัยและพัฒนาการฟื้นฟูแหล่งอาหารจากหลากหลายทางชีวภาพของชุมชนบนพื้นที่สูง

ความเห็นของที่ประชุม

การศึกษาวิจัยโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ พันธุ์ เพื่อการใช้ประโยชน์ในชุมชน และการวิเคราะห์และถอดบทเรียนชุมชนต้นแบบ ให้เขียนเชิงงานวิจัย

2.3 เป้าหมายการดำเนินงานระยะ 3 ปี (58 –60)

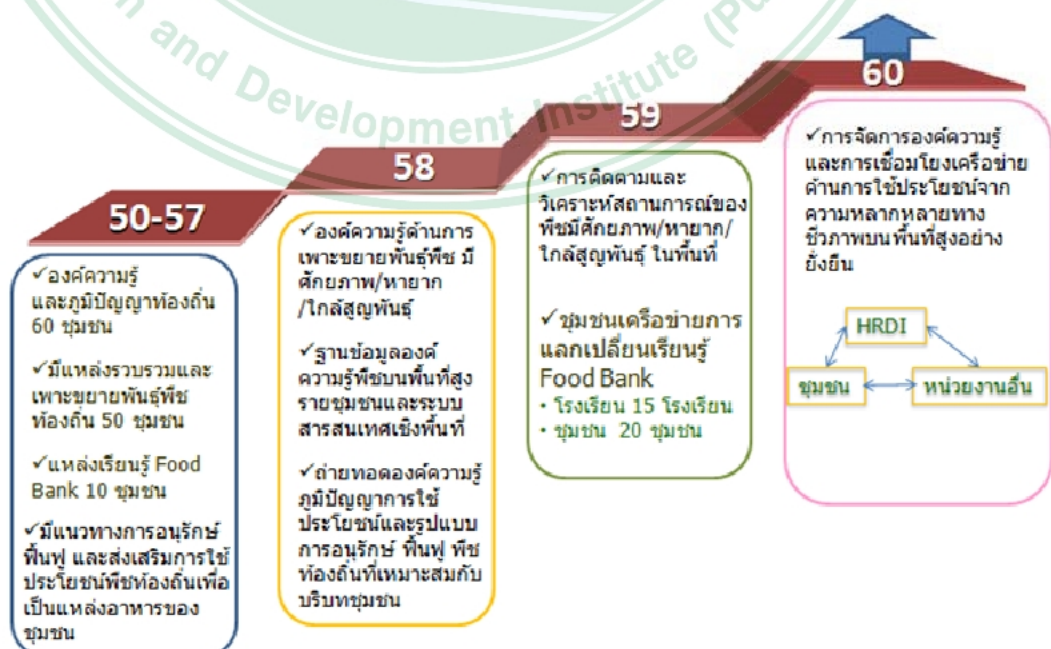
เป้าหมายรวม	วัตถุประสงค์	กิจกรรม	ตัวชี้วัด	เป้าหมายของตัวชี้วัด
ชุมชนในพื้นที่โครงการหลวงและพื้นที่ขยายผลโครงการหลวงมีความมั่นคงทางอาหาร และรักษาความอุดมสมบูรณ์ของหลากหลายทางชีวภาพ	1. เพื่อศึกษาและรวบรวมองค์ความรู้การใช้ประโยชน์จากหลากหลายทางชีวภาพของชุมชน	1.1 ศึกษาและรวบรวมองค์ความรู้การใช้ประโยชน์จากพืชและเห็ดท้องถิ่น 1.2 ศึกษาสถานการณ์พืชท้องถิ่น และการใช้ประโยชน์ในชุมชน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน 1.3 การพัฒนาระบบฐานข้อมูล (ต่อเนื่อง)	1.ข้อมูลองค์ความรู้และการใช้ประโยชน์พืชและเห็ดท้องถิ่นในชุมชน 2.ข้อมูลสถานการณ์การใช้ประโยชน์พืชและเห็ดท้องถิ่นในชุมชน 3.ฐานข้อมูลพืชและสารสนเทศในพื้นที่	≥ 10 ชุมชน 1 ระบบ
	2. เพื่อวิจัยและพัฒนา ร่วมกับชุมชนในการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งอาหารจากพืชท้องถิ่นทั้งในระดับชุมชนและป่ารอบชุมชน	2.1 จัดทำธนาคารต้นกล้าและเมล็ดพันธุ์พืชท้องถิ่นในชุมชน 2.2 การฟื้นฟูพืชท้องถิ่นเพื่อใช้ประโยชน์ในชุมชนและป่าธรรมชาติ 2.3 การอนุรักษ์และฟื้นฟูพืชหายากทั้งในและนอกถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ	1.จำนวนชุมชนที่มีการรวบรวมเมล็ดพันธุ์และขยายพันธุ์พืชท้องถิ่น 2.ชนิดพืชที่ขยายพันธุ์/ปลูกในชุมชน 3.พื้นที่ที่แสดงให้เห็นถึงชุมชนมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูแหล่งอาหารครัวเรือนและธรรมชาติ	≥ 10 ชุมชน -พืชหายาก ≥ 30 ชนิด -พืชอื่นๆ ≥ 100 ชนิด

เป้าหมายรวม	วัตถุประสงค์	กิจกรรม	ตัวชี้วัด	เป้าหมายของตัวชี้วัด
ชุมชนในพื้นที่โครงการหลวงและพื้นที่ขยายผลโครงการหลวงมีความมั่นคงทางอาหาร และรักษาความอุดมสมบูรณ์ของความหลากหลายทางชีวภาพ	3. เพื่อศึกษาวิธีการขยายพันธุ์เพาะปลูกบำรุงรักษาพืชอาหารในท้องถิ่นโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน	3.1 คัดเลือกชนิดพืชที่มีปัญหา 3.2 ศึกษาเทคนิควิธีการที่เหมาะสม 3.3 ถ่ายทอดองค์ความรู้สู่เกษตรกร	องค์ความรู้ที่เหมาะสมกับปัญหาของพืชแต่ละชนิด (ต้นยี่งดอย ผักหวานป่า ย่านาง มะขม เหาะที มะกั้ง)	≥5 ชนิด
	4. เพื่อศึกษาและพัฒนาเครือข่ายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวมถึงการแลกเปลี่ยนพรรณพืชระหว่างชุมชนเพื่อให้เกิดกระบวนการฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน	4.1 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชน/โรงเรียน 4.2 ส่งเสริมการเรียนการสอนด้านพฤกษศาสตร์พื้นบ้านในโรงเรียน 4.3 การสร้างเครือข่ายชุมชนด้านการอนุรักษ์ฟื้นฟูพืชท้องถิ่น	ต้นแบบชุมชนที่เป็นแหล่งเรียนรู้ จำนวนโรงเรียนที่มีกิจกรรมการเรียนการสอนด้านหลักสูตรท้องถิ่น 4.3 เครือข่ายชุมชนที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ	- 10 ชุมชน - ชุมชนเครือข่ายการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ Food Bank - โรงเรียน 15 โรงเรียน ชุมชน 20 ชุมชน

ความเห็นของที่ประชุม

เป้าหมายของตัวชี้วัด ควรมีทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ

2.4 ร่าง แผนที่ (Road Map) แบบขั้นบันได

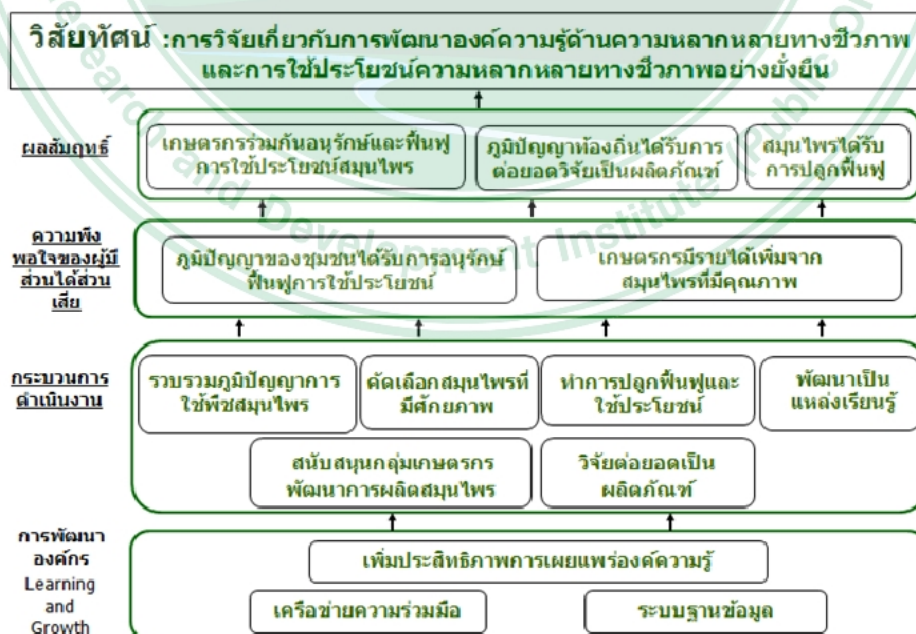
เรื่องที่ 3 Road Map โครงการวิจัยและพัฒนาการอนุรักษ์ พันธุ์ และใช้ประโยชน์ พืชสมุนไพรบนพื้นที่สูง

3.1 นำเสนอผลการดำเนินงานที่ผ่านมา 2552-2557

ประเด็น	รายละเอียด
1.เป้าหมาย	ชุมชนบนพื้นที่สูงมีการอนุรักษ์ พันธุ์ และได้รับประโยชน์จากการใช้พืชสมุนไพร รวมถึงการต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่น
2.วัตถุประสงค์	2.1 เพื่อศึกษาการใช้ประโยชน์พืชสมุนไพรท้องถิ่น จากตำรายาพื้นบ้านของชนเผ่าบนพื้นที่สูง 2.2 เพื่อวิจัยและพัฒนา ร่วมกับชุมชนในการอนุรักษ์และฟื้นฟูการใช้ประโยชน์พืชสมุนไพรท้องถิ่นและยาพื้นบ้าน 2.3 เพื่อวิจัยและพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นจากพืชสมุนไพรและยาพื้นบ้าน 2.4 เพื่อวิจัยและพัฒนาเชิงปฏิบัติการในการฟื้นฟูการปลูกพืชสมุนไพรของชุมชนบนพื้นที่สูง
3.ขอบเขต	3.1 ศึกษาภูมิปัญญาการใช้พืชสมุนไพรของชนเผ่าบนพื้นที่สูง 3.2 วิจัยเชิงปฏิบัติการร่วมกับชุมชนเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูการใช้ประโยชน์พืชสมุนไพรท้องถิ่นและยาพื้นบ้าน 3.3 วิจัยและพัฒนาต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นจากพืชสมุนไพรและยาพื้นบ้าน 3.4 วิจัยและพัฒนาเชิงปฏิบัติการร่วมกับชุมชนเพื่อฟื้นฟูการปลูกพืชสมุนไพรบนพื้นที่สูง
4.ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา 2552-2557	- รวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่น - ศึกษาองค์ประกอบและวิธีการใช้ประโยชน์ - ทำฐานข้อมูล - คัดกรองภูมิปัญญา ผลการดำเนินงาน - 7 ชุมชน 3 คนเผ่า 172 ตำรับ 585 พืชสมุนไพร
	- หาแนวทางอนุรักษ์ พันธุ์ - รวบรวมและเพาะขยายพันธุ์ - เพิ่มปริมาณพืชขาดแคลนหายากใกล้สูญพันธุ์และพืชที่ใช้รักษาสุขภาพ ผลการดำเนินงาน - ใช้รักษาโรคเบื้องต้น และจำหน่ายสร้างมูลค่าเพิ่มโดยปลูกผลิตเอง ลดการเก็บวัตถุดิบจากป่า - ดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานด้านสาธารณสุขในพื้นที่ เช่น ร.พ. อ.ส.ม.
	- เผยแพร่องค์ความรู้ - จัดทำสื่อ/คู่มือ ผลการดำเนินงาน จัดทำที่คั่นหนังสือ แผ่นพับ โปสเตอร์ เผยแพร่ในและนอกชุมชน และร่วมจัดนิทรรศการกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนและหน่วยงาน
	- สังเคราะห์ข้อมูล - คัดเลือกสมุนไพร/ยาพื้นบ้านที่มีศักยภาพ - ประเมินการใช้ประโยชน์ร่วมกับชุมชน ผลการดำเนินงาน - 13 รายการ (สมุนไพรดั้งเดิม ยาตำพื้นบ้านสมุนไพรสด:หัว ต้นกล้วย) สมาชิก 5 กลุ่ม 39 คน - ผลิตสมุนไพรในมาตรฐาน GAP 5 ชนิด คือ มะรุม ผักเชียงดา ตะไคร้ ขิง ฟ้าทลายโจร

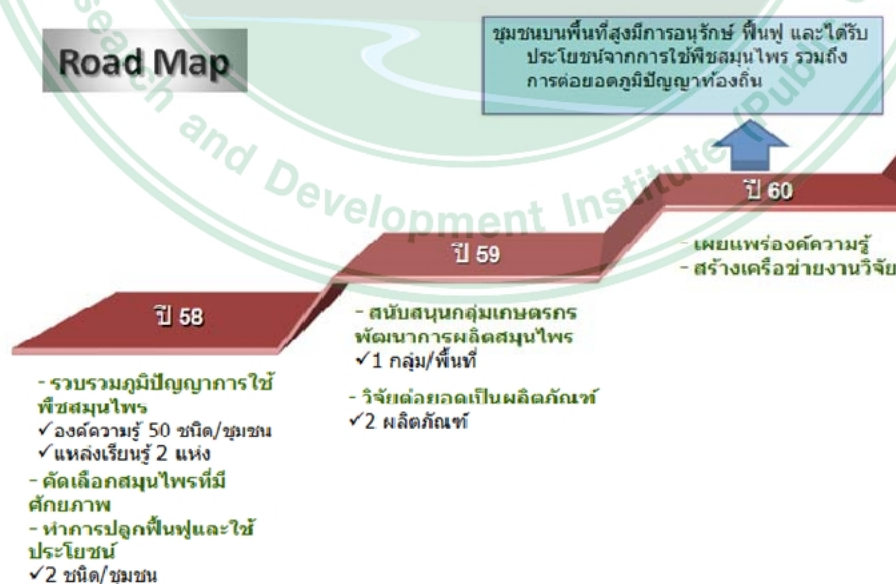
ประเด็น	รายละเอียด
	- จัดตั้งกลุ่มใช้ประโยชน์ - ศึกษาวิธีการปลูก/ผลิตสมุนไพร - หาแนวทาง/ทดลองผลิตผลิตภัณฑ์ - ปรับปรุงการแปรรูปให้มีคุณภาพมาตรฐานสูงขึ้น - ผลิตในกรอบมาตรฐานที่สาธารณสุขยอมรับ (ปลูก: GAP ผลิต:GMP)
	- ทดลองจำหน่าย - ประเมินตลาดและความต้องการของผู้บริโภค - หาช่องทางตลาด - วางแผนการปลูก/ผลิต/ตลาด - การจัดการกลุ่ม - สนับสนุนกิจกรรมกลุ่ม ผลการดำเนินงาน - ฝ่ายตลาดช่วยดำเนินการ 1 กลุ่ม (ศรีบุญเรือง) 4 ผลิตภัณฑ์ - ประมาณ 70,000 บาท/ปี - ศูนย์ OTOP 2 แห่ง จ.น่าน - ฝ่ายชุมชนเข้มแข็งช่วยดำเนินการ 1 กลุ่ม (ศรีบุญเรือง)
	วิจัยต่อยอด - วิเคราะห์สาระสำคัญ - ผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพรและยารักษาโรค

3.2 แผนที่ยุทธศาสตร์ อนุรักษ์ เสริมสร้างและวิจัยทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

3.3 เป้าหมายการดำเนินงานระยะ 3 ปี

เป้าหมายรวม (Overall Goal)	วัตถุประสงค์	ตัวชี้วัด	เป้าหมายของตัวชี้วัด (ภาพรวม 3 ปี)
ชุมชนบนพื้นที่สูงมีการ อนุรักษ์ ป่าฟู และได้รับ ประโยชน์จากการใช้พืช สมุนไพร รวมถึงการต่อ ยอตภูมิปัญหาท้องถิ่น	เพื่อศึกษาการใช้ ประโยชน์พืชสมุนไพร ท้องถิ่น จากตำรับยา พื้นบ้านของชนเผ่าบน พื้นที่สูง	องค์ความรู้	50 ชนิด/ชุมชน
		แหล่งเรียนรู้	2 แห่ง
	เพื่อวิจัยและพัฒนา ร่วมกับชุมชนในการ อนุรักษ์และฟื้นฟูการใช้ ประโยชน์พืชสมุนไพร ท้องถิ่นและยาพื้นบ้าน	เกษตรกรรวมกลุ่ม อนุรักษ์และฟื้นฟูการใช้ ประโยชน์สมุนไพร	1 กลุ่ม/พื้นที่
	เพื่อวิจัยและพัฒนาต่อ ยอตภูมิปัญหาท้องถิ่น จากพืชสมุนไพรและยา พื้นบ้าน	ต่อยอตภูมิปัญหาท้องถิ่น	2 ผลิตภัณฑ์
	เพื่อวิจัยและพัฒนาเชิง ปฏิบัติการในการฟื้นฟู การปลูกพืชสมุนไพรของ ชุมชนบนพื้นที่สูง	สมุนไพรได้รับการปลูก ฟื้นฟู	2 ชนิด/ชุมชน

3.4 การทำแผนที่ Road Map แบบขั้นบันได โครงการวิจัยและพัฒนาการอนุรักษ์ ป่าฟู และใช้ประโยชน์
พืชสมุนไพรบนพื้นที่สูง

เรื่องที่ 4 โครงการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพจากความหลากหลายทางชีวภาพบนพื้นที่สูง

4.1 ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา 2552-2557

ประเด็น	รายละเอียด
1.ขอบเขต	1.1 การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากความหลากหลายทางชีวภาพบนพื้นที่สูง 1.2 การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อสุขภาพสำหรับมนุษย์และสัตว์ 1.3 การทดสอบ การเรียนรู้ และการพัฒนาต่อยอดร่วมกับชุมชน
2.สรุปผลการดำเนินงาน ผ่านมา (ประเมิน)	2.1 ผลิตภัณฑ์ที่พร้อมใช้ประโยชน์ (ที่ทำเสร็จแล้ว) (3 ผลิตภัณฑ์) 2.2 ผลิตภัณฑ์ที่อยู่ระหว่างการวิจัย 1) ผลิตภัณฑ์ที่มีโอกาสในการพัฒนาไปสู่ความสำเร็จ (9 ผลิตภัณฑ์) 2) ผลิตภัณฑ์ที่มีโอกาสปานกลาง(3 ผลิตภัณฑ์) 3) ผลิตภัณฑ์ที่จำเป็นต้องวิจัยต่ออีกมาก (ความคุ้มค่า/ คู่แข่ง)(3 ผลิตภัณฑ์) 4) งานวิจัยหรือผลิตภัณฑ์ที่ไม่น่าสนใจที่จะทำต่อ(1 ผลิตภัณฑ์) 2.3 สิ่งที่น่าสนใจ (มีโอกาส) สำหรับการวิจัยระยะต่อไป 1) สำหรับมนุษย์ (3 ผลิตภัณฑ์) 2) สำหรับสัตว์ (1 ผลิตภัณฑ์) ผลิตภัณฑ์ 1) เครื่องดื่มขิงสมุนไพร (ผักเชียงดา ย่านาง และรางจืด) 2) ผงปรุงรสผสมเหาะที (เหาะที/ผักฮาก/ตองหอม) 3) แชมพูกำจัดเห็บหมัดสัตว์เลี้ยง (หนอนตายหยาก) 4) แชมพูกำจัดเหา (หนอนตายหยาก) 5) ครีมบำรุงผิวหน้าคาเทชิน (เมี่ยงหมัก) 6) สเปรย์ลดอาการอักเสบในช่องปากและลำคอ (ชาเมี่ยงและมะแขว่น) 7) เจลแต้มสิว (ตะไคร้ต้น) 8) เจลยับยั้งไวรัสเสริม (ฮ่อสะพายควาย) 9) ผลิตภัณฑ์ปรับสภาพผิวหน้า (Toner) มะขามป้อม/ผักข่า 10) ผลิตภัณฑ์เพิ่มความชุ่มชื้นผิวหน้า (Moisturizer) จากมะขามป้อมและผักข่า 11) ผงปรุงรส/ก้อนปรุงรสเหาะที 12) โลชั่นกันแดด (มะเนียงน้ำ และสีฟันคนทา) 13) สารสกัดสูตรผสมว่านน้ำกำจัดแมลง (ว่านน้ำ/หนอนตายหยาก) 14) สารสกัดผสมว่านน้ำป้องกันโรคหลังการเก็บเกี่ยวพริกกระเหรี่ยง (ว่านน้ำ/ชา) 15) ครีมนวดสลายเซลล์ไขมัน (Anticellulite) กวาวเครือดำ/ไม้แดง 16) สีมงธรรมชาติ ได้แก่ แดง (ครั้ง) น้ำเงิน (ฮ่อม/คราม) และเหลือง (ขมิ้น) 17) ผลิตภัณฑ์บำรุงผม (Hair Tonic) หนัาถอดปล้อง 18) ครีมบำรุงมือและเล็บ (สีฟันคนทา) 19) ผลิตภัณฑ์ป้องกันฝ้า (สีฟันคนทา) 20) ครีมย้อมสีผม (คำแสด/สีเสียด) 21) ผลิตภัณฑ์รักษาโรคน้ำกัดเท้า (สบสือ/สบหมา) 22) ครีมป้องกันฝ้า (สีฟันคนทา)

ประเด็น	รายละเอียด
	23) ครีมกันแดดสำหรับผิวหน้า 24) น้ำยาฆ่าเชื้อแผลสด 25) ครีมลดรอยแผลเป็น <u>ทรัพยากรทางปัญญา</u> <u>ลิขสิทธิ์</u> 1) ไฮแลนด์อีเฮอร์บาเรียม (E-herbarium) <u>อนุสิทธิบัตร</u> 1) สูตรผสมสารสกัดจากใบชาเขียวและน้ำมันหอมระเหยจากผลมะเขว่น 2) สูตรตำรับผลิตภัณฑ์ครีมบำรุงผิวหน้าที่มีส่วนประกอบสำคัญจากสารสกัดจากชาเขียว (<i>Camellia sinensis</i>) ที่มีฤทธิ์ต้านอนุมูลอิสระ 3) สูตรผลิตภัณฑ์เจลยับยั้งการอักเสบของผิวหนัง 4) สูตรตำรับผลิตภัณฑ์เจลยับยั้งไวรัสเริมที่มีส่วนประกอบสำคัญจากสารสกัดฮอสะพายควาย <u>ถ่ายทอดเทคโนโลยีและกระบวนการผลิตเชิงการค้า</u> ให้แก่ โครงการผลิตภัณฑ์สมุนไพร มูลนิธิโครงการหลวง 1) สเปรย์ลดอาการอักเสบในช่องปากและลำคอ และ 2) ครีมบำรุงผิวหน้าผสมสารคาเทชิน 3) เจลแต้มสิว 4) Face Moisturizer <u>อื่นๆฐานข้อมูล E-herbarium</u>
3.เป้าหมายการดำเนินงานระยะ 3 ปี	3.1ผลิตภัณฑ์ที่นำไปทดสอบและผลักดันไปสู่การใช้ประโยชน์ (สำหรับมนุษย์ 5 ผลิตภัณฑ์ สำหรับสัตว์ 1 ผลิตภัณฑ์) 1) Hair Tonic 2) Face Moisturizer 3) Cellulite 4) ยับยั้งไวรัสเริม 5) กำจัดเหา/เห็บ-หมัด 3.2 ผลิตภัณฑ์ที่ดำเนินการเสร็จ (ในขั้นของการวิจัย)(3 ผลิตภัณฑ์) 1) ครีมป้องกันฝ้า 2) รักษาฝ้า/กักตื้น 3) ย้อมสีผม 3.3 ผลิตภัณฑ์ที่อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัย (3 ผลิตภัณฑ์) 1) ครีมกันแดดสำหรับผิวหน้า 2) น้ำยาฆ่าเชื้อ/บาดแผล 3) ลดรอยแผลเป็น
4.ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา 2552-2557	- รวบรวมภูมิปัญญาท้องถิ่น - ศึกษาองค์ประกอบและวิธีการใช้ประโยชน์ - ทำฐานข้อมูล - คัดกรองภูมิปัญญา <u>ผลการดำเนินงาน</u> - 7 ชุมชน 3 คนเผ่า 172 ตำรับ 585 พิษสมุนไพร

ประเด็น	รายละเอียด
- หาแนวทางอนุรักษ์ พันธุ์ - รวบรวมและเพาะขยายพันธุ์ - เพิ่มปริมาณพืชขาดแคลนหายาก - ใกล้เคียงพันธุ์และพืชที่ใช้รักษาสุขภาพ	<u>ผลการดำเนินงาน</u> - ใช้รักษาโรคเบื้องต้น และจำหน่ายสร้างมูลค่าเพิ่ม - โดยปลูกผลิตเอง ลดการเก็บวัตถุดิบจากป่า - ดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานด้านสาธารณสุขในพื้นที่ เช่น ร.พ. อ.ส.ม.
- เผยแพร่องค์ความรู้ - จัดทำสื่อ/คู่มือ	<u>ผลการดำเนินงาน</u> จัดทำที่คั่นหนังสือ แผ่นพับ โปสเตอร์ เผยแพร่ในและนอกชุมชน และร่วมจัดนิทรรศการกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนและหน่วยงาน
- สัมเคราะห์ข้อมูล - คัดเลือกสมุนไพร/ยาพื้นบ้านที่มีศักยภาพ - ประเมินการใช้ประโยชน์ร่วมกับชุมชน - จัดตั้งกลุ่มใช้ประโยชน์ - ศึกษาวิธีการปลูก/ผลิตสมุนไพร - หาแนวทาง/ทดลองผลิตผลิตภัณฑ์ - ปรับปรุงการแปรรูปให้มีคุณภาพมาตรฐานสูงขึ้น - ผลิตในกรอบมาตรฐานที่สาธารณสุขยอมรับ (ปลูก: GAP ผลิต:GMP)	<u>ผลการดำเนินงาน</u> - 13 รายการ (สมุนไพรขี้ผึ้ง ยาต้มพื้นบ้านสมุนไพรสด:หัว ต้นกล้า) - สมาชิก 5 กลุ่ม 39 คน - ผลิตสมุนไพรในมาตรฐาน GAP 5 ชนิด คือ มะรุม ผักเชียงดา ตะไคร้ ขิง พริก
- ทดลองจำหน่าย - ประเมินตลาดและความต้องการของผู้บริโภค - หาช่องทางตลาด - วางแผนการปลูก/ผลิต/ตลาด	<u>ผลการดำเนินงาน</u> - ฝ่ายตลาดช่วยดำเนินการ - 1 กลุ่ม (ศรีบุญเรือง) 4 ผลิตภัณฑ์ - ประมาณ 70,000 บาท/ปี - ศูนย์ OTOP 2 แห่ง จ.น่าน
- การจัดการกลุ่ม - สนับสนุนกิจกรรมกลุ่ม	<u>ผลการดำเนินงาน</u> - ฝ่ายชุมชนเข้มแข็งช่วยดำเนินการ 1 กลุ่ม (ศรีบุญเรือง)
วิจัยต่อยอด - วิเคราะห์สาระสำคัญ - ผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพรและยารักษาโรค	

4.2 แผนที่ Road Map: ผลิตภัณฑ์ธรรมชาติเพื่อสุขภาพ

4.3 แผนที่ Road Map แบบขั้นบันได: ผลิตภัณฑ์ธรรมชาติเพื่อสุขภาพ

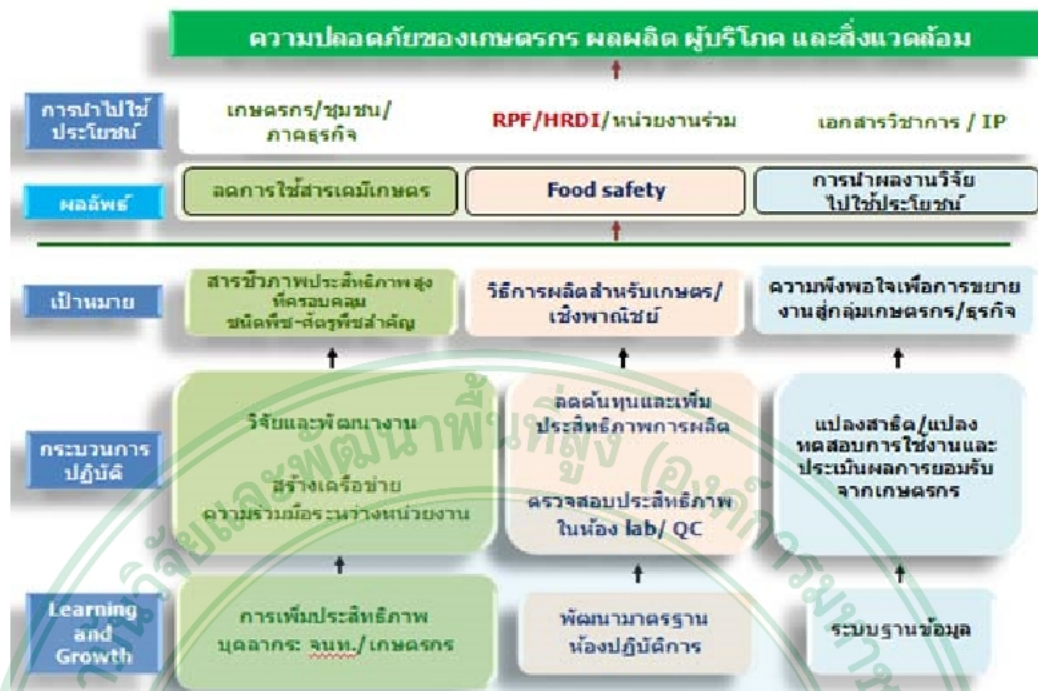
เรื่องที่ 5 โครงการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชีวภาพสำหรับการป้องกันกำจัดศัตรูพืชและส่งเสริมการเจริญเติบโตพืชบนพื้นที่สูง

5.1 ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา

ประเด็น	รายละเอียด				
1.ความสำคัญของผลิตภัณฑ์ชีวภาพ	1. Food Safety 2. Environmental friendly 3. Bio Diversity 4. Reduction of cost				
2.เป้าหมาย	การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชีวภาพสำหรับป้องกันและกำจัดศัตรูพืชเพื่อลดการใช้สารเคมีเกษตรรวมถึงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชีวภาพสำหรับส่งเสริมการเจริญเติบโตของพืชบนพื้นที่สูง <u>เงื่อนไขการตั้งประเด็นวิจัย</u> 1. ใช้งานระหว่างการปลูกพืชและระยะหลังการเก็บเกี่ยว 2. พืชเศรษฐกิจบนพื้นที่สูง กลุ่มพืชที่มีการใช้สารเคมีสูง และพืชอินทรีย์ชนิดที่โครงการหลวงส่งเสริม				
3.วัตถุประสงค์	1. เพื่อวิจัยและพัฒนาสารสกัดจากพืชและจุลินทรีย์สำหรับการป้องกันและกำจัดศัตรูพืชที่ปลูกบนพื้นที่สูง 2. เพื่อวิจัยและพัฒนาสารสกัดจากพืชและจุลินทรีย์สำหรับการเพิ่มผลผลิตพืชที่ปลูกบนพื้นที่สูง 3. เพื่อทดสอบและประเมินประสิทธิภาพการใช้งานผลิตภัณฑ์ชีวภาพร่วมกับเกษตรกรบนพื้นที่สูง				
4.ขอบเขตการวิจัย	1. วิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชีวภาพจากฐานองค์ความรู้ความหลากหลายทางชีวภาพบนพื้นที่สูง 2. วิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ชีวภาพสำหรับป้องกันกำจัดศัตรูพืชและส่งเสริมการเจริญเติบโตพืช 3. ทดสอบและพัฒนาต่อยอดผลงานวิจัยร่วมกับชุมชน				
5.ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา	<table border="0"> <tr> <td>1 การวิจัยสำรวจข้อมูลพื้นฐาน (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2550-2554)ปัจจุบันผลงานวิจัยประเภทนี้แล้ว</td><td><u>ผลการดำเนินงาน</u> 8 เรื่อง ได้แก่ การระบาดของวิทยาของศัตรูกับพืช วิธีการป้องกันกำจัดศัตรูพืช</td></tr> <tr> <td>2 การวิจัยและพัฒนาชีวภัณฑ์และผลิตภัณฑ์เกษตร (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552-2556)</td><td><u>ผลการดำเนินงาน</u> -สารป้องกันและกำจัดศัตรูพืช 55 เรื่องย่อย จัดกลุ่มเป็น 18 เรื่องหลัก -สารส่งเสริมการเจริญเติบโตของพืช 1 เรื่อง (พัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์แล้ว 14 ชนิด อยู่ระหว่างการพัฒนา 8 ชนิด)</td></tr> </table>	1 การวิจัยสำรวจข้อมูลพื้นฐาน (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2550-2554)ปัจจุบันผลงานวิจัยประเภทนี้แล้ว	<u>ผลการดำเนินงาน</u> 8 เรื่อง ได้แก่ การระบาดของวิทยาของศัตรูกับพืช วิธีการป้องกันกำจัดศัตรูพืช	2 การวิจัยและพัฒนาชีวภัณฑ์และผลิตภัณฑ์เกษตร (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552-2556)	<u>ผลการดำเนินงาน</u> -สารป้องกันและกำจัดศัตรูพืช 55 เรื่องย่อย จัดกลุ่มเป็น 18 เรื่องหลัก -สารส่งเสริมการเจริญเติบโตของพืช 1 เรื่อง (พัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์แล้ว 14 ชนิด อยู่ระหว่างการพัฒนา 8 ชนิด)
1 การวิจัยสำรวจข้อมูลพื้นฐาน (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2550-2554)ปัจจุบันผลงานวิจัยประเภทนี้แล้ว	<u>ผลการดำเนินงาน</u> 8 เรื่อง ได้แก่ การระบาดของวิทยาของศัตรูกับพืช วิธีการป้องกันกำจัดศัตรูพืช				
2 การวิจัยและพัฒนาชีวภัณฑ์และผลิตภัณฑ์เกษตร (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2552-2556)	<u>ผลการดำเนินงาน</u> -สารป้องกันและกำจัดศัตรูพืช 55 เรื่องย่อย จัดกลุ่มเป็น 18 เรื่องหลัก -สารส่งเสริมการเจริญเติบโตของพืช 1 เรื่อง (พัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์แล้ว 14 ชนิด อยู่ระหว่างการพัฒนา 8 ชนิด)				

	<u>ปัญหา</u> -ประสิทธิภาพชีวภัณฑ์/ผลิตภัณฑ์ให้ผลต่ำกว่าสารในกลุ่มเดียวกันอย่างชัดเจนทำให้ไม่สามารถพัฒนาต่อได้ทำให้ต้อง: หยุดงานวิจัยหรือทำการวิจัยซ้ำ เสียเวลาและงบประมาณ -ผลิตภัณฑ์ 1 ชนิด ใช้ระยะเวลาวิจัยและพัฒนา 3-4 ปี และทดสอบการใช้งานกับเกษตรกร 1-2 ปี
3 การทดสอบประสิทธิภาพของ ปัจจัยการผลิตชีวภาพในแปลงปลูกพืชระดับไร่นาเกษตรกร (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2553-2556)	<u>ผลการดำเนินงาน</u> ผลิตภัณฑ์ชีวภาพ 9 ชนิด พืช 4 ชนิด พื้นที่ทดสอบ 4 แห่ง อีก 5 ชนิด ดำเนินการในปีงบประมาณ 57
4 การปรับปรุงกระบวนการผลิตและเก็บรักษาหัวเชื้อจุลินทรีย์สำหรับผลิตเป็นชีวภัณฑ์เชิงอุตสาหกรรมขั้นพื้นฐาน(ปีงบประมาณ พ.ศ. 2554-2556)	<u>ผลการดำเนินงาน</u> ได้วิธีการผลิตชีวภัณฑ์แบบใหม่ที่สามารถลดระยะเวลาและลดต้นทุนการผลิตในระดับอุตสาหกรรมขั้นพื้นฐาน จำนวน 2 ใน 3 วิธี(เป้าหมาย) (วิจัยเฉพาะบางรายการเท่านั้น) <u>ปัญหา</u> ผลการวิจัยบางเรื่องยังให้ผลไม่เป็นที่น่าพอใจเมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์การค้าทำให้ต้องทดสอบซ้ำ เสียเวลาและงบประมาณ

5.2 แผนที่ Road Map: การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์สำหรับการปลูกพืชจาก Biodiversity

5.3 แผนที่ Road Map แบบขั้นบันได: การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์สำหรับการปลูกพืชจาก Biodiversity

จิตา วุฒิการณ์ เจ้าหน้าที่โครงการ/บันทึก

รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง การจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ (Road Map) งานวิจัยเฮมพ์
ในวันที่ 6 ธันวาคม 2556
ณ ห้องประชุมอาคาร ชั้น 2 สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

ผู้เข้าร่วมการประชุม

1. ดร.ศิริพงศ์ หังสพฤกษ์	ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
2. ดร.รจเร นพคุณวงศ์	รักษาการผู้อำนวยการสำนักวิจัย
3. นางสาวสรिता ปิ่นมณี	นักวิชาการ
4. นางสาวรัตญา ยานะพันธุ์	นักวิจัย

สรุปผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ การระดมความคิดการทำแผนที่ยุทธศาสตร์ (Road Map) งานวิจัยเฮมพ์ ดังนี้

ประเด็นปัญหา

1. ต้นทุนการผลิตสูง
2. ผลผลิตต่ำ

หัวข้อ	ประเด็นงานวิจัย
1.การเพาะปลูก	1.ลดต้นทุน/พื้นที่ (ปุ๋ยพืชสด ธนาครเมล็ดพันธุ์พืชบำรุงดิน) 2.เพิ่มผลผลิต/พื้นที่ – พื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับผลิตเมล็ดพันธุ์ – ฤดูกาลปลูกที่เหมาะสม – วิธีการเพาะปลูกและจัดการธาตุอาหาร และบำรุงดิน – การป้องกันกำจัดโรค
2.การผลิตเมล็ดพันธุ์	1.การคัดเลือกพื้นที่ปลูกที่มีศักยภาพ – การกระจายตัวของละอองเกสร – Marker สำหรับตรวจสอบความตรงตามพันธุ์ 2.วางแผนการผลิตสอดคล้องกับความต้องการ 3.แหล่งเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ 4.คู่มือการผลิตเมล็ดพันธุ์
3.การแปรรูป	1.ทดสอบเทคโนโลยี (เครื่องลอกเปลือก) 2.โรงอบลดความชื้น ป้องกันเชื้อราในเปลือกเฮมพ์
4.หัตถกรรม	1.การต่อเส้นให้มีคุณภาพ 2.ส่งผ้าแบบดั้งเดิมไป Finishing 3.เส้นด้ายไม่สม่ำเสมอผืนผ้าหน้าแคบ/หยาบ
6.กฎระเบียบ	1.ยกเว้นเฮมพ์ออกจากพืชเสพติดโดยการกำหนด THC 2.ประสานงานกับ สาธารณสุข

Highland Research and Development Institute (Public Organization)

จิตา วุฒิการณ์ เจ้าหน้าที่โครงการ/บ

ธิดา วุฒิการณ์ เจ้าหน้าที่โครงการ/บันทึก

รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง การจัดทำแผนทำงานวิจัย (Road Map) ด้านไม้ผล
ในวันที่ 13 ธันวาคม 2556
ณ ห้องประชุมสำนักวิจัย สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

ผู้เข้าร่วมการประชุม

1. รศ.ฉลองชัย	แบบประเสริฐ	ประธานงานไม้ผลโครงการหลวง งานไม้ผลเขตร้อน
2. รศ.ดร.อนุสาร	บุญประกอบ	ประธานอนุกรรมการวิจัย สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
3. นายสันติย์	นิรพาส	นักวิชาการ มูลนิธิโครงการหลวง
4. นายกนกธร	วงศ์กิตติ	นักวิชาการ มูลนิธิโครงการหลวง
5. นายสรารุช	ศรีวรรณ	นักวิชาการ มูลนิธิโครงการหลวง
6. นางสาวกุลทีนี	ผิวนิล	นักวิชาการ มูลนิธิโครงการหลวง
7. นางสาวศิวาภรณ์	หย่องเอ่น	นักวิชาการ มูลนิธิโครงการหลวง
8. นางสาววันเพ็ญ	ศรีแก้ว	นักวิชาการ มูลนิธิโครงการหลวง
9. นางสาวธันชนิตา	จันทร์กระจ่าง	นักวิชาการ มูลนิธิโครงการหลวง
10. นางสาวณัฐกฤตา	สมเสียง	ผู้ช่วยนักวิจัย มูลนิธิโครงการหลวง
11. นางสาวอัจฉรา	ภาวศุทธิ์	นักวิชาการ สำนักวิจัยสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
12. นางสาวณัฐวรรณธรรมสุวรรณ		นักวิจัย สำนักวิจัยสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
13. นางสาวจิระนิล	แจ่มเกิด	นักวิจัย สำนักวิจัยสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
14. นายพิมุกต์	พันธุ์รักษ์เดชา	เจ้าหน้าที่โครงการ สำนักพัฒนาสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
15. นางสาวธิดา	วุฒิการณ์	เจ้าหน้าที่โครงการ สำนักวิจัยสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง

ระเบียบวาระที่ 1 ที่มาและความสำคัญของการจัดทำ Road Map

สืบเนื่องจากประธานบอร์ดสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูงให้ความสำคัญกับงานวิจัยตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ ทั้งด้านการผลิตจนถึงด้านการตลาด ดังนั้น เพื่อให้เป็นการบูรณาการงานวิจัยและพัฒนา จึงควรมีการจัดทำแผนทำงานวิจัย (Road Map) ของไม้ผลของโครงการหลวงขึ้นเพื่อให้การดำเนินงานของไม้ผลแต่ละชนิดนั้นมีเป้าหมายที่ชัดเจนและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน กรอบงานวิจัยชนิดไม้ผลที่มีศักยภาพ ประกอบด้วย พลับ อาโวคาโด มะม่วง ฝรั่ง และเสาวรสหวาน ซึ่งในการประชุมครั้งนี้จะพิจารณา 3 ชนิดไม้ผล คือ พลับ อาโวคาโด และมะม่วง

ระเบียบวาระที่ 2 การนำเสนอรูปแบบการทำแผนทำงานวิจัย (Road Map)

1. วัตถุประสงค์การจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ (Road Map) และผลที่คาดว่าจะได้รับ
2. ความสอดคล้องกับแผนงานพัฒนา มูลนิธิโครงการหลวง แผนแม่บทงานวิจัย มูลนิธิโครงการหลวง ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2555-2559) และยุทธศาสตร์สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ระยะที่ 2 (พ.ศ.2556-2559)
3. สถานการณ์และปัญหาของไม้ผลที่สำคัญของโครงการหลวง ผลการงานวิจัยในระยะที่ผ่านมา

ประเภท	ปัญหา
อาโวคาโด	-การผลิตต้นกล้าพันธุ์ดี ไม่เพียงพอ -การเปลี่ยนพันธุ์สำเร็จในแปลงมีเปอร์เซ็นต์ต่ำ -คุณภาพผลผลิตไม่ได้มาตรฐานผลเล็ก ความสุกแก่ของผลไม่พร้อมกัน
มะม่วง	-ด้วงเจาะเมล็ด -การเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศที่มีต่อการออกดอกติดผล
องุ่น	-คุณภาพผลผลิตขององุ่นโดยเฉพาะช่วงเก็บเกี่ยวฤดูฝนที่ไม่ผ่านมาตรฐาน (ความหวานน้อยกว่า 15 บริกซ์) -พันธุ์ส่งเสริมมีเพียง 1 พันธุ์ (พันธุ์ Beauty seedless) -ผลผลิตมีช่วงการเก็บเกี่ยว 2 ช่วง ในรอบ 1 ปีเท่านั้น
เสาวรสหวาน	-ระบบปลูก 2-3 ปี ทำให้มีการสะสมของโรคแมลง -ต้นพันธุ์ไม่ปลอดโรค -พันธุ์ส่งเสริมมีเพียง 1 พันธุ์ -คุณภาพผลผลิตของเสาวรสหวาน ไม่ผ่านมาตรฐานเนื่องจากไวรัส

ปริมาณผลผลิตและรายได้ของโครงการหลวง

ประเภท	ปริมาณผลผลิต (กิโลกรัม)	รายได้ (บาท)
อาโวคาโด	143,212	4,061,572
มะม่วง	51,166	1,534,994
องุ่น	5,218	725,314
เสาวรสหวาน	236,529	6,445,146
พลับ	59,888	1,414,731

4. แผนงานวิจัย ประกอบด้วย เป้าหมายหลัก เป้าหมายรอง วัตถุประสงค์งานวิจัย กิจกรรม ตัวชี้วัด (ภาพรวม) ผลผลิตและตัวชี้วัดรายปี

ระเบียบวาระที่ 3 ระดมความคิดในการจัดทำ Road Map กลุ่มงานด้านไม้ผล

เรื่องที่ 3.1 พลับ

(1) ปัญหา

- 1.1 มีองค์ความรู้ แต่เกษตรกรนำไปปฏิบัติยาก หรือไม่ได้นำไปปฏิบัติ
- 1.2 ผลผลิตพลับด้อยคุณภาพ เนื่องจากการดูแลของเกษตรกรไม่ดี
- 1.3 ปัญหาการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวซ้ำ ทำให้ผลผลิตเสียหาย

(2) ประเด็นวิจัย (จัดตามลำดับความสำคัญ)

- 2.1 การจัดการเขตกรรมที่เหมาะสมสำหรับปลับ คือ การจัดการทรงพุ่มต้นต่ำ การจัดการธาตุอาหาร การปลิดผล การป้องกันศัตรูพืช
- 2.2 การดูแลรักษาและควบคุมคุณภาพผลผลิต
- 2.3 การศึกษาบรรจุภัณฑ์ที่มีต้นทุนต่ำ และวิธีการบรรจุภัณฑ์
- 2.4 การศึกษาการขนส่งผลผลิตที่ลดการสูญเสีย
- 2.5 การศึกษาพันธุ์ใหม่ที่สามารถปลูกเสริม พันธุ์พี สอง และมีช่วงการเก็บเกี่ยวต่างกัน
- 2.6 การเปลี่ยนพันธุ์ปลับพันธุ์พีสองเป็นพันธุ์อื่น เช่น ในพื้นที่หนาวเย็นใช้พันธุ์พู่ ขณะที่พื้นที่อื่นใช้พันธุ์พีสาม
- 2.7 วิธีการบ่มขจัดความฝาดปลับ
- 2.8 การศึกษาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ
- 2.9 การแปรรูปผลิตภัณฑ์ปลับ

(3) เป้าหมายการดำเนินงานระยะ 3 ปี (2558 – 2560)

ประเด็น	กิจกรรม	ตัวชี้วัด	เป้าหมายของตัวชี้วัด
คุณภาพด้อย เกษตรกรดูแลน้อย	รณรงค์ ฝึกอบรม ดูงาน	คุณภาพผลผลิตดีขึ้น เกรด N ลดลง	เกรด N ลดลง.....% (ดำเนินการทุกปี)
การจัดการหลังเก็บเกี่ยว (ผลผลิตเสียหาย)	กำหนดมาตรฐานการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว	ผลผลิตเสียหาย	ผลผลิตเสียหาย.....% (2560)
พันธุ์ใหม่ๆ (แทน/เสริม P2)	วิจัย	พันธุ์ใหม่	อย่างน้อย 1 พันธุ์ (2560)
การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศส่งผลต่อการผลิต	หาวิธีเขตกรรมที่ลดผลกระทบ	วิธีการจัดการ	อย่างน้อย 1 วิธีการ(2560)
สำรวจตลาด AEC	วิจัย	ข้อมูล	ข้อมูล 1 เรื่อง(2558)
แปรรูปผลิตภัณฑ์	แปรรูป	ผลิตภัณฑ์ใหม่	อย่างน้อย 1 ผลิตภัณฑ์ (2559)
บรรจุภัณฑ์มีราคาสูง	ศึกษาหาบรรจุภัณฑ์ต้นทุนต่ำ		(2560)

เรื่องที่ 3.2 อาโวคาโด

(1) ปัญหา

- 1.1 หนอนเขียวเจาะผล
- 1.2 ต้นกล้าอาโวคาโดไม่เพียงพอสำหรับงานส่งเสริม
- 1.3 ผลผลิตอาโวคาโด เมื่อจำหน่ายมีผลอ่อนปน ไม่สามารถบ่มให้สุกได้
- 1.4 การตลาด การถูกแย่งซื้อ
- 1.5 ขนาดของไม้ผลที่ไม่เท่ากันในพันธุ์เดียวกัน

(2) ประเด็นวิจัย (จัดตามลำดับความสำคัญ)

- 2.1 การศึกษาดัชนีการเก็บเกี่ยวโดยเฉพาะพันธุ์ที่ไม่เปลี่ยนสี เนื่องจากผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยวไม่สุก
- 2.2 การศึกษาจัดการธาตุอาหารและน้ำ
- 2.3 การศึกษาการให้ปุ๋ยที่เหมาะสม และช่วงระยะเวลาการให้ปุ๋ย
- 2.4 การศึกษาการควบคุมแมลงในระยะติดผลถึงเก็บเกี่ยว (เนื่องจากเนื้อผลอาโวคาโดเป็นไต)
- 2.5 การศึกษาการควบคุมแมลงในระยะผลเจริญเติบโตและระยะเก็บเกี่ยว
- 2.6 ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการออกดอกและผลผลิตอาโวคาโด
- 2.7 วิธีการบรรจุภัณฑ์และการแปรรูป

(3) เป้าหมายการดำเนินงานระยะ 3 ปี (2558 – 2560)

ประเด็น	กิจกรรม	ตัวชี้วัด	เป้าหมายของตัวชี้วัด
กล้าพันธุ์	วิจัย	กล้ามีคุณภาพและปริมาณเพียงพอ	%(2559)
ธาตุอาหาร	วิจัย	ปริมาณ คุณภาพ	%(2559)
การเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศที่มีต่อการออกดอกติดผล	หาวิธีเขตกรรมที่ลดผลกระทบ	วิธีการจัดการ	อย่างน้อย 1วิธีการ(2560)
ดัชนีเก็บเกี่ยว		คุณภาพ	%(2559)
วิธีการบรรจุจำหน่าย	วิจัย	วิธีการบรรจุจำหน่าย	อย่างน้อย 1วิธีการ(2560)
แมลงศัตรูพืชในระยะติดผลถึงเก็บเกี่ยว (เนื้อเป็นไต)		คุณภาพ	%(2559)
แปรรูปผลิตภัณฑ์	วิจัยและพัฒนา	ผลิตภัณฑ์	อย่างน้อย 5ผลิตภัณฑ์ (2559)

เรื่องที่ 3.3 มะม่วง

(1) ปัญหา

- 1.1 ปัญหาแมลง ดึงเจาะเมล็ด
- 1.2 การจัดการหลังการเก็บเกี่ยวอาโวคาโดเนื่องจากผลที่บรรจุในบรรจุภัณฑ์เดียวกันสุกไม่พร้อมกัน
- 1.3 จำนวนหน่วยการขาย ทำให้คุณภาพผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยวไม่ดี เช่น การบรรจุ 4 ผล
- 1.4 ปัญหามะม่วงติดผลน้อย

(2) ประเด็นวิจัย

2.1 การศึกษาการผลิตมะม่วงนอกฤดูโดยใช้สารเคมีบังคับ 2-3 ช่วง และให้เก็บเกี่ยวในช่วงเดือน สิงหาคม-ตุลาคม

ประเด็น	กิจกรรม	ตัวชี้วัด	เป้าหมายของตัวชี้วัด
ด้วงเจาะเมล็ด	รณรงค์/ทำสื่อ	ลดความเสียหายจากด้วง เจาะเมล็ด	% (2559)
การเปลี่ยนแปลงของ สภาพอากาศที่มีต่อการ ออกดอกติดผล			
นอกฤดู	ทดลองใช้สาร	มีวิธีการผลิตนอกฤดู	อย่างน้อย 1 วิธีการ (2559)
ตลาด	วิจัย		
วิธีการบรรจุจำหน่าย	วิจัยและพัฒนา		
การแปรรูปผลิตภัณฑ์	วิจัยและพัฒนา	ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากมะม่วง	อย่างน้อย 3 (2559)
ธาตุอาหาร	วิจัย	ปริมาณ/คุณภาพผลผลิต	เกรดEx 1 2 เพิ่ม.....% (2560)
มะม่วงติดผลน้อย	วิจัย	ปริมาณ/คุณภาพผลผลิต	เกรดEx 1 2 เพิ่ม.....% (2559)
พันธุ์ใหม่	วิจัย	พันธุ์ใหม่	อย่างน้อย 1(2560)

2.2 การศึกษาด้านตลาดของมะม่วงโครงการหลวง ต้นทุนการผลิตมะม่วง

2.3 การศึกษาการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว บรรจุภัณฑ์ รูปแบบการบรรจุจำหน่าย และหน่วยการขาย

2.4 การศึกษาแปรรูปผลิตภัณฑ์มะม่วงที่ไม่ได้มาตรฐาน

2.5 การศึกษาการใช้ปุ๋ยและการจัดการธาตุอาหาร อัตราการให้ปุ๋ยที่เหมาะสม

2.6 การศึกษาและทดสอบพันธุ์มะม่วง เช่น Tommy Atkins, Red Dragon

2.7 ทำสื่อเอกสารเพื่อให้ความรู้ เช่น ด้วงเจาะต้นมะม่วง

2.8 ศึกษาวิธีการทำให้มะม่วงติดผล เนื่องจากปัญหามะม่วงติดผลน้อยเช่น แมลงช่วยผสมเกสร ธาตุอาหาร น้ำน้อย เป็นพื้นที่แห้งแล้ง

(3) เป้าหมายการดำเนินงานระยะ 3 ปี (2558 – 2560) มะม่วง

ธิดา วุฒิการณ์ เจ้าหน้าที่โครงการ/บันทึก

รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง การจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ (Road Map) Area Based แม่ฮ่อง
วันเสาร์ที่ 19 ธันวาคม 2556
ณ ห้องประชุมสำนักวิจัย สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. ดร.จเร นพคุณวงศ์	รักษาการผู้อำนวยการสำนักวิจัย
2. นายเดชพล กล่อมจอหอ	นักวิชาการ
3. นายสมศักดิ์สิทธิหาญ	เจ้าหน้าที่โครงการ
4. นายพินัดพันธุ์รักษะเดชา	เจ้าหน้าที่โครงการ
5. นายภูวนัยต่ายแต้มทอง	นักวิชาการ
6. นางสาวอัมพาเปี่ยมทองคำ	เจ้าหน้าที่โครงการ
7. นางสาวจุไรรัตน์ฝอยถาวร	นักวิชาการ
8. นางสาวจารุณีภักดิ์วงศ์	นักวิชาการ
9. ว่าที่เรือตรีศุภิสัยสิทธิ์ทองกล้า	เจ้าหน้าที่โครงการ
10. นางสาวอัปสรวิทย์ประภารัตน์	นักวิชาการ
11. นางสาวดารารักษ์อัคราศรี	นักวิชาการ
12. นางสาวจรรยาพร สมแก้ว	นักวิชาการ
13. นางสาวชฎาพรอุปนันท์	นักวิชาการ

เริ่มประชุมเวลา 14.00 น. โดยมี ดร.จเร นพคุณวงศ์ ทำหน้าที่ประธานการประชุม ผลการประชุมสรุปได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ 1 เรื่องประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

กำหนดส่งโครงการฟื้นฟูการสำรวจขอบเขตและการหมุนเวียนพืช ได้ประมาณ ธันวาคม

ระเบียบวาระที่ 2 เรื่องสืบเนื่อง

เรื่องที่ 2.1 การระดมความคิดการจัดทำ Road Map งานวิจัย Area Based แม่ฮ่อง

(1) ชนิดของพืชที่ควรทำงานวิจัยใน Area based แม่ฮ่อง

- บุค (ยังไม่มีงานวิจัย)
- หมากอี
- ใบพลู
- กาแฟ
- เห็ด
- พืชสมุนไพร
- พริกกระเทียม
- ผักโรงเรือนและสารชีวภัณฑ์

(2) กำหนดของArea based แม่สอง:หาแนวทางการพัฒนาบุกเพื่อให้เป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ

(3) ข้อจำกัด

2.1 ข้อจำกัดในเรื่องของกฎหมายบุกเป็นพืชป่าคุ้มครองจะเก็บบุกจากป่ามาขายไม่ได้

ปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจาก

(1) ความไม่ชัดเจนของพื้นที่ป่ากับพื้นที่เกษตร

(2) ไม่สามารถแยกได้ว่าบุกที่ได้มาจากการปลูกหรือเอามาจากป่า

2.2 ข้อจำกัดเรื่องพันธุ์

(1) ขาดแคลนหัวพันธุ์และความหลากหลายของสายพันธุ์

(2) คุณสมบัติของบุกที่ตลาดต้องการ การใช้ประโยชน์จากพืช และ พืชที่ควรวิจัย

การใช้ประโยชน์	เข้าไปดูแลแล้ว	ยังไม่ได้เข้า
อาหาร	ข้าวนา ข้าวไร่ พริก กะเหรี่ยง ฝั่	เห็ด (นางฟ้า นารม เอนขาว สมุนไพร) ถั่วแปะยี่ อ้อย
รายได้	ใบพลู กาแฟ ผัก หมูหลุม	บุก หมากอี่
ยารักษาโรค		สมุนไพร

ภาพ 1การจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ (Road Map) Area Based แม่สอง

ธิดา วุฒิการณ์ เจ้าหน้าที่โครงการ/บันทึก

รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง การจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ (Road Map) กลุ่มงานวิจัยด้านปศุสัตว์ ครั้งที่ 1/2556
ในวันที่ 20 ธันวาคม 2556
ณ ห้องประชุมสำนักวิจัย สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. รศ.ธีระ	วิสิทธิ์พานิช	อนุกรรมการวิจัย
2. รศ. ดร.สุชน	ตั้งทวีวัฒน์	ประธาน สภานักงานคณะกรรมการเกษตรศาสตร์
3. รศ. ดร.ศุภมิตร	เมฆฉาย	หัวหน้าภาควิชาสัตวศาสตร์และสัตว์น้ำ
4. ดร.รจเร	นพคุณวงศ์	รักษาการผู้อำนวยการสถาบันวิจัย
5. นางสาวสายทอง	อินชัย	นักวิชาการ
6. อ.ดร.เสาวลักษณ์	แย้มหมื่นอาจ	อาจารย์ภาควิชาสัตวศาสตร์และสัตว์น้ำ
7. นายสุชีพ	ไชยมณี	นักวิชาการ
8. นางสาวธิดา	วุฒิการณ์	เจ้าหน้าที่โครงการ
9. นางสาวอังคณา	ภรณ์พงษ์ด้วง	นักวิจัย

เริ่มประชุมเวลา 09.00 น. โดยมี รศ.ธีระ วิสิทธิ์พานิช ประกอบหน้าที่ประธานการประชุม ผลการประชุมสรุปได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ 1 เรื่องประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ 2 เรื่องสืบเนื่อง

เรื่องที่ 2.1 ความก้าวหน้าการจัดทำ Road Map งานวิจัยด้านปศุสัตว์ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 -2560

สถาบันได้เตรียมการเพื่อจัดทำ Road Map งานวิจัยของปศุสัตว์โดยกำหนดรูปแบบ Road Map งานวิจัยซึ่งประกอบด้วย

- (1) เป้าหมายของงานด้านปศุสัตว์บนพื้นที่สูง
- (2) ที่มาและความสำคัญของโครงการ
- (3) ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา
- (4) สถานการณ์ปัจจุบัน ซึ่งประกอบด้วย ปัญหาและโอกาส ของงานด้านปศุสัตว์บนพื้นที่สูง
- (5) แผนทำงานวิจัย2558-2560 ที่มีรายละเอียดประกอบด้วย เป้าหมายหลัก เป้าหมาย

แต่ละด้าน วัตถุประสงค์ กิจกรรม และตัวชี้วัดผลผลิตรายปี

เรื่องที่ 2.2 การระดมความคิดการจัดทำ Road Map งานวิจัยด้านปศุสัตว์สรุปได้ดังนี้

(1) กำหนดเป้าหมายงานวิจัยด้านปศุสัตว์บนพื้นที่สูง

เพื่อบ่มเพาะทางด้านการเกษตรบนพื้นที่สูง Food Security และคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

(2) มุมมองการพัฒนากลุ่มงานด้าน 3 มิติ

- 2.1 มั่งคั่งทางด้านการเกษตรบนพื้นที่สูง Food Security
- 2.2 พลังงาน Energy
- 2.3 สิ่งแวดล้อม

(3) ระดมความเห็น งานวิจัยด้านปศุสัตว์สรุปได้ดังนี้

3.1 ไก่ เลือกไก่ที่มีความสามารถทางการแข่งขันคือ ไก่กระดุกดำ และไก่ฟ้า

- ไก่กระดุกดำเป็นสัตว์ที่มีศักยภาพทางการแข่งขัน
- ไก่ฟ้า เป็นสัตว์ทางเลือก ให้ผลผลิตเป็นฤดูกาลโดยเลือกกลุ่มลูกค้าเป้าหมายแบบ

เฉพาะเจาะจง (Nice Market)

สัตว์	พื้นที่	ขยายพันธุ์	อาหารสัตว์	ระบบการจัดการ	แปรรูป	ตลาด
ไก่กระดุกดำ สินค้า premium	โครงการ หลวง วัดจันทร์ อ่างขาง ขุนวาง	- พันธุ์ดำ (สวก.) - DNA marker (2 ปี) ได้ IP - เอกลักษณ์ไก่กระดุกดำ - ได้พันธุ์รับรอง	อาหารไก่กระดุกดำอินทรีย์ (ต้นทุนต่ำ)	- ระบบการผลิตลูกไก่ - ระบบการเลี้ยงขุน - มาตรฐานการเลี้ยง (GAP) - เลี้ยงแบบปล่อยแปลง	- กระทบต้นทุนยาจีน (ต้นทุนสูง) - ถลุง retort	- ตลาดท้องถิ่น - ตลาด premium (อย.)
	ขยายผล แม่ฮ่องสอน วาวิ	-	อาหารไก่กระดุกดำอินทรีย์ (ต้นทุนต่ำ) ปางแดงโน	- ระบบการเลี้ยงขุน	-	- GI
ไก่ฟ้า สินค้า premium	โครงการหลวง	- คัดเลือกปรับปรุงพันธุ์ (สวก.) - สมรรถภาพการผลิต ให้ตัวใหญ่ โตไว ไข่มากขึ้น (ปัญหาตัวเล็ก)	ปรีสูตรอาหารไก่ฟ้า	-	-	- ตลาด premium (อย.) - ตลาดเฉพาะมาก - ทดแทนการนำเข้า ราคาสูง

3.2 สกรบนพื้นที่สูง

สัตว์	พื้นที่	ขยายพันธุ์	อาหารสัตว์	ระบบการจัดการ	แปรรูป	ตลาด
สุกร ลูกผสม	โครงการ หลวง	- ปรับปรุงพันธุ์ (เลี้ยงง่ายแข็งแรง มีเนื้อมาก รสชาติดี) - เปียตรง (เนื้อมาก โตไว) - เหมยขาน (ลูกดก อาหารคุณภาพต่ำ) - ดุริ่ง (แข็งแรง คุณภาพเนื้อดี เหมาะต่อการแปรรูป)	- ถั่ว / ผัก - ข้าวโพด...	- มาตรฐานการเลี้ยง (GAP)	- หมูย่าง - แฮม (เปรียบเทียบคุณภาพ)	ศึกษาความต้องการตลาด
	ขยายผล วาวี แม่สลอง	- ทดสอบพันธุ์ลูกผสมจากโครงการหลวง(ปางแดงใน)	- ถั่ว / ผัก - ข้าวโพด...	- หมูหลุม - พลังงานทดแทน (Bio gas+ปุ๋ย) (ปางแดงใน) - ทดสอบการเลี้ยง		

3.3 แพะเลี้ยงง่าย ตลาดไปได้ดี แต่ปัญหาเรื่องของแพะกินผัก กินผลไม้

3.4 สัตว์น้ำ เป็นโอกาสในการขยายแหล่งผลิต

3.5 ระบบเกษตรยั่งยืน

- เกษตรแบบผสมผสานมีระบบผลิตพืชและเลี้ยงสัตว์ เช่น การผลิตผักอินทรีย์โดยมีหนอนกินผักอินทรีย์ ไก่กินหนอนแล้วกลายเป็นไก่อินทรีย์ มีใบCertificate
- ไข่ไก่ออิตินเพื่อบริโภคในชุมชน
- ระบบผสมระหว่างข้าวโพด- ถั่ว – หมู – ไบโอดีเซล – ปุ๋ย(ความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ)
- การผลิตผักในครัวเรือนร่วมกับการเลี้ยงหมูหลุม

ระบบปลูกพืช	พื้นที่ขยายผล	ประเด็นวิจัย
ระบบเกษตรยั่งยืน (ผสมผสาน พืช-สัตว์)	ปางแดงใน	อาหารสัตว์(หมู)
		Bio gas
		ปุ๋ย
		ระบบไถบดย่อยแปลงผัก+ ไข่ไก่ออิติน
		ระบบข้าวโพด+วัว+ปุ๋ย+Bio gas
		ระบบการผลิตปศุสัตว์ (GAP บนพื้นที่สูง กำหนดเงื่อนไขเอง)

วางแผนงานวิจัย ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558-2560

วัตถุประสงค์	กิจกรรม / โครงการย่อย	ตัวชี้วัด					ปีที่คาดว่าจะ แล้วเสร็จ
		ผลผลิต (ลือตามกิจกรรม)	หน่วย	เป้าหมาย			
				2558	2559	2560	
1.ไ้กระดุกดำสร้างรายได้ ให้แก่ชุมชน (พอยู่ พอกิน การใช้ ประโยชน์)	การคัดเลือกและปรับปรุงพันธุ์ไ้ กระดุกดำในพื้นที่โครงการหลวง	- DNA marker บ่งชี้พันธุ์ ได้ IP - ได้พันธุ์ (สวก.) - ได้พันธุ์รับรอง	ชุด เรื่อง พันธุ์	-	-	1	2560
	การวิจัยและพัฒนาสูตรอาหาร สำหรับไ้กระดุกดำบนพื้นที่สูง (โครงการหลวง+ขยายผล)	อาหารไ้กระดุกดำ	สูตร	1	2	-	2559
	การวิจัยและพัฒนาระบบการ ผลิตไ้กระดุกดำในพื้นที่ โครงการหลวงให้ได้มาตรฐาน	- ระบบการผลิตลูกไ้ และเลี้ยงขุน ตามระบบการผลิตที่ดี (GAP)	ระบบ			1	2560
	การวิจัยและพัฒนาแบบการ เลี้ยงไ้กระดุกดำรวมกับการผลิต พืชผักในพื้นที่ขยายผลโครงการ หลวง	- รูปแบบการเลี้ยงแบบปล่อยแปลง					
	การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ จากไ้กระดุกดำในพื้นที่โครงการ หลวง	ผลิตภัณฑ์จากไ้กระดุกดำที่ได้ มาตรฐานสาธารณสุข (อย.)	ชนิด	1	1	1	2560
	ทดสอบเทคโนโลยีโครงการหลวง ในการเลี้ยงไ้กระดุกดำในพื้นที่ ขยายผลโครงการหลวง	ชุมชนสามารถสร้างรายได้จากการ ผลิตไ้กระดุกดำ	พื้นที่	-	1	4	2560

วัตถุประสงค์	กิจกรรม / โครงการย่อย	ตัวชี้วัด					ปีที่คาดว่าจะ แล้วเสร็จ
		ผลผลิต (ลัดตามกิจกรรม)	หน่วย	เป้าหมาย			
				2558	2559	2560	
2.ไฟฟ้าสร้างรายได้ให้แก่ ชุมชน	การคัดเลือกและ ปรับปรุงพันธุ์ ไถ่ฟ้า	พันธุ์ไถ่ฟ้าที่มีสมรรถภาพการผลิต ให้ ตัวใหญ่ โตไว ไข่มากขึ้น (ปัญหาตัวเล็ก)	พันธุ์			1	2560
	การวิจัยและพัฒนาสูตรอาหาร สำหรับไถ่ฟ้าบนพื้นที่โครงการ หลวง	อาหารไถ่ฟ้า	สูตร	1	2	-	2559
3. เพื่อสร้างรายได้เพื่อการ บริโภคในพื้นที่และสร้าง รายได้	การวิจัยและพัฒนาสายพันธุ์หมู ลูกผสมที่เหมาะสมสำหรับเป็น สัตว์เศรษฐกิจ	ได้สายพันธุ์ที่เลี้ยงง่ายแข็งแรง มีเนื้อ มาก รสชาติดี (F ₁)			1		2559
	การวิจัยและพัฒนาสูตรอาหาร สำหรับสุกรบนพื้นที่สูง (โครงการหลวง)	อาหารสุกร	สูตร	1	2	-	2559
	ทดสอบเทคโนโลยีโครงการหลวง ในการเลี้ยงสุกรลูกผสมในพื้นที่ ขยายผลโครงการหลวง (หมู หลุม/ไบโอแก๊ส)	-ชุมชนที่สามารถสร้างรายได้และ พลังงานทดแทนจากการเลี้ยงสุกร	ชุมชน	-	2	2	2560
		-ชุมชนที่สามารถสร้างรายได้และปุ๋ย จากการเลี้ยงสุกร			2	2	2560
	การวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ จากสุกรลูกผสมในพื้นที่โครงการ หลวง	ผลิตภัณฑ์จากสุกรลูกผสม (หมูย่าง และแฮม)	ชนิด	1	1	-	2559
4.การวิจัยเชิงระบบเป็น ชุมชนต้นแบบในการใช้	ทดสอบระบบการปลูกผักใน โรงเรือนร่วมกับการเลี้ยงหมูหลุม	ชุมชนมีระบบผลิตผักในโรงเรือน ร่วมกับการเลี้ยงสุกรได้อย่างยั่งยืน	ชุมชน	1	-	-	2558

วัตถุประสงค์	กิจกรรม / โครงการย่อย	ตัวชี้วัด					ปีที่คาดว่าจะ แล้วเสร็จ
		ผลผลิต (ลัดตามกิจกรรม)	หน่วย	เป้าหมาย			
				2558	2559	2560	
ทรัพยากรท้องถิ่นเพื่อเป็นปัจจัยการผลิตพืชและสัตว์	ระบบข้าวโพด-อาหารสัตว์-สุกร-ไบโอแก๊ส-ปุ๋ย	-มีระบบการผลิตพืชร่วมกับการเลี้ยงสัตว์โดยใช้ปัจจัยในท้องถิ่น -มีสูตรอาหารสัตว์ -มีพลังงานทดแทนเพียงพอใช้... -มีปุ๋ยผสมธาตุอาหารรองเพื่อเพิ่มผลผลิตพืชสำคัญในพื้นที่ -ชุมชนมีรายได้เพิ่มจากการเพิ่มผลผลิตพืชสำคัญ -ชุมชนมีรายได้เพิ่มจากการเพิ่มผลผลิตสัตว์และการลดต้นทุน	สูตรครัวเรือน				
	ลดการขาดไอดีดินของชุมชนบนพื้นที่สูง	-วิธีการเลี้ยงไก่เพื่อผลิตไข่ไอดีดินระดับชุมชน	วิธี	1	-	-	2558
		-ชุมชนที่สามารถผลิตไข่ไอดีดิน	ชุมชน	-	2	-	2559

การจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ (Road Map) กลุ่มงานวิจัยด้านปศุสัตว์

ธิดา วุฒิการณ์ เจ้าหน้าที่โครงการ/บันทึก

รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง การจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ (Road Map) กลุ่มงานวิจัยด้านปศุสัตว์และพลังงาน (ครั้งที่ 2)
ในวันที่ 24 ธันวาคม 2556

ณ ห้องประชุม ภาควิชาสัตวศาสตร์และสัตว์น้ำ คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผู้เข้าร่วมประชุม

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

1. รศ.ธีระ	วิสิทธิ์พานิช	อนุกรรมการวิจัย
2. รศ. ดร. สุขน	ตั้งทวีวัฒน์	ประธาน สภานักงานคณะเกษตรศาสตร์
3. รศ. ดร. ศุภมิตร	เมฆฉาย	หัวหน้าภาควิชาสัตวศาสตร์และสัตว์น้ำ
4. ผศ.ดร.พฤกษ์	อัครรังสี	รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาพลังงานนครพิงค์
5. อ.ดร.มินตรา	ศีลอุดม	อาจารย์ภาควิชาสัตวศาสตร์และสัตว์น้ำ
6. อ.ดร.วรวิทย์	มณีพิทักษ์สันติ	อาจารย์ภาควิชาสัตวศาสตร์และสัตว์น้ำ
7. อ.ดร.เสาวลักษณ์	แย้มหมื่นอาจ	อาจารย์ภาควิชาสัตวศาสตร์และสัตว์น้ำ

สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง

1. ดร.จรูญ	นพคุณวงศ์	รักษาการผู้อำนวยการสถาบันวิจัย
2. นายสุชีพ	ไชยมณี	นักวิชาการ
3. นางสาวกมลทิพย์	เรารัตน์	นักวิชาการ
4. นางสาวธิดา	วุฒิการณ์	เจ้าหน้าที่โครงการ
5. นางสาวอังคณาภรณ์	พงษ์ด้วง	นักวิจัย

เริ่มประชุมเวลา 13.30 น. โดยมีรองศาสตราจารย์ รศ.ธีระ วิสิทธิ์พานิช ทำหน้าที่ประธานการประชุม ผลการประชุมสรุปได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ 1 เรื่องประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ 2 เรื่องเพื่อพิจารณา

การระดมความคิดหาโอกาสและปัญหาในการงานวิจัยด้านปศุสัตว์

เรื่องที่ 2.1 งานวิจัยเรื่องผ้าสรูปได้ดังนี้

ผ้า			แปรรูป	ผลิตภัณฑ์
ผ้าพันธุ (สำหรับคน เคยเลี้ยง)	โอกาส	น้ำผ้า 30-70 กก./ปี/รัง 50-100 รัง/ครอบครัว (อาชีพหลัก) 10 รัง/ครอบครัว (สมัครเล่น) 1,500 บาท/รัง ค่าน้ำตาล 50 กก./ปี	-	นมผ้า ผสมเกสรกาแฟ น้ำผ้าสาปเสื่อ (antibiotic) กาแฟ
	ข้อจำกัด	สู้กับต่อไม้ได้	-	-
ผ้าโพงไทย (สำหรับคน)	โอกาส	- ช่วยในการผสมเกสร - เลี้ยงง่าย	สลัดน้ำผ้า	น้ำผ้า ชีผ้า

ผึ่ง			แปรรูป	ผลิตภัณฑ์
ไม่เคยเลี้ยง มาก่อน)		- น้ำผึ่ง 6-10 กก./ปี/รัง - สู้กับต่อได้		
	ปัญหา	-	-	-

ที่ประชุมได้จัดทำร่างแผนทีมงานวิจัย (Road Map) เรื่องผึ่ง (เอกสารแนบที่ 1)

ความเห็นของที่ประชุม

1. ควรศึกษาวิจัยด้านการเก็บรักษา: การเก็บรักษาเพื่อให้เก็บน้ำผึ่งได้นานขึ้น และการตลาด เช่น การทำ positioning น้ำผึ่ง 100% การทำPackaging การเพิ่มคุณภาพน้ำผึ่ง
2. เป้าหมายหลัก คือทำให้เกษตรกรเลี้ยงผึ่ง เพื่อสร้างอาชีพจากการเลี้ยงผึ่งและผลิตน้ำผึ่งให้ได้มาตรฐาน ผึ่งที่ช่วยผสมเกสรพืชเศรษฐกิจ

เรื่องที่ 2.2งานวิจัยเรื่องประมง

ที่ประชุมได้สรุปถึงปัญหาและโอกาสในการเลี้ยงปลากดคังดังต่อไปนี้

ประมง		
ปลากดคัง	โอกาส	เลี้ยงที่พิษณุโลก ปลาร้านอาหาร รสชาติดี ราคาสูง (150 บาท/กก./3ตัว/5เดือน) เลี้ยงง่าย เลี้ยงในอากาศเย็นได้ ไม่ต้องการอากาศหมุนเวียนมาก
	ปัญหา	โตช้าอาหารโปรตีนทำให้โตเร็ว (ปลาปน ถั่ว) ค่าอาหาร 30-50% ของต้นทุน (ถั่ว+ข้าวโพด)
	ข้อจำกัด	พันธุ์ไม่มีตลอดปี มีพันธุ์ช่วงเดือนสิงหาคม แพงกว่าปลาชนิดอื่น (ลูกปลาตัวละ 4-5 บาท) กินสด

ที่ประชุมได้จัดทำร่างแผนทีมงานวิจัย (Road Map) เรื่องปลากดคัง(เอกสารแนบที่ 2)

ความเห็นของที่ประชุม

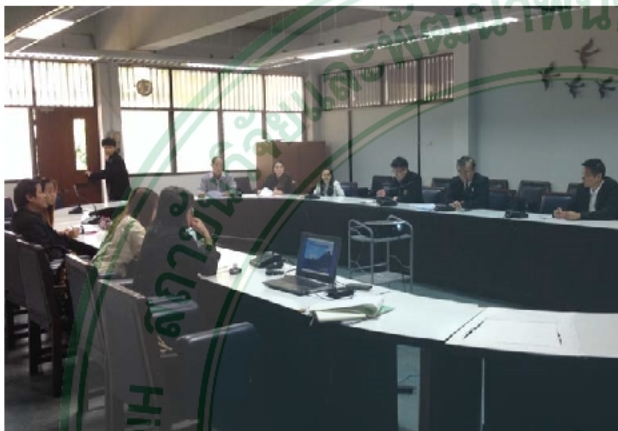
1. ควรเลี้ยงปลาที่สามารถเพิ่มรายได้เป็นการค้าและเป็นแหล่งอาหารสำหรับชุมชนบนพื้นที่สูงควรเลือกปลาที่เป็นปลาเศรษฐกิจได้แก่ ปลานิน ปลาดุก ปลาช่อน ปลาสลิด ปลากด ปลาคัง
2. สำหรับปลาพวงหิน ประมงน่าจะวิจัยอยู่แล้วในพื้นที่ขยายผลโครงการหลวง
3. ปลากดคังปลาน้ำจืดชนิดหนึ่ง เลี้ยงง่าย เลี้ยงทิ้งๆว้างๆได้ ส่วนใหญ่เลี้ยงที่พิษณุโลก เป็นปลาที่รสชาติดี ราคาสูง (150 บาท/กิโลกรัม/3ตัว / 5เดือน) นิยมนำมาบริโภคโดยการปรุงสด ลวก จิ้ม หรือยำ มีราคาค่อนข้างแพง
4. สามารถลดต้นทุน โดยใช้ ข้าว หรือ ข้าวโพด เป็นสูตรอาหารปลา
5. ควรเลือกพื้นที่มีแหล่งน้ำธรรมชาติแหล่งน้ำภูเขา ไหลไปยังพื้นที่การเกษตร
6. ปัญหาโตช้าสามารถให้อาหารโปรตีน ทำให้โตเร็ว

ผลการประชุม เลือกลักษณะคคลังในการทำงานวิจัยด้านประมง

เรื่องที่ 2.3การระดมความคิดเห็นเรื่องการจัดทำงานวิจัยด้านพลังงานทดแทน

ทางเลือกในการนำเอาพลังงานมาใช้ประโยชน์

1. การเอาซังข้าวโพดมาทำเป็นถ่านอัดแท่ง
2. ผลิตพลังงานทดแทนระดับชุมชน พื้นที่หลายพื้นที่ในปางแดง ไม่มีไฟฟ้าใช้
3. พลังงานน้ำ
4. ไบโอดีเซลเพื่อเพิ่มความสมบูรณ์ในดิน
5. นำเอาพลังงานจากการเผาถ่านให้เกิดประโยชน์ เช่น โรงอบกิ่งแสงอาทิตย์ การตากเห็บ
6. บ่อก๊าซ โดยการนำเอามูลสัตว์มาผลิตเป็นก๊าซชีวภาพ
7. หากเอาผักมาทำเป็นพลังงานจะได้พลังงานที่ต่ำมาก เอาผักไปเลี้ยงหมูดีกว่า

ภาพ การจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ (Road Map) กลุ่มงานวิจัยด้านปศุสัตว์และพลังงาน

ร่างแผนทำงานวิจัยปศุสัตว์(Road Map) ดังตารางดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์	กิจกรรม / โครงการย่อย	ตัวชี้วัด					ปีที่คาดว่าจะ แล้ว เสร็จ
		ผลผลิต (ลือตามกิจกรรม)	หน่วย	เป้าหมาย			
				2558	2559	2560	
ผู้ สร้างรายได้	ทดสอบเทคโนโลยีการเลี้ยงผึ้งพันธุ์ในพื้นที่โครงการหลวงและพื้นที่ขยายผลโครงการหลวง -ตรวจสอบคุณภาพน้ำผึ้ง (สารปฏิชีวนะ คุณภาพน้ำตาล)	เกษตรกรผู้เลี้ยงผึ้ง -ผลิตภัณฑ์จากผึ้งที่ได้มาตรฐาน (น้ำผึ้ง ไขผึ้ง เกสรผึ้ง นมผึ้ง พรอพพอลิส(ยางไม้ใช้เป็นยาฆ่าเชื้อ กอลเอียะ)	ราย/พื้นที่ ชนิด	20/2 4	40/2 -	80/4 -	2560 2558
	ทดสอบเทคโนโลยีการเลี้ยงผึ้งโพรงในพื้นที่ขยายผลโครงการหลวง	ผลิตภัณฑ์จากผึ้ง (น้ำผึ้ง ไขผึ้ง ดักแด้)	ชนิด	3	-	-	2558
		จำนวนเกษตรกรที่เลี้ยงผึ้งโพรงเป็นอาชีพเสริม	คน/พื้นที่	10/2	20/2	40/4	2560
		ผลิตภัณฑ์จากผึ้งที่มีคุณสมบัติพิเศษ น้ำผึ้งสาปเสือ ภูเขาสูง	ชนิด		1	-	2559
		รวบรวมความหลากหลายทางชีวภาพของผึ้งโพรง	สายพันธุ์	10	-	-	2558
		คัดเลือกพันธุ์ผึ้งโพรงที่มีศักยภาพในการผลิตน้ำผึ้งได้มากขึ้น	สายพันธุ์	2	-	-	2558

ธิดา วุฒิการณ์ เจ้าหน้าที่โครงการ/บันทึก

รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง “การวางกรอบการดำเนินงานบูรณาการเชิงพื้นที่ในการพัฒนาชุมชนต้นแบบโครงการหลวง”
ในวันที่ 24 ธันวาคม 2556

ณ ห้องประชุมชั้น 2 อาคารนิทรรศการ 1 อุทยานหลวงราชพฤกษ์ ต.แม่เหียะ อ.เมือง จ.เชียงใหม่

รายชื่อผู้เข้าร่วมการประชุม

1. นายสุทัศน์ ปลัมปัญญา	หัวหน้าฝ่ายพัฒนามูลนิธิโครงการหลวง
2. นางพูนสุข คำภา	ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แฮ
3. นายสืบศักดิ์ นวจินดา	ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยเสี้ยวและทุ่งเริง
4. นายอภิสิทธิ์อ่อนพินิจ	หัวหน้าศูนย์พัฒนาโครงการหลวงป่าเมี่ยง
5. นายสมคิด อุตระเคียร	หัวหน้าศูนย์พัฒนาโครงการหลวงทุ่งเริง
6. นายประพันธ์ มาลาศรี	หัวหน้าศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยเสี้ยว
7. นายบรรจง กาวีวน	หัวหน้าศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ลาน้อย
8. นายพงศ์พันธุ์ศรีสวัสดิ์	นักวิชาการศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แฮ
9. นางจรเรนพคุณวงศ์	รักษาการผู้อำนวยการสำนักวิจัย
10. นางสาวเพชรดาอยู่สุข	นักวิชาการ
11. นางสาวเกษราภรณ์จันทร์	นักวิชาการ
12. นางสาวกรรณิกาศรีลย์	นักวิชาการ
13. นายสิทธิเดชร้อยกรอง	นักวิชาการ
14. นางสาวสุมาลีเม่นสิน	นักวิชาการ
15. นางสาวอัปสรวิทย์ประภารัตน์	นักวิชาการ
16. นางสาวจรรณีภิลมวงศ์	นักวิชาการ
17. นางสาวจุไรรัตน์ฝอยถาวร	นักวิชาการ
18. นางสาวดารากรอัคชาดศรี	นักวิชาการ
19. นางสาวกมลทิพย์เรารัตน์	นักวิชาการ
20. นายสมคิดแสงมณี	นักวิชาการ
21. นายสุชีพไชยมณี	นักวิชาการ
22. นางสาวทินรัตน์พิทักษ์พงศ์เจริญ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน
23. นางสาวจรรยาพรสมแก้ว	นักวิจัย
24. ว่าที่เรือตรีสุลลิตา ทองกล้า	นักวิจัย

25. นางสาวพันธุ์ทิพย์นพรีย์	นักวิจัย
26. นางสาววริยามิตตา	นักวิจัย
27. นางสาวณิชนันท์บุญญาทรัพย์	นักวิจัย
28. นางสาวสุมาภาไชยวงศ์	นักวิจัย
29. นายปริญญาโปทาเกียง	นักวิจัย
30. นางสาวกิงกาญจน์ตันติวิมลกิจ	นักวิจัย
31. นางสาวศิริธนาพรหล้าบัววงศ์	นักวิจัย
32. นางสาวชฎาพรอุปนันท์	นักวิจัย
33. นางสาวธิดาภูมิการณ์	เจ้าหน้าที่โครงการ
34. นางสาววิมลรัตน์พรรณเรืองรอง	เจ้าหน้าที่โครงการ
35. นางสาวภรณ์พัทธ์ กนกกุลธีรพัฒน์	เจ้าหน้าที่โครงการ
36. นางสาวนิสาใจจันต์ดีบ	เจ้าหน้าที่โครงการ
37. นายยงยุทธกองบุญ	นักพัฒนาสังคม
38. นางสาวชินรัตน์อนันต์กุล	นักพัฒนาสังคม
39. นางสาวชลทริกาพุทธรวงค์	นักพัฒนาสังคม
40. นายบุญเสริมขุนทดพิทักษ์	นักพัฒนาสังคม

เริ่มประชุมเวลา 09.00 น. โดยมีนายสุทัศน์ ปลื้มปัญญา หัวหน้าฝ่ายพัฒนามูลนิธิโครงการหลวง เป็นประธานเปิดการประชุม ผลการประชุมสรุปได้ดังนี้

1. ภาคการบรรยาย

1.1 การบรรยายพิเศษ เรื่อง เป้าหมายและกลยุทธ์การพัฒนาศูนย์พัฒนาโครงการหลวง

การบรรยายพิเศษ เรื่อง เป้าหมายและกลยุทธ์การพัฒนาศูนย์พัฒนาโครงการหลวงโดยนายสุทัศน์ ปลื้มปัญญา หัวหน้าฝ่ายพัฒนามูลนิธิโครงการหลวง ซึ่งมีเนื้อหาประกอบด้วย ที่มาเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ การดำเนินงานของมูลนิธิโครงการหลวง แนวทางการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืนกรอบการพัฒนาศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแนวทางการดำเนินงานโครงการหลวงสิ่งที่ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงมีความเข้มแข็ง และสิ่งที่ควรเสริมงานศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเพิ่มเติม(เอกสารแนบที่ 1)

ภาพที่ 1 การบรรยายพิเศษ เรื่อง เป้าหมายและกลยุทธ์การพัฒนาศูนย์พัฒนาโครงการหลวง โดยนายสุทัศน์ ปลื้มปัญญา หัวหน้าฝ่ายพัฒนามูลนิธิโครงการหลวง

1.2 การนำเสนอผลการดำเนินงานของโครงการวิจัยการฟื้นฟูแหล่งอาหารจากความหลากหลายทางชีวภาพของชุมชนบนพื้นที่สูง

การนำเสนอผลการดำเนินงานของโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการฟื้นฟูแหล่งอาหารจากความหลากหลายทางชีวภาพของชุมชนบนพื้นที่สูง (Food Bank) โดย ดร.จารุณีกลุมวงศ์ หัวหน้าโครงการวิจัย ซึ่งมีเนื้อหาประกอบด้วย ที่มาและความสำคัญของโครงการวิธีการดำเนินงานผลการดำเนินงานที่ผ่านมา และแนวทางการดำเนินงานฟื้นฟูแหล่งอาหารจากความหลากหลายทางชีวภาพของชุมชนในพื้นที่โครงการหลวง (เอกสารแนบที่ 2)

ภาพที่ 2 การนำเสนอผลการดำเนินงานของโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการฟื้นฟูแหล่งอาหารจากความหลากหลายทางชีวภาพของชุมชนบนพื้นที่สูง (Food Bank) โดย ดร.จารุณีกลุมวงศ์

1.3 การนำเสนอผลการดำเนินงานของโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการพัฒนาชุมชนต้นแบบโครงการหลวงเพื่อให้คนอยู่อาศัยร่วมกับป่าไม้ได้อย่างยั่งยืน

การนำเสนอผลการดำเนินงานของโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการพัฒนาชุมชนต้นแบบโครงการหลวงเพื่อให้คนอยู่อาศัยร่วมกับป่าไม้ได้อย่างยั่งยืน โดย ดร.จารุณีภิรมวงค์ หัวหน้าโครงการวิจัย โดยมีเนื้อหาประกอบด้วย หลักการดำเนินงานของโครงการวิจัยผลการดำเนินงานที่ผ่านมา (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2555-2556) การคัดเลือกพื้นที่นำร่องพัฒนาชุมชนต้นแบบโครงการหลวงแต่ละรูปแบบภูมิสังคมผลการวิเคราะห์พื้นที่ที่กำหนดแผนงานพัฒนาชุมชนต้นแบบโครงการหลวงแต่ละภูมิสังคมในปีงบประมาณ พ.ศ.2557 (เอกสารแนบที่ 3)

2. การระดมความคิดเห็น

2.1 การระดมความคิดเห็นเพื่อพิจารณาข้อกำหนดชุมชนต้นแบบโครงการหลวง

สามารถสรุปผลการพิจารณาร่างข้อกำหนดชุมชนต้นแบบโครงการหลวงโดยภาพรวมจากที่ประชุม ดังแสดงในตารางที่ 1

2.2 การระดมความคิดเห็นในการกำหนดกรอบการดำเนินงานพัฒนาชุมชนต้นแบบโครงการหลวงในแต่ละรูปแบบภูมิสังคมร่วมกัน

จากการพิจารณาร่างข้อกำหนดชุมชนต้นแบบโครงการหลวงในภาพรวมครั้งนี้ ที่ประชุมมีมติให้โครงการวิจัยร่วมกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทั้งจากมูลนิธิโครงการหลวงและสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ไปกำหนดตัวชี้วัด และแผนการดำเนินงานที่มีความชัดเจน และมีความเหมาะสมกับแต่ละภูมิสังคม โดยกระบวนการมีส่วนร่วมร่วมกับชุมชนในพื้นที่นำร่องแต่ละพื้นที่ต่อไป ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานพัฒนาชุมชนต้นแบบโครงการหลวงสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ตารางที่ 1 ร่างข้อกำหนดคุณลักษณะของชุมชนต้นแบบโครงการหลวง

คุณลักษณะชุมชนต้นแบบโครงการหลวง	ข้อกำหนดชุมชนต้นแบบโครงการหลวง			กิจกรรม
	ป่าเมือง	ปลูกข้าวเป็นหลัก	ฐานจากการปลูกฝิ่น	
ด้านเศรษฐกิจ ชุมชนมีรายได้พอเพียง - เกษตรกรได้รับผลตอบแทนที่ดี - เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	1. สมาชิกชุมชนมีอาชีพอย่างทั่วถึง (ทั้งในและนอกภาคการเกษตร)	1. มีการประกอบอาชีพหลัก และอาชีพเสริม (บนฐานความรู้) 2. มีรายรับมากกว่ารายจ่าย 3. มีความสามารถในการชำระหนี้ 4. มีเงินออม 5. มีการทำบัญชีครัวเรือน		1. การส่งเสริมอาชีพ (ปลูกพืช/เลี้ยงสัตว์) ที่เหมาะสมกับลักษณะภูมิสังคม (พื้นที่ อากาศ และชุมชน) 2. การส่งเสริมการจัดทำบัญชีครัวเรือน
	2. ชุมชนประกอบอาชีพบนฐานความรู้ที่ถูกต้องและเหมาะสม	มีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตด้านการเกษตร ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม		1. การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม - พันธุ์พืชที่ปลอดภัย - การปลูกพืชภายใต้โรงเรือน (ต้นทุนต่ำ) 2. การรับรองมาตรฐานอาหารปลอดภัย 3. การส่งเสริมการใช้ปัจจัยการผลิตชีวภาพจากวัสดุในท้องถิ่น
	3. ชุมชนมีความมั่นคงทางอาหาร (ปลูกเองกินเอง / มีความสามารถในการซื้อ)	ชุมชนมีอาหารหลักสำหรับบริโภคเพียงพอตลอดทั้งปี		1. การเพิ่มผลผลิตข้าวต่อพื้นที่ (การรวบรวมพันธุ์ข้าวท้องถิ่น การคัดพันธุ์ การจัดการโรคและแมลง การจัดการธาตุอาหาร และระบบน้ำน้อย) 2. การฟื้นฟูแหล่งอาหารจากความหลากหลายทางชีวภาพของชุมชนบนพื้นที่สูง (Food Bank)

ตารางที่ 1 (ต่อ)

คุณลักษณะชุมชนต้นแบบโครงการหลวง		ข้อกำหนดชุมชนต้นแบบโครงการหลวง			กิจกรรม
		ป่าเมือง	ปลูกข้าวเป็นหลัก	ฐานจากการปลูกฝิ่น	
ด้านสังคม ชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความเข้มแข็ง - มาตรฐานคุณภาพชีวิตของชุมชน - มาตรฐานและประสิทธิภาพขององค์กรพึ่งตนเอง (SHOs)	1. ชุมชนมีความเข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองดำรงชีวิตภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	1. มีแผนชุมชนอย่างมีส่วนร่วม 2. มีกฎระเบียบของชุมชน 3. มีการรวมกลุ่มและการบริหารจัดการที่ดี (เช่น สหกรณ์) 4. ชุมชนมีการสืบทอดวัฒนธรรมและประเพณีที่ดีงาม 5. มีการใช้สิทธิ์ในระบอบประชาธิปไตย 6. ความเข้มแข็งของชุมชนที่มีส่วนเสริมสร้างการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ และรักษาป่าไม้และสิ่งแวดล้อม			ส่งเสริมกิจกรรมและมาตรฐานขององค์การพึ่งตนเอง
	2. ชุมชนน่าอยู่และสงบสุข	1. มีสภาพแวดล้อมที่ดี 2. ชุมชนปลอดภัยเสถียร/อาชญากรรม/ การทะเลาะเบาะแว้ง /การลักขโมย 3. สมาชิกชุมชนมีสุขภาพดี (ได้รับผลกระทบจากสารเคมีในระบบการผลิตน้อย) 4. สมาชิกชุมชนมีสภาพจิตใจที่ดี			1. การส่งเสริมกิจกรรมหมู่บ้านสะอาด 2. การรณรงค์สร้างจิตสำนึก 3. การป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน (หมู่บ้านปลอดภัยเสถียร) โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกส่วน 4. การส่งเสริมการออกกำลังกาย
	3. เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ (ชุมชนสามารถตั้งโจทย์ หาข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และหาแนวทางในการแก้โจทย์ของตนเองได้)	1. ชุมชนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง 2. มีการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น (ทั้งด้านวัฒนธรรมและการประกอบอาชีพ) 3. มีการพัฒนาผู้นำอย่างต่อเนื่อง (เริ่มจากกลุ่มเยาวชน)			1. การพัฒนาการศึกษา (หลักสูตรท้องถิ่น) 2. ส่งเสริมการเรียนรู้ของเยาวชนกับงานโครงการหลวง 3. การเข้าไปทำกิจกรรมร่วมกับโรงเรียน

ตารางที่ 1 (ต่อ)

คุณลักษณะชุมชนต้นแบบโครงการหลวง	ข้อกำหนดชุมชนต้นแบบโครงการหลวง			กิจกรรม
	ป่าเมือง	ปลูกข้าวเป็นหลัก	ฐานจากการปลูกฝิ่น	
ด้านสิ่งแวดล้อม ชุมชนอยู่ภายใต้ สิ่งแวดล้อมที่ดี <i>ความอุดมสมบูรณ์ ของดิน น้ำ และป่าไม้</i>	1. มีการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เหมาะสม	1. มีการกำหนดแนวเขตการใช้ประโยชน์ที่ดินชัดเจน ระหว่างพื้นที่ป่าไม้พื้นที่การเกษตร และพื้นที่อยู่อาศัย 2. มีการทำการเกษตรตามหลักอนุรักษ์ดินและน้ำ		1. กิจกรรมการสำรวจและกำหนดขอบเขตการใช้ประโยชน์ที่ดิน 2. การส่งเสริมให้มีการทำการเกษตรตามหลักอนุรักษ์ดินและน้ำ
	2. ป่ามีความอุดมสมบูรณ์	1. มีสัดส่วนพื้นที่ป่า (พืชยืนต้น) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 ของพื้นที่ 2. ป่ามีความหลากหลายชนิดตามธรรมชาติ (พืช/สัตว์) 3. ชาวบ้านมีป่าชุมชนและป่าชาวบ้านสำหรับใช้ประโยชน์ 4. ชุมชนมีการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพอย่างต่อเนื่อง 5. ชุมชนมีกิจกรรมการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้อย่างต่อเนื่อง (เช่น การรวมกลุ่ม กฎระเบียบ การฟื้นฟูป่าต้นน้ำ การปลูกไม้ใช้สอย เป็นต้น)		1. การสำรวจและรวบรวมข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ (ป่าไม้และพืชท้องถิ่น) 2. การปลูกเสริมป่า และปลูกฟื้นฟูป่าเสื่อมโทรม 3. การฟื้นฟูพืชหายากและพืชที่ใช้ประโยชน์ในพื้นที่ป่าและครัวเรือน เพื่อเป็นแหล่งอาหารและยาสมุนไพรในชุมชน 4. การปลูกป่าชาวบ้าน 5. การจัดทำแนวกันไฟ 6. การจัดทำฝายชะลอน้ำ
	3. ดินและน้ำมีความอุดมสมบูรณ์	1. ดินมีความอุดมสมบูรณ์เหมาะสมต่อการปลูกพืช 2. มีการใช้ระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่เกษตร 3. มีปริมาณน้ำใช้เพียงพอตลอดปี (อุปโภค บริโภค เกษตร) 4. คุณภาพแหล่งน้ำสะอาดตามเกณฑ์มาตรฐานน้ำผิวดิน 5. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการรักษาคุณภาพน้ำ		1. การฟื้นฟูความอุดมสมบูรณ์ของดิน 2. การจัดทำปุ๋ยหมักและปุ๋ยคอก 3. การปลูกหญ้าแฝก 4. การตรวจคุณภาพแหล่งน้ำ 5. ส่งเสริมให้มีการบริหารจัดการการใช้น้ำของชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ

	4. ชุมชนมีการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างคุ้มค่า	1. ชุมชนมีแหล่งพลังงานทางเลือก 2. ชุมชนมีระบบการจัดการขยะชุมชน 3. ชุมชนใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างคุ้มค่า (ปัจจัยการผลิต แหล่งรายได้ เสริม)	1. ส่งเสริมให้ชุมชนผลิตพลังงานทางเลือกเพื่อใช้ในครัวเรือนจากทรัพยากรในท้องถิ่น เช่น ชีวมวล ไบโอดีเซล น้ำ ลม เป็นต้น 2. ส่งเสริมการทำปุ๋ยหมักจากเศษวัสดุทางการเกษตร และปุ๋ยหมักใส่เดือน 3. ส่งเสริมการจัดทำธนาคารขยะ
--	--	--	---

ภาพที่ 3 การระดมความคิดเห็นเพื่อพิจารณาข้อกำหนดชุมชนต้นแบบโครงการหลวงโดยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องจากมูลนิธิโครงการหลวง และ

รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง การจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ (Road Map) งานวิจัย Area Based ปากล้วย
ในวันที่ 2 มกราคม 2556
ณ ห้องประชุมสำนักวิจัย สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

ผู้เข้าร่วมการประชุม

1. ดร.รจเร นพคุณวงศ์	รักษาการผู้อำนวยการสำนักวิจัย
2. นายโกเมทจำภา	นักวิชาการประจำโครงการ
3. นายอิทธิพล โพธิ์ศรี	นักวิชาการ
4. นางสาวดวงดาว กันทรรัตน์	นักวิชาการ
5. นางสาวสุมาลี เม่นสิน	นักวิชาการ
6. นายนราดร ดุยฉาย	เจ้าหน้าที่โครงการ
7. นายสมศักดิ์ สิริหาญ	เจ้าหน้าที่โครงการ
8. นางสาวจิราภา บังอิหล้า	เจ้าหน้าที่ขยายผลห้วยเป้า
9. นางสาวจรรยาพร สมแก้ว	นักวิชาการ
10. นางสาวจุไรรัตน์ ฝอยถาวร	นักวิชาการ
11. นางสาวธิดา วุฒิการณ์	เจ้าหน้าที่โครงการ

เริ่มประชุมเวลา 13.00 น. โดยมี ดร.รจเร นพคุณวงศ์รักษาการผู้อำนวยการสำนักวิจัยเป็นประธาน
เปิดการประชุม

การระดมความคิดการทำแผนที่ยุทธศาสตร์ (Road Map) ในพื้นที่ขยายผลโครงการหลวง ปากล้วย
ผลการประชุมสรุปได้ดังนี้

- กำหนดตรงการทำแผนที่ยุทธศาสตร์งานวิจัยในพื้นที่ปากล้วยคือการลดการใช้สารเคมีในพื้นที่ และ
กำหนดเป้าหมาย การผลิตทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม หรือ Good Agriculture Practices
(GAP)
- กำหนดแนวทางการใช้ประโยชน์และการดำเนินการที่ผ่านมาสรุปลดดังต่อไปนี้

งานวิจัยและพัฒนา	แนวทางการดำเนินการ
1.การลดการใช้สารเคมี	สำรวจการใช้สารเคมี ความเหมาะสมของชนิดและปริมาณสารเคมีกับพืชแต่ละชนิดและเลือกชีวภัณฑ์ที่เหมาะสม
	การปลูก 1.พืชนอกโรงเรือน (กะหล่ำปลี กับผักกาดขาวปลี) 2.พืชในโรงเรือน(มะเขือเทศ พริกหวาน) รับรองมาตรฐานGAP
2.ลดการปนเปื้อนสารเคมีในดินและน้ำ	-ตรวจน้ำดินและแปลง
3.ทดสอบประสิทธิภาพของเครื่องวัดความเป็นพิษ (Test Kit)	-เจ้าหน้าที่ในพื้นที่ตรวจคัดกรองสารพิษตกค้างในเลือด -รางจืดดอกแดง(ถอนพิษ ทดสอบสารออกฤทธิ์)
3.ศึกษาการอนุรักษ์ พันธุ์ การใช้ประโยชน์และถ่ายทอดองค์ความรู้พืชท้องถิ่นสู่ชุมชน จากความหลากหลายของพืชท้องถิ่น	หลักสูตรการเรียนรู้การฟื้นฟูและใช้ประโยชน์จากพืชท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียน

วิเคราะห์ปัญหา/โอกาสและแนวทางการพัฒนาพื้นที่ขยายผลโครงการหลวงป่ากล้วย

ด้าน	ลำดับ ความสำคัญ	ปัญหา/โอกาส	แนวทางแก้ไข		
			งานพัฒนา	งานวิจัย	
				ทดสอบ องค์ความรู้ที่มี	วิจัยองค์ความรู้ใหม่ /Best Practice
เศรษฐกิจ		ผลผลิตผักต่ำและไม่มี คุณภาพ	การจัดการธาตุอาหารผัก	การปลูกผักในโรงเรือน	
		ต้นทุนการผลิตสูง		ทดสอบเทคโนโลยีการจัดการ ธาตุอาหารพืชเพื่อลดต้นทุน	ทดสอบไมคอร์ไรซาเพื่อลดต้นทุนปุ๋ยฟอสฟอรัส
		สารเคมีตกค้างในผลผลิต	ระบบ GAP	ทดสอบชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัด โรคและแมลง	การศึกษาปัจจัยและเงื่อนไขความสำเร็จของ ชุมชนต้นแบบการปลูกพืชผักปลอดภัย
		มีสหกรณ์ในพื้นที่	การรวมกลุ่มเกษตรกร เพื่อการขายผลผลิต		
สังคม		มีพืชสมุนไพรที่มีศักยภาพ		ศึกษาการอนุรักษ์ พันธุ์ และ สร้างมูลค่าเพิ่มจากพืชสมุนไพร และยาพื้นบ้าน	
		มีหมอยาพื้นบ้าน			ศึกษาภูมิปัญญาการใช้ประโยชน์จากพืชสมุนไพร ท้องถิ่นและยาพื้นบ้าน
สิ่งแวดล้อม		การปนเปื้อนสารเคมีใน ดินและน้ำ			
		พื้นที่ที่มีความหลากหลาย ของพืชท้องถิ่น			ศึกษาการอนุรักษ์ พันธุ์ การใช้ประโยชน์และ ถ่ายทอดองค์ความรู้พืชท้องถิ่นสู่ชุมชน

ความเห็นของที่ประชุมถึงแนวทางการวิจัยในพื้นที่ปากถั่ว

- (1) ควรวิเคราะห์ปัญหาที่แท้จริงของพื้นที่ปากถั่ว
- (2) การยอมรับและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการยอมรับการลดการใช้สารเคมี องค์ความรู้มีอยู่แล้ว อยู่ที่การยอมรับและขยายงานต่อของชาวบ้าน
- (3) ควรมีการติดตามความต่อเนื่องในพื้นที่
- (4) ควรเน้นการร่วมกลุ่มสหกรณ์ เช่นกิจกรรมรวมกลุ่มขายผลผลิต

ธิดา วุฒิการณ์ เจ้าหน้าที่โครงการ/บันทึก

รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง การจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ (Road Map) กลุ่มงานวิจัย Area Based ชุมชนน้อย
ในวันที่ 6 มกราคม 2557

ณ ห้องประชุมสำนักวิจัย สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

1. นายอุดม พรหมตัน	ผู้เชี่ยวชาญโครงการขยายผลโครงการหลวง
2. นายพัฒนา มงคลวาท	หัวหน้าศูนย์โครงการขยายผลโครงการหลวง ชุมชนน้อย
3. นายวัฒนาทรงพรไพศาล	ผู้ช่วยศูนย์โครงการขยายผลโครงการหลวง ชุมชนน้อย
4. นางสาวเกษราภร ศรีจันทร์	นักวิชาการ
5. นายปริญญา โพธิ์เกียง	เจ้าหน้าที่โครงการ
6. ดร.จันทร์จิรา รุ่งเจริญ	นักวิชาการ
7. นางสาวรัชนิวรรณ กำจัด	เจ้าหน้าที่โครงการ
8. นางสาวณัฐธยาน์ สุริยวงศ์	เจ้าหน้าที่โครงการ
9. นายวิชัยพงศ์ พงษ์เขียว	นักวิชาการ

เริ่มประชุมเวลา 09.00 น. โดยมีนายอุดม พรหมตันผู้เชี่ยวชาญโครงการขยายผลโครงการหลวง เป็นประธานเปิดการประชุม ผลการประชุมสรุปได้ดังนี้

จากการพิจารณาแผนงานวิจัยระยะ 3 ปี (พ.ศ.2557-2559) การฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและสร้างมูลค่าเพิ่มจากภูมิปัญญาท้องถิ่นและความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ขยายผลโครงการหลวงชุมชนน้อย(เอกสารแนบที่ 1) ที่ประชุมมีความเห็นดังนี้

1. กิจกรรมที่ 2: โครงการวิจัยการเพิ่มผลผลิตข้าวสำหรับชุมชนบนพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน
 - ฝ่ายโครงการผ่นขอให้เพิ่มเติมประเด็นวิจัยเรื่องการควบคุมการระบาดของเพลี้ยในนาข้าว และการทดสอบพันธุ์ข้าวที่ต้านทานความหนาวเย็น
2. กิจกรรมอื่นๆไม่มีความเห็น ยืนยันตามแผนงานวิจัยระยะ 3 ปี แต่ทั้งนี้อาจมีประเด็นเพิ่มเติมในปีต่อไป

ภาพที่ 1 การระดมความคิดเห็นเพื่อพิจารณาแผนงานวิจัยระยะ 3 ปี โครงการหลวงชุมชนน้อย

(ร่าง)

แผนงานวิจัยระยะ 3 ปี (พ.ศ.2557-2559)

แผนงานวิจัย : การฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและสร้างมูลค่าเพิ่มจากภูมิปัญญา

ท้องถิ่นและความหลากหลายทางชีวภาพ

ชุดโครงการวิจัย: โครงการวิจัยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจครัวเรือนและการจัดการระบบนิเวศในพื้นที่ขยายผล

โครงการหลวงขุนตั้นน้อย

มิติ	หัวข้อวิจัย	งบประมาณรายปี (บาท)			
		2557	2558	2559	2560
1. สังคม	1.1 สภาพเศรษฐกิจสังคม	325,000			
	1.2 ภาวะผู้นำชุมชน	ใช้งบ รหัส 1302			
2. เศรษฐกิจ	2.1 การเพิ่มผลผลิตข้าว	400,000			
	2.2 การสร้างมูลค่าผลผลิตกาแฟ	980,000			
3. สิ่งแวดล้อม	3.1 ความหลากหลายทางพฤกษศาสตร์พื้นบ้าน	800,000			
	3.2 การใช้ประโยชน์พืชสมุนไพร	200,000			
	3.3 การสร้างแรงจูงใจในการอนุรักษ์ป่ารอบชุมชน	465,000			
	3.4 การพัฒนาพลังงานทางเลือกระดับชุมชน	1,200,000			
4. บริหารจัดการ		930,000			
	รวมทั้งสิ้น	5,300,000			

(ร่าง)

แผนงานวิจัยระยะ 3 ปี (พ.ศ.2557-2559)

แผนงานวิจัย : การฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและสร้างมูลค่าเพิ่มจากภูมิปัญญาท้องถิ่นและความหลากหลายทางชีวภาพ

ชุดโครงการวิจัย: โครงการวิจัยเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจครัวเรือนและการจัดการระบบนิเวศในพื้นที่ขยายผลโครงการหลวงขุนต้อน้อย

กิจกรรมที่ 1: การศึกษาสภาพภูมิสังคมชุมชน

สถานการณ์		โจทย์วิจัย	ผลผลิต	ผลลัพธ์	งบประมาณ
ภูมิสังคม	1. ข้อมูลเศรษฐกิจครัวเรือนที่เป็นปัจจุบัน	1. สสำรวจสภาพเศรษฐกิจรายครัวเรือน (ขุนต้อน้อย ปีพอ)	ข้อมูลบันทึกหมู่บ้าน (village profile) และข้อมูลพื้นฐานเพื่อการประเมินผล (base line)	การกำหนดแนวทางการพัฒนาและโจทย์วิจัยที่สามารถแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างศักยภาพของชุมชน	
	2. การเปลี่ยนแปลงด้านทรัพยากรธรรมชาติ	2. สัดส่วนพื้นที่ป่าและพื้นที่ทำกิน			
	3. การเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างสังคม	3. จำนวนประชากรและการย้ายถิ่นฐาน			
	4. ลักษณะและการเปลี่ยนแปลงของผู้นำชุมชน	4. กระบวนการพัฒนาผู้นำชุมชน			

กิจกรรมที่ 2: โครงการวิจัยการเพิ่มผลผลิตข้าวสำหรับชุมชนบนพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน

สภาพปัญหา	แนวทางแก้ไข	โจทย์วิจัย	ผลผลิต	ผลลัพธ์	งบประมาณ
ข้าว	1. ปริมาณผลผลิตข้าวไม่เพียงพอต่อการบริโภคของครัวเรือน	1. สาเหตุความไม่พอเพียงของการบริโภคของข้าว	พันธุ์ข้าวที่เหมาะสมกับพื้นที่สูงและตรงกับความต้องการของชุมชน	ชุมชนมีผลผลิตข้าวที่เพียงพอต่อการบริโภคในครัวเรือนภายใต้ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ	
2. ขาดองค์ความรู้ในการคัดพันธุ์ข้าวที่เหมาะสมกับพื้นที่	2. คัดเลือกเมล็ดพันธุ์ที่บริสุทธิ์และตรงกับความต้องการของเกษตรกร	2. ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับพันธุ์ข้าวและการปลูกข้าว	ระบบเขตกรรมข้าวที่ใช้ลดการใช้ทรัพยากรน้ำ		
3. การปลูกข้าวในพื้นที่ลาดชันและดินไม่มีความอุดมสมบูรณ์	3. ปรับเปลี่ยนรูปแบบจากการปลูกข้าวไร่เป็นข้าวนา	3. ทดสอบเทคโนโลยีการเพิ่มผลผลิต (พันธุ์ เมล็ดพันธุ์ เขตกรรม)			
4. ชุมชนกระแหริ่งบริโภคข้าวมากกว่าคนในพื้นที่ราบ 2 เท่า	4. ปรับระบบวิธีการปลูกข้าวด้วยระบบนํ้าน้อย	4. การใช้พื้นที่ปลูกและทรัพยากรน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ			

กิจกรรมที่ 3: การศึกษาแนวทางการพัฒนากาแฟอราบิก้าคุณภาพพิเศษ (Coffee Specialty)

สภาพปัญหา		แนวทางแก้ไข	โจทย์วิจัย	ผลผลิต	ผลลัพธ์	งบประมาณ
กาแฟ	1. ทางเลือกในการประกอบอาชีพที่สร้างรายได้ให้กับครัวเรือนมีจำกัด	1. การพัฒนาผลผลิตและตลาดกาแฟคุณภาพพิเศษ	1. ปริมาณและคุณภาพกาแฟของชุมชนในปัจจุบันและอนาคต	- มาตรฐานคุณภาพกาแฟของชุมชน - ช่องทางการตลาดกาแฟคุณภาพพิเศษในประเทศและต่างประเทศ	เกษตรกรมีรายได้จากการปลูกกาแฟที่มีคุณภาพและปลูกภายใต้ร่มเงาป่า	
	2. คุณภาพกาแฟที่ทดสอบด้วยการชิมด้วยมาตรฐานระดับนานาชาติ					
	3. การรวมกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตกาแฟคุณภาพ					
	4. การแปรรูปผลผลิตกาแฟอย่างมีคุณภาพในระดับชุมชน					
	5. แรงผลักดันในและนอกประเทศต่อความต้องการและราคาผลผลิต					
	6. แนวทางการสร้างมูลค่าเพิ่มของผลผลิตกาแฟที่ปลูกในระบบอนุรักษ์					
2.ปริมาณผลผลิตกาแฟ ในปี พ.ศ.2556 จำนวน 11,400 กิโลกรัม ปี พ.ศ. 2557 จำนวน 38,010 กิโลกรัม และปี พ.ศ.2558 คาดว่าจะมีผลผลิตสูงถึง 95,500 กิโลกรัม						

กิจกรรมที่ 4: การศึกษาความหลากหลายพืชและพฤกษศาสตร์พื้นบ้านของชุมชน

สภาพปัญหา	แนวทางแก้ไข	โจทย์วิจัย	ผลผลิต	ผลลัพธ์	งบประมาณ
พืชสมุนไพร	1. ชุมชนได้รับบริการสาธารณสุขไม่เพียงพอเนื่องจากมีความยากจนและการคมนาคมลำบาก	1. การฟื้นฟูการใช้ประโยชน์พืชสมุนไพรเพื่อการดูแลสุขภาพเบื้องต้น	1. ชนิดพืชและศักยภาพของพืชสมุนไพรและพืชท้องถิ่นที่มีอยู่ในชุมชน	1. ชนิดพืชสมุนไพรและพืชท้องถิ่นที่มีศักยภาพสำหรับใช้เป็นยาสมุนไพร	สุขภาพอนามัยของชุมชนได้รับการดูแลรักษาด้วยพืชสมุนไพรท้องถิ่น สามารถลดค่าใช้จ่ายด้านการดูแลสุขภาพ
2. คนรุ่นใหม่ไม่นิยมใช้สมุนไพรท้องถิ่น	2. การสร้างรายได้เสริมจากการฟื้นฟูพืชสมุนไพรและพืชท้องถิ่น	2. ภูมิปัญญาท้องถิ่นการใช้ประโยชน์พืชสมุนไพรและพืชท้องถิ่น	2. วิธีการใช้ประโยชน์ที่ตรงกับสรรพคุณทางยาและมีความสะอาดปลอดภัย		
3. การนำไปใช้ประโยชน์ต้องใช้เวลา มีความยุ่งยากพืชสมุนไพรท้องถิ่น		3. รูปแบบการใช้ประโยชน์ของพืชสมุนไพรและพืชท้องถิ่นที่สะดวกและสะอาดปลอดภัย	3. เพิ่มรายได้เสริมจากพืชสมุนไพรท้องถิ่น		
4. ชุมชนมีขาดความเข้าใจในมูลค่าว่าพืชสมุนไพรและพืชท้องถิ่นในด้านการใช้เพื่อการรักษาสุขภาพเบื้องต้นและความหลากหลายทางชีวภาพ		4. การสร้างรายได้จากพืชสมุนไพรและพืชท้องถิ่น			

กิจกรรมที่ 5: การศึกษามาตรการสร้างแรงจูงใจการอนุรักษ์ระบบนิเวศรอบชุมชน

สภาพปัญหา	แนวทางแก้ไข	โจทย์วิจัย	ผลผลิต	ผลลัพธ์	งบประมาณ
ที่ดิน/ป่าไม้	1. การแผ้วถางป่าต้นน้ำเพื่อปลูกฝิ่น	1. การสร้างแรงจูงใจเพื่อลดพื้นที่การปลูกข้าวไร่และการฟื้นฟูป่ารอบชุมชน	1. การใช้ประโยชน์ที่ดินที่เหมาะสมกับพื้นที่	พื้นที่ปลูกฝิ่นลดลง เกษตรมีความเป็นอยู่ดีขึ้น	
	2. พื้นที่ปลูกข้าวไร่ถูกทิ้งร้างเพื่อหมุนเวียนปลูกข้าวไร่ในรอบระยะเวลา 5 - 7 ปี เฉลี่ยครัวเรือนละ 80 ไร่	2. รูปแบบการอนุรักษ์และฟื้นฟูและภูมิปัญญาท้องถิ่นการจัดกาทรัพยากรธรรมชาติ	2. รูปแบบการเพิ่มผลผลิตข้าวนาที่เพียงพอต่อการบริโภคของครัวเรือน	ระบบนิเวศป่าต้นน้ำได้รับการฟื้นฟูและใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน	
	3. การขยายพื้นที่ปลูกข้าวไร่ของเกษตรกรที่ปลูกข้าวนาเนื่องจากผลผลิตข้าวนาไม่เพียงพอต่อการบริโภค	3. การใช้ที่ดินในระบบการเพาะปลูกอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ	3. แนวทางฟื้นฟูพื้นที่ข้าวไร่เดิมเพื่อเป็นพื้นที่ป่าโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน		
		4. ความเต็มใจจ่ายค่าตอบแทนของหน่วยงานกลางน้ำและปลายน้ำ	4. กลไกการตอบแทนคุณผู้ให้บริการด้านสิ่งแวดล้อม (เงิน ปัจจัยการผลิต ปัจจัยการดำรงชีพ)		
		5. เครือข่ายการจัดการทรัพยากรธรรมชาติระดับลุ่มน้ำ			

กิจกรรมที่ 6:โครงการศึกษาความเป็นไปได้การพัฒนาพลังงานทางเลือกระดับชุมชน

สภาพปัญหา	แนวทางแก้ไข	โจทย์วิจัย	ผลผลิต	ผลลัพธ์	งบประมาณ
พลังงาน ทางเลือก	1. ไม่มีระบบสายส่งไฟฟ้าเนื่องจากเป็นพื้นที่ห่างไกลไม่คุ้มทุนในการลงทุนของ กฟภ.	1. การวิเคราะห์ศักยภาพทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชนเพื่อเป็นแหล่งพลังงานทางเลือก	1. ศักยภาพของทรัพยากรในชุมชนที่สามารถใช้เป็นแหล่งพลังงานทางเลือก	ประเภทของทรัพยากรที่มีศักยภาพใช้เป็นแหล่งพลังงานทางเลือก	การใช้พลังงานทางเลือกเพื่อลดค่าใช้จ่ายการดำรงชีพ (เครื่องปั่นไฟและโรงสีข้าวชุมชน) และการรักษาป่าต้นน้ำ
	2. ขาดพลังงานไฟฟ้าที่สนับสนุนการใช้สื่อการเรียนการสอน และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารจากนอกชุมชน	2. การพัฒนาต่อยอดพลังงานไฟฟ้าจากน้ำในระบบรวบรวมน้ำของกรมชลประทาน	2. แนวทางการพัฒนาพลังงานไฟฟ้าจากน้ำขนาดเล็กระดับชุมชน	รูปแบบและเทคโนโลยีการพัฒนาพลังงานไฟฟ้าจากน้ำขนาดเล็กที่เหมาะสมกับศักยภาพของชุมชน	
	3. ชุมชนใช้พลังงานน้ำมันในการผลิตกระแสไฟฟ้า	3. วิเคราะห์ค่าใช้จ่ายและผลประโยชน์ที่จะได้รับการลงทุนการพัฒนาพลังงานทางเลือก (Economic and Ecosystem Cost and Benefits)			

ธิดา วุฒิการณ์ เจ้าหน้าที่โครงการ/บันทึก

รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง การจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ (Road Map) กลุ่มงานวิจัยด้านไม้ดอก
ในวันที่ 7 มกราคม 2557
ณ ห้องประชุมสำนักวิจัย สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. ศาสตราจารย์ ดร.กำพล อดุลวิทย์	ผู้อำนวยการฝ่ายตลาด	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2. รศ.ดร. โสระยา ร่วมรังษี	อาจารย์คณะเกษตรศาสตร์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
3. รศ.ดร. ญัฐา โพธารมณ์	ผู้ประสานงานพัฒนาและส่งเสริมไม้ดอก	
4. ดร.รจเร นพคุณวงศ์	รักษาการผู้อำนวยการสำนักวิจัย	สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
5. นางสาวอภิตี	ผู้ช่วย	นักวิชาการ สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
6. นางสาวรุ่งตะวัน	จันทร์เปราะ	ผู้ประสานงานวิจัยและศึกษาดูงานต่างประเทศ
		มูลนิธิโครงการหลวง
7. นางสาวธัญวรี	ยาธิ	นักวิชาการ
8. นางสาวกรมรัช	มินหล้า	นักวิชาการ
9. ดร.วชิระ	เกตุเพชร	นักวิชาการ
10. นางมาลี	พันธุ์ภาส	นักการตลาด
11. นางสาวยุพรินทร์	คำชมทรัพย์	หัวหน้าขาย
12. นางสาวสุภัทรา	ลิ้มประภากรชัย	ผู้จัดการขาย
13. นางวันดี	สุริยวงศ์	นักวิชาการ
14. ดร.ประภัสสร	อารยะกิจเจริญชัย	นักวิชาการงาน
15. นางสาวปาริย์	กฤษณะแสงคำ	เจ้าหน้าที่โครงการ
16. นางสาวนริศรา	สุวรรณ	เจ้าหน้าที่โครงการ
17. ดร.ฐิณภา	เปี่ยมพงศ์สานต์	ที่ปรึกษาฝ่ายตลาด
18. นางสาวรุ่งตะวัน	จันทร์เปราะ	ผู้ประสานงานขาย
19. นายเมธัส	กิจโอภาส	ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายตลาด
20. นางสาวเบญจพร	เสนางาม	นักวิจัย

เริ่มประชุมเวลา 13.30 น. โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร.ญัฐาโพธารมณ์ ทำหน้าที่ประธานการประชุม
 ผลการประชุมสรุปได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ 1 เรื่อง ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ 2 เรื่องเพื่อพิจารณา

ฝ่ายการตลาดของโครงการหลวง ได้นำเสนอ แนวทางการพัฒนาและส่งเสริมไม้ดอก สรุปได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์ SWOT ไม้ดอกโครงการหลวง

จุดแข็ง	จุดอ่อน
- ตราสินค้าโครงการหลวง - ความหลากหลายของชนิดไม้ดอก - ดอกไม้มีความแปลกน่าสนใจ ซึ่งในตลาดทั่วไปไม่มี - ความสัมพันธ์ที่ดีกับลูกค้า เช่น สำนักพระราชวัง - สินค้ามีการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานในระดับหนึ่ง - ศักยภาพการวิจัยด้านไม้ดอก	- ปริมาณผลผลิตไม่สม่ำเสมอ - คุณภาพไม่สม่ำเสมอ - ระบบการทำงานหลายขั้นตอน - การทำงานร่วมกันของบุคลากรยังไม่ประสานกันเท่าที่ควร - ขาดมาตรฐานในการผลิต - ต้นทุนสูง ราคาแพง มีความสูญเสียสูง - ระบบข้อมูลที่ขาดการเชื่อมโยง

โอกาส	อุปสรรค
- แนวโน้มตลาดไม้ดอกที่โตขึ้น เนื่องจากเศรษฐกิจดีขึ้น - เพิ่มช่องทางการขายใหม่ๆ เช่น ห้างสรรพสินค้า ร้านโครงการหลวง ต่างจังหวัด และตลาดส่งออกต่างประเทศ - การนำความรู้เรื่องมาตรฐานการผลิตในโครงการหลวงมาประยุกต์ใช้ - ศักยภาพในการลดต้นทุน เช่น ลดความสูญเสีย - แปรรูปผลิตภัณฑ์ไม้ดอก เช่น สบู่ น้ำหอม และครีมต่างๆ เป็นต้น	- การนำเข้าไม้ดอกจากจีน และประเทศเพื่อนบ้าน - ต้นทุนการผลิตสูง

อ้างอิง: ข้อมูลงานวิจัยความเป็นไปได้ในการพัฒนาระบบโลจิสติกส์และมาตรฐานสินค้า : กรณีไม้ดอกของโครงการหลวง, ดร.ชัยพงษ์พงษ์พานิช ปี 2553

2. การวิเคราะห์แนวโน้ม (Trend) ไม้ดอกในอนาคต สรุปได้ดังนี้

- (1) ดอกไม้เป็นสินค้าตามแฟชั่น มีการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างเร็ว
- (2) แนวโน้ม (Trend) ไม้ดอกในอนาคต เน้นสีโทนอ่อน ขาว เขียว ฟา ชมพู โทนสี พาสเทลซึ่งส่วนใหญ่ได้จาก กุหลาบ คาร์เนชั่นไฮเดรนเยียลิลี เป็นต้น
- (3) ร้านจัดดอกไม้ ไม่เน้นคุณภาพลักษณะก้านยาว แต่เน้นความสมบูรณ์ของหน้าดอก และสีดอกเป็นสำคัญ
- (4) ลูกค้าชื่นชอบไม้ดอกที่มีความหลากหลายของชนิดมากกว่าชนิดเดียวแต่หลายสี
- (5) ประเทศไทยนำเข้าจากประเทศจีนมากที่สุด และประเภทไม้ดอกนำเข้ามากที่สุดได้แก่ กุหลาบ ลิลลี่ คาเนชั่น

(6) คู่แข่งที่สำคัญได้แก่ประเทศมาเลเซีย ซึ่งมีจุดแข็งด้านคุณภาพ ความคงทน และต้นทุนต่ำ

และที่ประชุมได้ระดมความเห็นเกี่ยวกับ ไม้ดอกในประเทศไทยดังนี้

- (1) มีความไม่สม่ำเสมอของคุณภาพ ปริมาณ และความคงทน
- (2) มีอายุการเก็บรักษา (shelf Life) สั้น
- (3) ไม้ดอกล้นตลาดในฤดูเก็บเกี่ยว
- (4) มีการตั้งราคาตลาดที่ไม่เหมาะสม เช่น ราคาขายในตลาดเชียงใหม่และในตลาดกรุงเทพ
- (5) มีโรคราสนิมใบ (Leaf rust)
- (6) ควรพัฒนาเทคโนโลยีที่ทันสมัย
- (7) ควรมีการปลูกไม้ดอกนอกฤดู โดยวางแผนการปลูกในแปลงสาธิต ในระยะเวลาเหลื่อมกันเล็กน้อยและมีการทำการประชาสัมพันธ์ไม้ดอกนอกฤดู

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา

ที่ประชุมได้ระดมความคิดเห็นการจัดทำ Road Mapงานวิจัยด้านไม้ดอก ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 -2560

เรื่องที่ 3.1 งานวิจัยด้านดอกเบญจมาศ

ปัญหาที่พบในการงานวิจัยด้านดอกเบญจมาศและแนวทางในการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ปัญหาที่พบ	แนวทางในการวิจัย
1. อายุสั้น คุณภาพและปริมาณไม่สม่ำเสมอ	1.ปรับปรุงพันธุ์เบญจมาศให้ดีขึ้น ในเรื่องของ สี พันธุ์ ความคงทน และปริมาณสม่ำเสมอ 2.ทดสอบพันธุ์ที่ตลาดต้องการเช่นพันธุ์มีคุณสมบัติดีกว่าหรือเทียบเท่ากับพันธุ์เรแกน (Reagan) 3.งานวิจัยการยืดอายุเบญจมาศปักแจกันอยู่ได้ 1 อาทิตย์เป็นอย่างน้อย หรือ 2 อาทิตย์หลังตัดดอก
2. ต้นทุนสูง	การทำ Single stem ทดแทนการเด็ดยอด ลดระยะการปลูก
3. ความไวต่อช่วงแสง (sensitivity to photoperiod)	คัดเลือกและปรับปรุงพันธุ์ไม่ไวแสง
4. โรคราสนิมใบ (leaf rust) ในช่วงฤดูฝน	คัดเลือกและปรับปรุงพันธุ์ต้านทานราสนิม
5. หนอนชอนใบ	
6. เบญจมาศล้นตลาดในฤดูกาลเก็บเกี่ยว	เบญจมาศออกนอกฤดู และมีการโฆษณา
7. การบรรจุภัณฑ์ทำให้น้ำดอกเสียหาย	การบรรจุที่ลดการสูญเสีย เช่นบรรจุภัณฑ์แบบแห้ง
8. ระยะเวลาตั้งแต่การตัดดอกไม่เหมาะสม ทำให้ดอกไม้บาน	การจัดการหลังการเก็บเกี่ยวเบญจมาศ ระยะตัดดอกที่เหมาะสมในพันธุ์ใหม่
9. การจัดการการปลูกเบญจมาศ เกษตรกรรายย่อยต้องการปลูกหลายพันธุ์ ไม่สามารถ ทำให้เกษตรกรปลูกพันธุ์ในพันธุ์หนึ่งได้	กระบวนการให้เกษตรกรยอมรับงานวิจัย adaptation

ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะที่ประชุม

1. เบญจมาศเป็นพืชเศรษฐกิจ จะทำอย่างไรให้เบญจมาศที่มีอยู่ในตลาด มีคุณภาพและลดต้นทุนการผลิต
2. ต้นทุนของไม้ดอกของประเทศไทยสูง จะทำอย่างไรให้สามารถแข่งขันกับตลาดAEC ได้
3. เปลี่ยนพันธุ์ใหม่ให้กับเกษตรกรได้ยากมากเนื่องจากเกษตรกรคุ้นเคยกับพันธุ์ที่ปลูกแล้ว

4. ควบคุมเกษตรกรรายย่อยไม่ได้ เกษตรกรแต่ละรายต้องการปลูกไม้ดอกหลายพันธุ์ ไม่สามารถทำให้เกษตรกรปลูกคนละพันธุ์ได้
5. รูปแบบการขาย เช่น ตัดดอก รูปแบบอื่นๆในการขาย การขายหัวพันธุ์ งานวิจัยเกี่ยวกับความต้องการหัวพันธุ์ ศักยภาพของเกษตรกร

เรื่องที่ 3.2 งานวิจัยด้านกุหลาบ

ปัญหาที่พบในการงานวิจัยด้านดอกกุหลาบและแนวทางในการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. โรค Botrytis ในฤดูฝนน้ำค้าง
2. แมลงข้าวหลายแถว
3. ไรแดง
4. กุหลาบเป็นไม้ดอกที่ใช้สารเคมีมาก
5. ต้นทุนการขนส่งราคาสูง
6. การบรรจุภัณฑ์ ห่อกระดาษหนังสือพิมพ์ packing เกิดการชอนتب้น้ำดอกเสียหาย
7. การจัดการหลังการเก็บเกี่ยวส่งผลต่อคุณภาพของดอก (ระยะเวลาการตัดดอกถึงการขนส่งและการจำหน่าย)

ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะที่ประชุม

1. แนวโน้มความต้องการกลุ่มลูกค้ามีการเปลี่ยนแปลงหาพันธุ์ใหม่เสริมพันธุ์เดิม ตอบสนองความต้องการของลูกค้า โดยเน้นสีขาว ชมพู Pastel และสีสด
2. ควรทดสอบพันธุ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่สูงในระดับความสูง 2 ระดับ โดยเน้นพันธุ์ที่ชอบอากาศเย็น
3. ควรมีการปลูกนอกฤดูและจำหน่ายหัวพันธุ์
4. ควรมีการลดการใช้สารเคมีในกุหลาบ
5. ทำการเปรียบเทียบการบรรจุภัณฑ์แบบเปียกและแห้งเพื่อลดการค่าใช้จ่ายในการขนส่งและโลจิสติกส์

เรื่องที่ 3.3 งานวิจัยด้านปทุมมา

ปทุมมาเป็นพืชใหม่ที่มีการศึกษาวิจัยดังนี้ แนวทางในการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ทดสอบพันธุ์ที่เหมาะสมบนพื้นที่สูง
2. การกระตุ้นการงอกของดอกและประสิทธิภาพในการผลิต
3. ระบบปลูก เช่น ปลูกถั่วสลับกับการปลูกปทุมมา
4. ปัจจัยการผลิตที่เหมาะสม เช่น ขนาดและชนิดกระถาง
5. การจัดการสวน กระตุ้นให้งอกและการเพิ่มคุณภาพและปริมาณในการผลิตหัวพันธุ์
6. การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว เก็บรักษา การใช้น้ำยาปักแจกัน
7. ความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ

ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะที่ประชุม

ควรวิเคราะห์เรื่องต้นทุนการผลิต ทั้งระบบ ตั้งแต่การผลิตและการจำหน่าย จนถึงมือผู้บริโภค (Value chain)

ภาพ:การระดมความคิดเห็นการจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ (Road Map) กลุ่มงานวิจัยด้านไม้ดอก

ร่างแผนที่ยุทธศาสตร์ (Road Map)งานวิจัยด้านไม้ดอก ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 -2560ดังต่อไปนี้

พืช	วัตถุประสงค์	กิจกรรม / โครงการย่อย	ตัวชี้วัด			หน่วย	ปีที่คาดว่าจะแล้วเสร็จ	
			ผลผลิต	เป้าหมาย				
				2558	2559			2560
1. เบญจมาศ	วิจัยชนิดไม้ดอกที่มีตลาดต้องการและโครงการหลวงมีศักยภาพในการแข่งขัน	ทดสอบพันธุ์ที่ตลาดต้องการ	พันธุ์ที่ตอบสนองต่อความต้องการตลาด	4	4	4	พันธุ์	
		คัดเลือกและปรับปรุงพันธุ์ไม้ไวแสง	พันธุ์ไม้ไวแสง	-	-	-	พันธุ์	2562
		คัดเลือกและปรับปรุงพันธุ์ด้านทานราสนิม		-	-	-	พันธุ์	2562
		การตั้งราคาขายและคืนเกษตรกรที่ราคาสูงกว่าตลาด	วิธีการตั้งราคาขาย	10	-	-	ชนิด	
		การจัดการหลังการเก็บเกี่ยวเบญจมาศ	วิธีเพิ่มอายุปักแจกันอย่างน้อย 2 สัปดาห์					
			วิธีการบรรจุที่ลดการสูญเสีย					
2. กุหลาบ		การศึกษาและพัฒนาวิธีการลดต้นทุนการผลิต	วิธีการลดต้นทุนการผลิต					
		ระยะตัดดอกที่เหมาะสมในพันธุ์ใหม่						

ชนิดพืช	พืช/สัตว์	พื้นที่ ดำเนินการ	พันธุ์	โรค	แมลง	ธาตุ อาหาร	การจัดการ	Post/ โลจิสติกส์	ตลาด
				เลือก 2 ชนิดที่สำคัญ					
ศักยภาพ	เบญจมาศ	โครงการหลวง	-พันธุ์ที่ตลาดต้องการ (คุณภาพเทียบเท่าพันธุ์ regan) -พันธุ์ไม่วาง -พันธุ์ด้านทานราสนิม	ราสนิม ในช่วงฤดูฝน (นอกฤดู)	หนอนซอนใบ		ทำ single stem ต้นทุนต่ำ (หาวิธีทดแทนการเด็ดยอด)(โครงการหลวงดำเนินการ)	-อายุปักแจกันที่ลูกค้ามากกว่า 1 สัปดาห์ หรือมากกว่า 2 สัปดาห์หลังตัดดอก -การบรรจุที่ลดการสูญเสียของหน้าดอก	
		ขยายผลฯ							
	กุหลาบ	โครงการหลวง	-พันธุ์ใหม่ (สีขาว ชมพู pastel แดง) -ดอกใหญ่ -อายุปักแจกันนาน	-Botrytis ในฤดูฝน -ราน้ำค้างในฤดูหนาว	ไรแดง		-ตัดStage ของดอกไม้เหมาะสม ทำให้ดอกไม้บานต่อ(ปี 57) -ลดการใช้สารเคมี(58)	-ระยะการตัดที่เหมาะสม -วิธีการบรรจุภัณฑ์แบบเปียกหรือแห้งเพื่อลดต้นทุนการขนส่ง	การตั้งราคาที่ไม่เหมาะสมและความคุ้มทุน
		ขยายผลฯ							
	ทางเลือก	ปทุมมากระเจียว	โครงการหลวง	ทดสอบพันธุ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่สูง (นอกฤดูและจำหน่ายหัวพันธุ์)(57-60)	-	-	ทดสอบปุ๋ย	-การกระตุ้นการออก -การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต(คุณภาพและปริมาณ)	-การใช้น้ำยาปักแจกัน -การเก็บรักษาหัวพันธุ์
ขยายผลฯ			ทดสอบการผลิต(พันธุ์ใหม่)						

ที่ประชุมมอบหมายให้หัวหน้าโครงการและผู้รับผิดชอบดำเนินการจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ต่อไป

ธิดา วุฒิกุลณ์ เจ้าหน้าที่โครงการ/บันทึก

การประชุมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง “แนวทางการวิจัยและพัฒนากาแฟราบิภัณฑ์สูง”
ในวันที่ 7 มกราคม 2557

ณ ห้องประชุมดอยคำ อาคารศูนย์ฝึกอบรม สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. มูลนิธิโครงการหลวง

1) ศ.ดร.พงษ์ศักดิ์	อังสสิทธิ์	ผู้อำนวยการโครงการกาแฟราบิภัณฑ์
2) นายฤทธิ	บุญนา	รองผู้อำนวยการโครงการกาแฟราบิภัณฑ์
3) นายชัยวัฒน์ ชุ่มปิ่น		เลขานุการและคณะทำงาน โครงการกาแฟราบิภัณฑ์
4) นางสาวแพรวรินทร์ หาวรรณ		นักการตลาด
5) นางสาวกรกต	แก้วสุดใจ	นักการตลาด
6) นางสาวสุจรรยา	มาจันทร์	นักอุตสาหกรรมอาหาร
7) นางสาวอิสริย์	พันธ์จันทร์	นักวิชาการ
8) นายวิจิตร	ถนอมถิ่น	ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาโครงการหลวงปางดะ แม่หลอด
ห้วยโป่ง และห้วยน้ำริน
9) นายอภิสิทธิ์	อุ้นพินิจ	หัวหน้าศูนย์พัฒนาโครงการหลวงป่าเมี่ยง
10) นายไทยรัฐ	สิทธิพานิช	หัวหน้าศูนย์พัฒนาโครงการหลวงตีนตก
11) นายประสิทธิ์	ฤทธิ์งาม	หัวหน้าสถานีวิจัยโครงการหลวงแม่หลอด
12) นายวัชร	พันธ์ทอง	หัวหน้าศูนย์พัฒนาโครงการหลวงขุนวาง
13) นายบรรจง	กาวิวัน	หัวหน้าศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ลำน้อย
14) นายปรีชา	เพชรเม็ด	หัวหน้าศูนย์พัฒนาโครงการหลวงปางอุ๋ง
15) นายธนศิลป์	รัชอินทร์	หัวหน้าศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่โถ/แม่สะเรียง
16) นายอานภาพ	โรมา	รักษาการหัวหน้าศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำขุ่น
17) นายวิรัช	จำปา	นักวิชาการ สถานีเกษตรหลวงอ่างขาง
18) นายมนูญ	รักษาม	นักวิชาการศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่ลำน้อย
19) นายศักราช	โนราช	เจ้าหน้าที่ส่งเสริม ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงม่อนเงาะ
20) นายชลธิ	จิตตาคำ	เจ้าหน้าที่ส่งเสริม ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแก่งน้อย
21) นายวรพงษ์	คำลือ	เจ้าหน้าที่ส่งเสริม ศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยโป่ง

2. สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง(องค์การมหาชน)

1) ดร.ศิริพงศ์	หังสพฤกษ์	ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
2) ดร.รจเร	นพคุณวงศ์	รักษาการผู้อำนวยการสำนักวิจัย
3) นายวิรัตน์	ปราบทุกข์	รักษาการผู้อำนวยการสำนักพัฒนา
4) นายอุดม	พรหมตัน	ผู้เชี่ยวชาญโครงการขยายผลฯ ผื่น
5) ดร.สิทธิเดช	ร้อยกรอง	นักวิชาการ
6) นายอิทธิพล	โพธิ์ศรี	นักวิชาการ
7) นายวิญญพงศ์	พงษ์เขียว	นักวิชาการ

8) นายพนม	ชมสวรรค์	นักวิชาการ
9) นายภูวไนย	ต่ายแต้มทอง	นักวิชาการ
10) นางสาวไฉไล	กองทอง	นักวิชาการ
11) นางสาวจุไรรัตน์	ฝอยถาวร	นักวิชาการ
12) นางสาวสายทอง	อินชัย	นักวิชาการ
13) นายนิวัฒน์	คำมา	นักวิชาการโครงการขยายผลโครงการหลวงแม่สลอง
14) นายสุทัศน์	บุญเป็ง	นักวิชาการ โครงการขยายผลโครงการหลวงวาวี
15) ว่าที่เรือตรีศุภิเชษฐ์	ทองกล้า	นักวิจัย
16) นางสาวศิริรัตนพร	หล้าบัววงศ์	นักวิจัย
17) นางสาวสุมามาส	ไชยวงศ์	นักวิจัย
18) นางสาววริยา	มิตตา	นักวิจัย
19) นางสาวณิชนันท์	บุญญาทรัพย์	นักวิจัย
20) นางสาวจรรยาพร	สุขแก้ว	นักวิจัย
21) นางสาวธิดา	วุฒิการณ	เจ้าหน้าที่โครงการ
22) นางสาวสาริตา	ศิริชมจันทร์	เลขานุการ

3. หน่วยงานภาครัฐและเอกชนอื่นๆ

1) นางปิยะนุช	นาคะ	นักวิชาการเกษตรชำนาญการพิเศษสถาบันวิจัยพืชสวน
2) นางสาวฉัตรดนภา	ชมอาวุธ	นักวิชาการเกษตรชำนาญการ ศูนย์วิจัยเกษตรหลวงเชียงใหม่
3) นายอนุสรณ์	พรชัย	ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เขตที่ 1 จังหวัดเชียงใหม่
4) นายสมคิด	รัตนบุรี	ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยเกษตรหลวงเชียงใหม่
5) นางสาวพัชนี	สุวรรณวิศลกิจ	นักวิทยาศาสตร์เกษตร ศูนย์วิจัยและฝึกอบรมที่สูง คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
6) นายชวลิต	กอสัมพันธ์	นักวิทยาศาสตร์เกษตร ศูนย์วิจัยและฝึกอบรมที่สูง คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
7) นายวราพงษ์	บุญมา	นักวิทยาศาสตร์เกษตร ศูนย์วิจัยและฝึกอบรมที่สูง คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
8) นางสาวประกายดาว	พานคำดาว	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรเชียงใหม่
9) นางสาวกาญจนา	คำปัน	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรเชียงใหม่
10) นายชูศักดิ์	เรืองกุล	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรเชียงใหม่
11) นายสิงห์พูน	วงศ์ไช	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรเชียงใหม่
12) นายณรงค์พร	ปาลี	ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรเชียงใหม่
13) ศ.ดร.อารี	วิบูลย์พงศ์	ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและส่งเสริมเผยแพร่การเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
14) ผศ.ดร.เยาวเรศ	เชาวนพูนผล	ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและส่งเสริมเผยแพร่การเกษตร คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
15) นางปาริศา	ไยบัว	กศน.อำเภอพร้าว

- 16) นางสาวพวงชมพู ดวงทิพย์พัฒน์ กศน.อำเภอฟัว
 17) นางวรนุช นันตาคำ กศน.อำเภอฟัว
 18) นายธนเสฏฐ์ หิรัญภัทรอนันต์ กศน.อำเภอฟัว

4. ตัวแทนผู้ประกอบการและเกษตรกร

- 1) หม่อมหลวงสุทธิชัย ชยางกูร ชมรมบาร์ิสต้าและร้านกาแฟจังหวัดเชียงใหม่
 2) นายไกรสิทธิ์ พุสุพรรณ กรรมการผู้จัดการ บริษัท กาแฟวาฬ จำกัด
 3) นายชัชวาล ปานพลอย บริษัท กาแฟวาฬ จำกัด
 4) นางสาวนฤมล ทักษอุดม กรรมการผู้จัดการ บริษัทฮิลล์คอฟฟี่ จำกัด (ร้านชาไทยภูเขา)
 5) นางสาวจิราภรณ์ สาริบุตร บริษัทฮิลล์คอฟฟี่ จำกัด (ร้านชาไทยภูเขา)
 6) นายศุภชัย ศรีวิฑิตาภรณ์ กรรมการผู้จัดการ บริษัท บลูคอฟ จำกัด
 7) นางสาวอรอไพ โอศิริ ผู้จัดการ Thailand monne marketing
 8) นางสาววินิดา มังกรกาญจน์ ผู้จัดการทั่วไป บริษัท ไอจี. แมกเนชั่น จำกัด (Suzuki Coffee)
 9) นายวรา จิตนราพงศ์ ผู้จัดการฝ่ายโลจิสติกส์ บริษัท แบล็คแคนยอน(ประเทศไทย)จำกัด
 10) นายศิกษิต เทพอารีย์ พนักงานธุรกิจและวางแผน ฝ่ายธุรกิจคาเฟ่เมซอน บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)
 11) นายปรารภ ประภาลักษณ์ โรงคั่วกาแฟอินทนนท์
 12) นายอนวัช จันทนพ โรงคั่วกาแฟดีเพรสโซ่ เชียงใหม่

เริ่มประชุมเวลา 09.00 น. โดยมี ศาสตราจารย์ ดร.พงษ์ศักดิ์ อังกลสิทธิ์ ประกอบหน้าที่ประธานการประชุม ผลการประชุมสรุปได้ ดังนี้

เรื่องที่ 1 การบรรยายพิเศษ เรื่อง นโยบายการวิจัยและส่งเสริมกาแฟอาราบิก้า โดย ดร.ศิริพงศ์ หังสพฤกษ์สรุปได้ดังนี้

1. พื้นที่ดำเนินงานส่งเสริมการปลูกกาแฟอาราบิก้า

ลุ่มน้ำ	พื้นที่		
	โครงการหลวง	โครงการขยายผลโครงการหลวง	โครงการขยายผลโครงการหลวงเพื่อแก้ปัญหาปลูกฝิ่น
1.ลุ่มน้ำปิงตอนบน (15 พื้นที่)	ตีนตักป่าเมี่ยง ม่อนเงาะแม่ปุ่นหลวง แม่ทาเหนือแม่สาใหม่ แม่หลอดหนองหอย	ปางมะโฮ โหล่งขอดดอยปุย และ ป่าแป๋	ผาแดงฟ้าสวยป่าเกี๊ยะใหม่
2.ลุ่มน้ำปิงตอนกลาง (13 พื้นที่)	อินทนนท์วัดจันทร์ห้วย สั้มป่อยปางอ้งแม่สะ เรียงแม่ลาน้อยแม่สะ ปือกแม่แฮ แม่โถขุนวาง	ปากกล้วยแม่มะลอปางหินฝน	
3.ลุ่มน้ำปิงตอนล่าง (3 พื้นที่)		แม่แฮหลวงเลอตอขุนตীন้อย	

ลุ่มน้ำ	พื้นที่		
	โครงการหลวง	โครงการขยายผลโครงการหลวง	โครงการขยายผลโครงการหลวงเพื่อแก้ปัญหาปลูกฝิ่น
4. ลุ่มน้ำน่าน (2 พื้นที่)		บ่อเกลือขุนสถาน	
5. ลุ่มน้ำสาละวิน (6 พื้นที่)		สบโขง แม่สอง สบเมย ห้วยฮะ ฝิปานเหนือ ห้วยแห้ง	
6. ลุ่มน้ำกก (4 พื้นที่)	อ่าขาง ห้วยน้ำซุ่น ห้วย โป่ง	วาวี	
7. ลุ่มน้ำโขง (1 พื้นที่)		แม่สอง	

2. ผลผลิตและราคาที่จำหน่ายได้ ปีการผลิต 2555/56

ลำดับ	พื้นที่	เชอร์รี่		กะลา		รวมรายได้จากการ จำหน่ายผลผลิต เชอร์รี่ + กะลา (บาท)
		ปริมาณ ผลผลิต ทั้งหมด (กก.)	รายได้จากการ จำหน่าย ผลผลิต (บาท)	ปริมาณ ผลผลิต ทั้งหมด (กก.)	รายได้จากการ จำหน่ายผลผลิต (บาท)	
1	โครงการหลวง	-	-	264,672	29,378,581	29,378,581
2	โครงการขยายผล โครงการหลวง	46,600	981,000	240,404	21,089,564	22,070,564
3	โครงการขยายผลฯ ฝิ่น	14,726	264,818	14,815	1,547,600	1,812,418
4	โครงการถ่ายทอดฯ	109,793	2,063,240	5,534	580,900	2,644,140

3. ประมาณการผลผลิตกาแฟอราบิก้าในพื้นที่ส่งเสริมของโครงการหลวงและขยายผลโครงการหลวงในปีการผลิต 2556/57

- พื้นที่โครงการหลวงประมาณการผลผลิตกาแฟกะลา 307,950 กิโลกรัม
- พื้นที่โครงการขยายผลโครงการหลวงประมาณการผลผลิตกาแฟกะลา 150,000 กิโลกรัม

4. แนวทางการดำเนินงานด้านกาแฟอราบิก้า

- พันธุ์ที่ต้านทานโรคราสนิมและมีรสชาติตรงตามความต้องการของผู้บริโภค
- การจัดการสวนให้ผลผลิตสูง ลดต้นทุน และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- การจัดการคุณภาพดีให้ได้มาตรฐาน การจัดการหลังการเก็บเกี่ยวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- การตลาด มีช่องทางการตลาดมาก และแข่งขันกับนานาชาติได้

3. ร่างแนวทางการวิจัยและพัฒนาการผลิต

	ก่อนปี 2550	ปี 2550 - 2552	ปี 2553 – 2555	ปี 2556	ปี 2557 - 2560
1. พันธุ์					
1.1 พัฒนาสายพันธุ์ ลูกผสมต้านทานต่อโร คราสนิม	การพัฒนาสายพันธุ์ และทดสอบสาย พันธุ์ต้านทานต่อโร คราสนิมช่วงที่ 4-6	พันธุ์คาร์ติมอ พันธุ์เชียงใหม่ 80(วิจัยโดย กรมวิชาการเกษตร ปี 2550) พันธุ์โปรจินี88 โปรจินี 90LC1662 (วิจัย โดยมช.) ใช้ในการส่งเสริมในพื้นที่ ภาคเหนือ		รวบรวมและคัดเลือกพันธุ์ที่มีลักษณะ เด่นในการให้ผลผลิตและรสชาติดี ของโครงการหลวง	พันธุ์กาแฟราบิก้าพันธุ์ ส่งเสริมของโครงการหลวง พันธุ์กาแฟที่ต้านทานต่อโร คราสนิม พันธุ์กาแฟที่ให้ผลผลิตและ รสชาติที่ตรงกับความต้องการ ของผู้บริโภค
2. การจัดสวน					
2.1 ระยะปลูก	ระยะปลูกที่แนะนำ สำหรับเกษตรกร ทั่วไป 2.0x2.0 เมตร(400 ต้น/ไร่)		ระยะปลูกมาตรฐานที่แนะนำสำหรับเกษตรกรคือ 1.5x2.0 เมตร (533 ต้น/ไร่) หรือ 1.5x1.5 เมตร (711 ต้น/ไร่)		
2.2 การตัดแต่งกิ่งและ ทรงต้น	ศึกษาการตัดแต่งกิ่งแบบต่างๆ			การตัดแต่งกิ่งทุกวิธี (ตัดเพื่อสร้างลำ ต้นใหม่แบบต่างๆ สามารถช่วย ปรับปรุงผลผลิตของเกษตรกรได้ แต่ เกษตรกรส่วนใหญ่ยังไม่ได้นำไปใช้ ประโยชน์ เพราะกลัวจะเสียรายได้ หลังการตัดแต่ง	การถ่ายทอดเทคโนโลยี ทดสอบสาธิตให้มีการนำไปใช้ กับเกษตรกรมากยิ่งขึ้น

	ก่อนปี 2550	ปี 2550 - 2552	ปี 2553 – 2555	ปี 2556	ปี 2557 - 2560
2.3 ธาตุอาหาร	ธาตุอาหารที่จำเป็นสำหรับการเจริญเติบโตของกาแฟ คือ ไนโตรเจน (ลำต้นและผลผลิต) ฟอสฟอรัสและโปแตสเซียม จะช่วยเพิ่มน้ำหนักผลสด โดยเน้นใส่ปุ๋ยให้ตรงกับการเจริญเติบโตและอายุของต้นกาแฟ			การลดต้นทุนการผลิตที่เกิดจากการใส่ปุ๋ยเคมี	
2.4 ร่มเงา	ร่มเงาที่เหมาะสมสำหรับการเจริญเติบโตและให้ผลผลิตกาแฟ-อราบิก้า 60%	พืชป่าและไม่ให้ร่มเงาโตเร็ว รวมถึงไม้ผลบางชนิดสามารถปลูกเป็นไม้ให้ร่มเงาร่วมกับกาแฟได้ ได้แก่ ทองหลาง ซิลเวอร์โอ๊คสตอ เหลียง จันทน์ทองเทศ พืชโอคาโด เป็นต้น			
2.5 โรคและแมลง	การศึกษาวิธีป้องกันและกำจัดโรคและแมลงศัตรูกาแฟ มีการศึกษาอย่างต่อเนื่อง แต่สารป้องกันและกำจัดที่เคยใช้ในระยะที่ผ่านมามีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เช่น บางตัวอยู่ในลิสต์ห้ามผลิตและนำมาใช้ จึงต้องมีการทดสอบและปรับเปลี่ยนเป็นสารเคมีตัวอื่นๆ หรือใช้สารชีวภัณฑ์ชนิดต่างๆ			หนอนเจาะลำต้น มีการแพร่กระจายในสวนกาแฟกลางแจ้งมากยิ่งขึ้น (อยู่ระหว่างการศึกษา) - หนอนเจาะลำต้น มีการแพร่กระจายในสวนกาแฟกลางแจ้งมากยิ่งขึ้น (อยู่ระหว่างการศึกษา) -มอดเจาะผลสด	
2.6 กาแฟอินทรีย์	การเพิ่มผลผลิตกาแฟอินทรีย์โดยการจัดการสวนและใช้ปุ๋ยอินทรีย์ มูลวัว มูลไก่ และชีวภาพ 3 ครั้งต่อปี แต่ข้อมูลเรื่องแหล่งรับซื้อ ราคา คุณภาพ ปริมาณผลผลิตไม่ชัดเจน ซึ่งมีผลต่อการตัดสินใจของเกษตรกร			-ใช้มาตรฐานของกรมวิชาการเกษตรรับรองการผลิตกาแฟอินทรีย์ -จดทะเบียนกับกรมส่งเสริมการเกษตร	
3. การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว					
3.1 การเก็บเกี่ยว	การเก็บเกี่ยวกาแฟอราบิก้า เก็บด้วยมือ ผลกาแฟที่สุกแก่เต็มที่ประมาณ 3-4 ครั้งต่อฤดูกาล และนำมาผ่านกระบวนการผลิตด้วยวิธีเปียก (Wet processing) และมีเทคโนโลยีการผลิตกาแฟแบบกึ่งเปียก (Semi-wet processing) และการวิธีแห้ง (Dry processing) ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้บริโภคและการจำหน่ายของผู้ผลิตรายต่างๆ			เน้นการส่งเสริมการผลิตที่เป็นมิตรกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น	

	ก่อนปี 2550	ปี 2550 - 2552	ปี 2553 – 2555	ปี 2556	ปี 2557 - 2560
3.2 การแปรรูปกาแฟกะลา	เทคโนโลยีการคั่วกาแฟ การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ ของแต่ละหน่วยงานได้มีการพัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง และมีความหลากหลายมากยิ่งขึ้นเพื่อให้ตอบสนองกับผลิตภัณฑ์และการรักษาคุณภาพกาแฟ				
	การคั่วเมล็ดระดับความเข้มข้นต่างกัน(เข้ม กลาง อ่อน) ทำให้สารประกอบเคมี (น้ำตาล ไขมัน กรดอินทรีย์ สารระเหย) แตกต่างกัน แต่การลดความชื้นเมล็ดกาแฟด้วยแสงแดดและเครื่องอบ ไม่มีผลต่อสารประกอบทางเคมีในเมล็ดกาแฟคั่ว				
3.3 มาตรฐานการรับรองสินค้า	การรับรองคุณภาพและมาตรฐานการผลิตสินค้ากาแฟอาราบิก้าที่เป็นมาตรฐานระดับนานาชาติยังมีจำกัด เช่น GI, Rain forest, UTZ, Bird friendly, Fair Trade เป็นต้น			พัฒนาให้มีการผลิตกาแฟภายใต้ระบบการรับรองมาตรฐานต่างๆ มากยิ่งขึ้น	
3.4 การพัฒนาระบบการวิเคราะห์คุณภาพกาแฟอาราบิก้าของไทยในระดับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	การพัฒนาระบบการตรวจสอบผลผลิตและคุณภาพกาแฟอาราบิก้าของไทยยังมีน้อย ขาดผู้เชี่ยวชาญเทคโนโลยี และระบบการจัดการสินค้าให้มีคุณภาพและปริมาณตามความต้องการของผู้บริโภค			พัฒนาองค์กรรับผิดชอบเกี่ยวกับการตรวจสอบคุณภาพกาแฟอาราบิก้าของไทยเพื่อให้คำแนะนำและแนวทางการปรับปรุงผลผลิตกาแฟของไทยให้ดียิ่งขึ้น	
3.5 การตลาด	การตลาดกาแฟอาราบิก้าในระยะที่ผ่านมา ราคากาแฟไม่แน่นอน และมีปัญหาเรื่องราคาซื้อและจำหน่ายในประเทศสูงกว่าราคากลางในตลาดโลก และส่วนหนึ่งทำให้มีการนำเข้าเมล็ดกาแฟจากต่างประเทศมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อราคากาแฟในประเทศ			วิจัยเพื่อหาแนวทางการลดต้นทุนการผลิต และการพัฒนาช่องทางการจำหน่ายผลผลิตกาแฟในอนาคต ที่อาจจะได้รับผลกระทบจากการเปิดการค้าเสรีเศรษฐกิจอาเซียน ในปี 2558	

เรื่องที่ 2 การบรรยาย เรื่อง สถานการณ์กาแฟของไทย กลุ่มประเทศอาเซียนและโลก โดย ศ.ดร.พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์

1. ผลผลิตกาแฟอาราบิก้าของไทยและความต้องการใช้กาแฟเมล็ดของไทย

ปี	ผลผลิตกาแฟ (ตัน)	ความต้องการใช้กาแฟเมล็ดของ โรงงาน (ตัน)
2554/55	41,461	61,480
2555/56	37,460	67,628
พยากรณ์ 2556/57	38,300	70,000

2. ความผันผวนของราคากาแฟอาราบิก้า

3. สภาพการปลูกกาแฟ

- ผู้เชี่ยวชาญของประเทศโคลอมเบียแนะนำให้มีการแช่ และไม่ใช่เครื่องขัดเมือก
- ประเทศปาปัวนิวกินีใช้เครื่องอบเมล็ดกาแฟ
- ประเทศคอสตาริก้าใช้วิธีการลอกเปลือกเมล็ดกาแฟ จากนั้นเข้าเครื่องขัดเมือก แล้วจึงอบ กาแฟที่ได้จากการอบจะแห้งภายใน 1 วัน แต่ข้อเสียคือจะสูญเสียคุณภาพกาแฟ
- ประเทศบราซิล มีกระบวนการทำให้เมล็ดกาแฟแห้งและมีการหมักโดยใช้ไม้พายกวานให้ทั่วถึง

4. การจัดการระบบปลูก

- ผลักดันการปลูกกาแฟระบบป่าไม้(ตามแนวพระราชดำริ ปลูกไม้ 3 อย่าง ได้ประโยชน์ 4 อย่าง)
- ประเทศโคลอมเบีย มีการจัดการการปลูก โดยจัดร่มเงา แนวกันลม (windshield)การจัดเป็นแถวเป็นแนว
- การปลูกกาแฟ บริษัท ปากช่องไฮแลนด์พื้นที่ปลูกประมาณ 1,500 ไร่

5. การตลาดกาแฟ ประเทศสิงคโปร์ ขายกาแฟโดยวิธี การส่งสินค้ากลับคืนไปยังต่างประเทศ (Re-export)

ตัวอย่างการศึกษาดูงานการตลาดกาแฟในประเทศสิงคโปร์

- Raffles Hotel ให้ความสำคัญกับกาแฟคุณภาพและกำหนดราคากาแฟสูง Premium Coffee
- Oriole Coffee ขายกาแฟเป็นชุดพร้อมกับไข่ลาว
- Bero Coffee Singapore เป็นบริษัทที่ลงทุนในประเทศจีน ตั้ง ASEAN Coffee Federationขึ้นมาโดยไม่มียุติบายของรัฐบาลมาเกี่ยวข้อง

6. กระบวนการแปรรูปกาแฟ Processing ควรทำในพื้นที่ด้านล่างแทนที่จะทำบนพื้นที่สูง เพื่อแก้ปัญหาหน้าเสียและผลกระทบที่มีต่อสภาพแวดล้อมในอนาคต

7. แนวทางการวิจัยและพัฒนาการปลูก การผลิต และการตลาด สำหรับกาแฟอาราบิก้า ของประเทศไทย

- การปลูก และการผลิตพันธุ์ ระบบการปลูกและดูแลรักษา
- การผลิตกาแฟเมล็ด การคั่ว คุณภาพ และการควบคุมคุณภาพ
- การตลาดกาแฟ การส่งเสริมการตลาด และนโยบาย

8. โครงการหลวง พัฒนาคุณภาพการผลิตกาแฟอย่างต่อเนื่องและพัฒนากระบวนการคั่วกาแฟให้ได้มาตรฐาน รวมถึงการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับชาวบ้านผู้ผลิตกาแฟ

เรื่องที่ 3 การบรรยาย เรื่อง งานวิจัยและพัฒนาการแปรรูปก๊าซของกรมวิชาการเกษตร โดยนางสาวฉัตรตัญญา ชุ่มอาวุธ

1. การวิจัยและพัฒนาพันธุ์

- กรมวิชาการเกษตร ได้ทำการวิจัยและพัฒนาพันธุ์กาแฟอราบิก้า ตั้งแต่พ.ศ. 2528
 - พ.ศ. 2545: กาแฟอราบิก้าพันธุ์คาติมอร์
 - พ.ศ.2550: พันธุ์เชียงใหม่ 80
 - พ.ศ.2557: คาดว่าจะได้ พันธุ์ H528 และ 420
- ด้านทานโรคราสนิม โดยวิธีการผสมพันธุ์ คัดเลือกพันธุ์ และทดสอบพันธุ์ ให้มีความเหมาะสมแต่ละพื้นที่รสชาติดี มีความหลากหลายของพันธุ์
- ศึกษาและจำแนกลักษณะพันธุ์กรรมโดยสัณฐานวิทยา
- การจัดทำฐานข้อมูลสายพันธุ์ดีเอ็นเอ
- วิธีการขยายพันธุ์กาแฟอราบิก้า (Micro cutting และ Somatic embryogenesis)อยู่ระหว่างการวิจัย

2. เทคโนโลยีการผลิต

- พัฒนาเทคนิคการปลูกในสภาพร่มเงาเสริมพื้นที่ป่ามีการพัฒนาใหม่ต่อยอดระบบวนเกษตร
- จัดทำแปลงต้นแบบ/แปลงสาธิตการผลิตกาแฟ ในพื้นที่โครงการพิเศษ
- การปรับปรุงสวนกาแฟเสื่อมโทรมและเปลี่ยนกาแฟพันธุ์ดี (ทำสาว/ตัดแต่งกิ่ง)เทคนิคการตัดแต่งกิ่งต่างกันไปตามอายุและสภาพสิ่งแวดล้อม
- ถ่ายทอดเทคโนโลยีการตัดแต่งกิ่งกาแฟสู่เกษตรกร ในพื้นที่ 3 จังหวัด คือ จังหวัดน่าน เชียงราย เชียงใหม่ (เน้นการวางระบบการผลิตตั้งแต่ต้น เพื่อง่ายต่อการจัดการ ลดต้นทุน และเพิ่มผลผลิต)

3. การดูแลรักษา (การตัดแต่งกิ่ง การให้น้ำ การคลุมโคนต้นกาแฟ การให้ปุ๋ย)

4. อารักขาพืช(โรคแมลง)

- การสำรวจการระบาดของโรค โดยเฉพาะ ราสนิม แอนแทรกโนส
- การสำรวจการระบาดของแมลง โดยเฉพาะมอดเจาะผลกาแฟ
- การป้องกันการระบาดของโรคและแมลง

9. การป้องกันและกำจัดศัตรูพืช

10. การจัดการก่อนการเก็บเกี่ยวผลผลิต

- สูตรปุ๋ยที่เหมาะสมสำหรับกาแฟอราบิก้า(เดิม-ใหม่)มีการปรับปรุงแบบการจัดการใหม่
- โปรแกรมการจัดการ เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง
- พัฒนาและส่งเสริมการใช้ทรัพยากรดินอย่างมีประสิทธิภาพ

11. การจัดการหลังการเก็บเกี่ยวผลผลิต

- เครื่องมือสำหรับแปรรูป (เครื่องสีเปลือก/เครื่องลอกเมือก/เครื่องสีกะลา/เครื่องคั่วกาแฟขนาดเล็ก-กลางใหญ่)

- ขบวนการการเก็บเกี่ยวและแปรรูป
- พัฒนาการจัดการการเก็บเกี่ยวเพื่อลดปริมาณสารออกฤทธิ์ออกซินA
- พัฒนาการแปรรูปให้ได้มาตรฐานGMP และ HACCP
- วิจัยพัฒนาการแปรรูปสินค้าผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์

12. การขยายผล แปรรูปต้นแบบ (พื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย น่าน)

13. การใช้ระบบสารสนเทศสนับสนุนโครงการ เริ่มจัดทำแผนอย่างเป็นทางการในปี 2557 เรื่องข้อมูลการกระจายของโรค
14. การขับเคลื่อนโครงการและเผยแพร่
 - การจัดทำเอกสารและคู่มือการปฏิบัติงาน เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงาน
 - การฝึกอบรม จัดงานวันสาธิต
 - การเผยแพร่ผลิตภัณฑ์กาแฟกรมวิชาการเกษตร (DoA Coffee)
15. แหล่งผลิตพันธุ์
 1. ศูนย์วิจัยเกษตรหลวงเชียงใหม่ (ขุนวาง) 600 ต้น พื้นที่ 1.5 ไร่
 2. ศูนย์วิจัยและพัฒนาเกษตรที่สูงเชียงราย (วาวี) จ.เชียงราย 200 ต้น พื้นที่ 0.5 ไร่
 3. ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรตาก (ดอยมูเซอ) จ.ตาก 100 ต้น พื้นที่ 0.25 ไร่
 4. ศูนย์วิจัยและพัฒนาเกษตรที่สูงเพชรบูรณ์ (เขาค้อ) จ.เพชรบูรณ์ 100 ต้น พื้นที่ 0.25 ไร่

ตั้งแต่ปี 2548-2556 มีการผลิตต้นกล้าทั้งหมดประมาณ 4,730,816 ต้น และได้จำหน่ายและแยกให้กับเกษตรกร หน่วยงานภาครัฐและเอกชน ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย แพร่ น่าน อุตรดิตถ์ ตาก แม่ฮ่องสอน เพชรบูรณ์ เลย อุทัยธานี นครราชสีมา นครพนม นำไปใช้ประโยชน์ประมาณ 4,268,252 ต้น (คิดเป็น 90% ของต้นกล้าที่ผลิตทั้งหมด)
16. แนวทางการศึกษาและวิจัยในอนาคต
 1. พันธุ์: กรมวิชาการเกษตร/สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

ปัจจัยที่กำหนดรสชาติกาแฟ ได้แก่

 - ระดับความสูงของพื้นที่ปลูก
 - การคั่วที่เหมาะสมตามชนิดของกาแฟ
 - ความสดใหม่ของเมล็ดกาแฟ
 - สีและขนาดของเมล็ดกาแฟ
 - สิ่งปลอมปนและเมล็ดเสีย

ได้ร่วมกับมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช.) ทำมาตรฐานกาแฟ
17. เตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)
 - มาตรการภาษีการค้าเสรีอาเซียน (AFTA)
 - กาแฟพันธุ์โรบัสต้า ไม่มีปัญหาเรื่องราคา (ได้ราคาสูงกว่าตลาดโลก)
 - ควรวางมาตรการป้องกันการลักลอบนำเข้ากาแฟอาราบิก้าจากต่างประเทศ

เรื่องที่ 4 การบรรยาย เรื่อง สถานการณ์การผลิตและการตลาดกาแฟอาราบิก้าในมุมมองของผู้ประกอบการภาคเอกชนโดย คุณนฤมล ทักษะอุดม กรรมการผู้จัดการ บริษัท ฮิลล์คอฟฟี่ จำกัด (ร้านชาวไทยภูเขา)

1. ประวัติความเป็นมาและการพัฒนาโครงการกาแฟของโครงการเกษตรที่สูงชาวไทยภูเขา
 - สำนักงานโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ United Nations Development Program (UNDP) ได้พัฒนาและให้การสนับสนุนการปลูกกาแฟไทย
 - แรกเริ่มโครงการเกษตรที่สูงชาวไทยภูเขาได้ส่งเสริมการปลูกกาแฟ และจำหน่ายกาแฟคั่วบด (Instant coffee) ให้กับลูกค้า (Supplier) รายใหญ่ คือ บริษัทเนสเล่ต่อมาขายปลีกกาแฟคั่วให้กับลูกค้ารายย่อย
 - 10 ปีของ ฮิลล์คอฟฟี่ (Hillkoff Coffee) ทำการโปรโมทให้มีการบริโภคภายในประเทศมากขึ้น

- พ.ศ. 2516 เลือกลง 5 หมู่บ้านหลักที่มีปัญหาหาเสพติดมากและ 17 หมู่บ้านบริวาร (Satellite village) ในการปลูกกาแฟ
- พ.ศ. 2521 ร่วมกับ UN ในฐานะเป็นผู้รับซื้อสินค้าเกษตร
- พ.ศ. 2533 เริ่มคั่วกาแฟอย่างจริงจัง และได้คั่วกาแฟรอก้า 100%

เสียงสะท้อนจากภาคส่วนต่างๆ

หน่วยงานส่งเสริม : “พืชเศรษฐกิจ ปลูกเพื่อแก้ปัญหาความยากจน”

ชาวบ้าน : “ขาดความยั่งยืน มาส่งเสริมแต่ไม่มีคนซื้อ”

“โรงงานกดราคา ราคาไม่แน่นอน”

โรงงาน : “งานส่งเสริมเกษตรล้มแล้วล้มอีก ชาวบ้านไม่ซื้อสต็อก”

“ผลผลิตเข้าโรงงานไม่มีคุณภาพ ต้นทุนสูง”

“ราคานำเข้าถูกกว่า คุณภาพดีกว่า”

โรงคั่ว : “ชาวบ้านแปรรูปไม่มีคุณภาพ”

“ชาวบ้านไม่มีความรู้เพียงพอ”

ผู้ส่งออก : “ชาวบ้านหันหลัง เลิกปลูก”

“ปาล์ม ยางพารา มีพืชทดแทนเยอะ”

บาร์สตาร์ : “กาแฟไทยยังพัฒนาได้อีกมาก”

“กาแฟไทยเทียบชั้นกาแฟอเมริกาได้ ตลาดต่างประเทศต้องการ ถ้าจัดการดีดี”

2. โครงการพัฒนาสถาบันการค้าและสร้างเครือข่ายธุรกิจไทยรองรับ AEC: กิจกรรมการพัฒนาศักยภาพสมาคมการค้า

ประเด็นยุทธศาสตร์	ผลที่คาดหวัง	มาตรการ
1. การเสริมสร้างความแข็งแกร่งของสมาคมกาแฟไทย	สมาคมมีสมาชิกที่มีความหลากหลาย โดยเป็นผู้ที่อยู่ในห่วงโซ่อุปทานที่มีเป้าหมายไปในทิศทางเดียวกันกับสมาคมกาแฟไทย	1. เพิ่มจำนวนสมาชิกสมาคมกาแฟไทยให้มีความหลากหลาย 2. การจัดหารายได้ของสมาคม 3. การสร้างความร่วมมือระหว่างสมาชิกและเสริมสร้างกิจกรรมที่มีคุณค่าให้แก่กลุ่มสมาชิก
2. การบริหารจัดการข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ	สมาชิกของสมาคมมีข้อมูลที่ใช้ในการตัดสินใจในการดำเนินธุรกิจ โดยเป็นแหล่งข้อมูลธุรกิจกาแฟที่มีความน่าเชื่อถือและทันต่อเหตุการณ์	1. รวบรวมข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นต่อธุรกิจกาแฟไทย เช่น ราคากาแฟไทยในตลาดโลก นโยบายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจแนวโน้มของธุรกิจ เป็นต้น 2. การสร้างช่องทางในการเข้าถึงความรู้และเครือข่ายข้อมูลของกาแฟไทย สำหรับสมาชิกและที่ไม่ใช่สมาชิก
3. การยกระดับอุตสาหกรรมกาแฟไทย	การเกิด Demand Drive ของอุตสาหกรรมกาแฟไทย แสดงให้เห็นทิศทางของกาแฟไทยที่ชัดเจน	1. การให้ความรู้แก่ผู้บริโภค (ปลายน้ำ) เกี่ยวกับกาแฟ 2. การจูงใจและพัฒนาศักยภาพผู้ผลิต 3. การเสริมสร้างจริยธรรมในการดำเนินธุรกิจกาแฟไทย

3. การวิเคราะห์ในเชิงคลัสเตอร์ (Cluster Analysis)

- (1) ทำฐานข้อมูล (Database) เช่น ละติจูด ลองจิจูด ความสูงจากระดับน้ำทะเล
- (2) วิเคราะห์ความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders)
- (3) เชื่อมโยงทั้งสายการผลิต (Value Chain)
- (4) วิเคราะห์ความต้องการ (Demand Analysis)
- (5) สำรวจและเก็บข้อมูล (Environment Surveys & Competitive Environment)
- (6) วิเคราะห์ Diamond Model Analysis (Micheal E. Porter)
- (7) ดึงเอาศักยภาพในการแข่งขันออกมา KEY COMPETENCY (เราจำเป็นต้องแข่งขันหรือไม่ หรือเราควรสร้างเวทีไปแข่งขันใหม่)
- (8) มาตรฐานกาแฟ (Green Bean Standard)
- (9) การรับรอง Certificated : เราจะเป็นผู้นำหรือผู้ตาม
- (10) AGREEMENT ข้อตกลงร่วมกัน

4. สรุปประเด็นสำคัญอื่นๆ

- ความต้องการ (Demand) ของกาแฟไม่ได้ลดลง แต่ราคาของกาแฟราบิกำลังลดลงอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ราคากาแฟโรบัสต้าไม่ลดลง
- เครื่องหมายการค้า (Certification)
- ปัญหาเรื่องต้นทุนสูง
ลักษณะการผลิตของในประเทศไทยมีกระจายพื้นที่มาก พื้นที่หนึ่งผลิตได้เพียงไม่กี่ตัน ประเทศไทยรวมกันแล้วผลิตได้ 5,000 - 7,000 ตัน/ปี และสูงสุด 10,000 ตัน ในขณะที่ประเทศเวียดนาม 1 โรงงานผลิต 5,000 ตัน/วัน
- เกิดคำถามที่ว่าถ้ามีการรับรองมาตรฐานกาแฟแล้ว หน่วยงานใดเป็นผู้ลงทุนและความคุ้มค่าในการลงทุนในอเมริกา การรับรองมาตรฐาน (Certificate) เกิดจากบริษัทขนาดเล็กกลุ่มเป็น chain store

ข้อเสนอแนะที่ประชุม

- ผู้จัดการฝ่ายโลจิสติกส์บริษัท แบล็คแคนยอนต้องการให้ประเทศไทยใช้กาแฟที่ปลูกในประเทศในการขงดื่ม
- ผู้จัดการ บริษัท โอจี. แมนเนจเม้นท์ จำกัด (Suzuki Coffee) ให้ความสำคัญกับกระบวนการ Processing ปัจจุบัน กระบวนการ Processing กาแฟ ไม่ดีเท่าที่ควร เนื่องจากอาศัยความสะดวกสบายมากขึ้น ส่งผลต่อคุณภาพกาแฟ
- กรรมการผู้จัดการ บริษัท กาแฟวีกกล่าวถึงคุณภาพการเก็บเกี่ยวเมล็ดกาแฟซึ่งมีเมล็ดสีเขียวปนอยู่และการคั่วที่ทำให้กลิ่นและ Body ของกาแฟที่หายไป

เรื่องที่ 5 การแบ่งกลุ่มอภิปราย วิเคราะห์สภาวะปัญหา และระดมความคิดเห็น

กลุ่มที่ 1 การปลูกและผลิต : พันธุ์ ระบบการปลูกและดูแลรักษาเลขนานการ

ประเด็นปัญหา	แนวทางแก้ไข
1. พันธุ์	1. พันธุ์ต้านทานโรคราสนิมและให้รสชาติดีโดยความร่วมมือของ กรมวิชาการเกษตร โครงการหลวง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง 2. พันธุ์ที่มีศักยภาพทางด้านการตลาด 3. พันธุ์ที่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตและให้ผลผลิต และรสชาติที่ดีเฉพาะในแต่ละแหล่งพื้นที่ปลูก 4. ฐานข้อมูลด้านสายพันธุ์ที่ส่งเสริมในพื้นที่ต่างๆ
2. การจัดการสวน	1. ต้นทุนการปลูกและการผลิตกาแฟตลอดห่วงโซ่การผลิต 2. ความเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศต่อการเจริญเติบโตและให้ผลผลิตของกาแฟ 3. การแก้ปัญหาหนอดเจาะลำต้นด้วยวิธี IPM 4. เทคโนโลยีการจัดการมอดเจาะผลสด 5. การถ่ายทอดเทคโนโลยีการจัดการสวนกาแฟแก่เกษตรกรให้ได้เข้มข้นและทั่วถึง

กลุ่มที่ 2 การผลิตกาแฟเมล็ด การคั่ว คุณภาพ และการควบคุมคุณภาพ

ปัญหาที่พบ

1. ผู้เก็บเกี่ยวเชอรี่ มีมาตรฐานไม่คงที่ (เก็บผลสุก/ไม่สุกเต็มที่/ผลรูดแห้ง ฯลฯ)
2. การเก็บรักษาไม่เหมาะสมทำให้กลิ่นรสชาติ ไม่มาตรฐาน
3. มาตรฐานการแปรรูปไม่เท่ากัน
4. อุปกรณ์เครื่องมือในการควบคุมคุณภาพมีราคาสูง
5. ขาดหน่วยงานที่ให้องค์ความรู้ที่ชัดเจน
6. ขาดเครื่องมือที่จะใช้สำหรับการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวที่เหมาะสม

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ประชุม

1. มาตรฐานกาแฟ ควรมีมาตรฐานหนึ่งเดียวที่เป็นที่เข้าใจได้ และสามารถปฏิบัติได้ทั้งเกษตรกรและผู้ซื้อ เช่น ผลกาแฟที่มีความสุกแก่เต็มที่ 100 % โดยไม่มีสิ่งปลอมปน
2. ควรกำหนดเกณฑ์ให้มีความแตกต่างกันไปตามลักษณะของกลุ่มผลผลิตเช่น ความชื้นของกาแฟกะลา ประมาณ 7.5 (เครื่องวัดของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีความเสถียรมากกว่า)
3. ควรสร้างกลุ่มความร่วมมือในการใช้ประโยชน์จากมาตรฐานที่กำหนดความชื้นกาแฟเมล็ด
4. อาจต้องมีการระดมความคิดจากกลุ่มผู้รับซื้อรายสำคัญในการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานกาแฟ
5. ความเป็นไปได้ที่โครงการหลวง จะเป็น ศูนย์กลางของการประสานความรู้ ความเข้าใจ และหลักเกณฑ์ การผลิต การแปรรูป การตลาดที่ชัดเจน

กลุ่มที่ 3 การตลาดกาแฟ การส่งเสริมการตลาดและนโยบาย

1. ประเด็นงานวิจัยที่ควรศึกษาดังนี้

- ตลาดกาแฟ organic
- กาแฟเฉพาะแหล่ง
- คุณภาพของกาแฟ ด้าน Body และรสชาติ
- GI การผลิตเฉพาะแหล่ง (เอกลักษณ์ของกาแฟไทย)

2. ประเด็นงานวิจัยและแนวทางในการพัฒนา

ประเด็น/ปัญหาที่พบ	แนวทางการแก้ปัญหาและโอกาสการพัฒนา
1. การรักษามาตรฐานคุณภาพผลผลิตกาแฟ (โรงงานไม่ยอมให้เกษตรกรแปรรูปเองเนื่องจากควบคุมคุณภาพไม่ได้) 2. ต้นทุนการผลิตกาแฟ (ปุ๋ย แรงงาน)	-การวิจัยเพื่อเพิ่มคุณภาพผลผลิตกาแฟอราบิก้า -การวิจัยเพื่อลดต้นทุนการผลิตเพื่อการแข่งขัน -การวิจัยเพื่อหาต้นทุนการผลิต -การพัฒนาเทคโนโลยีกรรมวิธีหลังการเก็บเกี่ยว

ประเด็น/ปัญหาที่พบ	แนวทางการแก้ปัญหาและโอกาสการพัฒนา
3. เอกลักษณ์ของกาแฟไทย	-การวิจัยเพื่อสร้างเอกลักษณ์ของกาแฟไทย -เริ่มมีการสร้างมาตรฐาน GAP ให้กับกลุ่มเกษตรกร โครงการหลวง -GI การผลิตเฉพาะแหล่ง
4. การตลาด	-การตลาดกาแฟ organic และกาแฟ specialty coffee -ตลาดกาแฟออนไลน์
5. การขยายพื้นที่เพาะปลูกบนพื้นที่สูงค่อนข้างเป็นไปได้ยาก เนื่องจากติดกับข้อกำหนด และกฎหมายหลายฉบับ	-การรักษาและเพิ่มคุณภาพผลผลิต

เรื่องที่ 6 สรุปผล และปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการ โดย ศ.ดร.พงษ์ศักดิ์ อังกลสิทธิ์ผู้อำนวยการโครงการกาแฟอราบิก้า มูลนิธิโครงการหลวง

ภาพกิจกรรม

พิธีเปิดและการบรรยายพิเศษ เรื่อง นโยบายการวิจัยและส่งเสริม
กาแพอราก้าโดย ดร.ศิริพงศ์ หังสพฤกษ์ผู้อำนวยการ
สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง

การบรรยาย เรื่อง สถานการณ์กาแพของไทย กลุ่มประเทศ
อาเซียนและโลกโดย ศ.ดร.พงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์
ผู้อำนวยการโครงการกาแพอราก้า มูลนิธิโครงการหลวง

การบรรยาย เรื่อง งานวิจัยและพัฒนากาแพอราก้าของ
กรมวิชาการเกษตร โดย นางสาวฉัตรนภา ช่มอาวุธ
นักวิชาการเกษตรชำนาญการ ศูนย์วิจัยเกษตรหลวงเชียงใหม่

การบรรยาย เรื่อง สถานการณ์การผลิตและการตลาด
กาแพอราก้าในมุมมองของผู้ประกอบการภาคเอกชน
โดย คุณณฤมล ทักษะอุดม กรรมการผู้จัดการ
บริษัท ฮิลล์คอฟฟ์ จำกัด(ร้านชาวไทยภูเขา)

การแบ่งกลุ่มอภิปราย วิเคราะห์สถานะปัญหา และระดมความคิดเห็น
กลุ่มที่ 1 การปลูกและผลิต : พันธุ์ ระบบการปลูกและดูแลรักษา
ประธาน : นายวิจิตร ถนอมถิ่น เลขานุการ : นายชัยวัฒน์ ชุ่มปิ่น และดร.สิทธิเดช ร้อยกรอง

กลุ่มที่ 2 การผลิตกาแฟเมล็ด การค้า คุณภาพ และการควบคุมคุณภาพ
ประธาน : นายปรารภ ประภาลักษณ์ เลขานุการ : น.ส.พชนี สุวรรณวิมลกิจ และนางสาวสุจรรยา มาจันทร์

กลุ่มที่ 3 การตลาดกาแฟ การส่งเสริมการตลาดและนโยบาย
ประธาน : นางปิยะนุชนาคะเลขานุการ : นายฤทธิ บุนนาค และนางสาวแพรวรินทร์มหารวรรณ

การประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง แนวทางการวิจัยและพัฒนากาแฟอราบิก้าบนพื้นที่สูง
ณ ห้องประชุมดอยคำ อาคารศูนย์ฝึกอบรม สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ในวันที่ 7 มกราคม 2557

ธิดา วุฒิการณ์ เจ้าหน้าที่โครงการ/บันทึก

รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง การจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ (Road Map) กลุ่มงานวิจัยด้านกาแพ
ในวันที่ 21 มกราคม 2557
ณ ห้องประชุมชั้น 3 อาคาร 2 สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. ศ.ดร.พงษ์ศักดิ์ อังกลีสิทธิ์	ผู้อำนวยการโครงการกาแพอราบิก้า มูลนิธิโครงการหลวง
2. นายชัยวัฒน์ ชุ่มปิ่น	เลขาธิการและคณะทำงาน โครงการกาแพอราบิก้า
มูลนิธิโครงการหลวง
3. นายอภิสิทธิ์ อุ่นพินิจ	หัวหน้าศูนย์พัฒนาโครงการหลวงป่าเมี่ยงมูลนิธิโครงการหลวง
4. นางสาวอิสริยา พันธุ์จันทร์	นักวิชาการมูลนิธิโครงการหลวง
5. นายชวลิต กอสมพันธ์	นักวิทยาศาสตร์เกษตร ศูนย์วิจัยและฝึกอบรมที่สูง
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
6. อ.ดร.เขาวลัทธิ จันทร์บาง	อาจารย์คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
7. นายอุทัย นพคุณวงศ์	ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 1 จังหวัด
เชียงใหม่กรมวิชาการเกษตร
8. นางสาวฉัตรนภา ช่มอาวุธ	นักวิชาการเกษตรชำนาญการ ศูนย์วิจัยเกษตรหลวงเชียงใหม่
กรมวิชาการเกษตร
9. นายไกรสิทธิ์ พุสุพรรณ	กรรมการผู้จัดการ บริษัท กาแพวารี จำกัด
10. ดร.จรูญ นพคุณวงศ์	รักษาการผู้อำนวยการสำนักวิจัยสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
11. นางสาวเกษราภร ศรีจันทร์	นักวิชาการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
12. ดร.สิทธิเดช ร้อยกรอง	นักวิชาการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
13. นางสาวศิริรัตนพร หล้าบัววงศ์	นักวิจัยสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
14. นางสาวธิดา วุฒิการณ์	เจ้าหน้าที่โครงการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง

เริ่มประชุมเวลา 14.00น. โดยมีศาสตราจารย์ ดร. พงษ์ศักดิ์ อังกลีสิทธิ์ ผู้อำนวยการโครงการกาแพอราบิก้า มูลนิธิโครงการหลวง เป็นประธานเปิดการประชุม ผลการประชุมสรุปได้ดังนี้

วาระที่ 1 เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ประธานกล่าวถึงผลการประชุมปฏิบัติการ เรื่อง แนวทางการวิจัยและพัฒนากาแพอราบิก้าบนพื้นที่สูง ในวันที่ 7 มกราคม 2557 เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ (Road Map) สรุปได้ดังนี้

การปลูกและการผลิต	การผลิตกาแฟเมล็ด การคั่ว คุณภาพ และการควบคุมคุณภาพ	การตลาดกาแฟ การส่งเสริม การตลาดและนโยบาย
1. พันธุ์ - ระบุพันธุ์ให้ชัดเจน - พันธุ์ต้านทาน/ทนทานโรคราสนิม - พันธุ์ที่เหมาะสมต่อการ เจริญเติบโต การให้ผลผลิตและ รสชาติที่ดี 2. การจัดการสวน - การทดสอบระบบการปลูก การ เจริญเติบโต ทรงพุ่ม ข้อ ระยะห่าง ระบบเกษตรป่าไม้ เกษตรอินทรีย์ - ต้นทุนการปลูก/ผลิตกาแฟ อราบิก้าตลอดห่วงโซ่การผลิต - การป้องกันกำจัดศัตรูกาแฟ อราบิก้า (หนอนเจาะลำต้นและ มอดเจาะผลกาแฟ)	- การคัดสายพันธุ์ซึ่งมีคุณสมบัติ - วิธีการแปรรูปและการเก็บรักษา กาแฟอราบิก้าที่เหมาะสม - ระบบProcessing และวิธีการ แก้ปัญหาน้ำเสีย - มาตรฐานคุณภาพกาแฟและ เครื่องมืออุปกรณ์ที่ใช้ในการ ทดสอบ	- การกำหนดกฎเกณฑ์/มาตรฐาน ในการรับซื้อผลผลิต (ทั้งเชอร์และ กะลา) - การรับรองคุณภาพผลผลิตกาแฟ อราบิก้า เช่น GAP และ GI - การสร้างมูลค่าเพิ่ม เช่น กาแฟ organic , specialty coffee และช่องทางการตลาด เช่น กาแฟ online

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1. ควรการศึกษาความสามารถในการแข่งขันกาแฟภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเตรียมเข้าสู่
 ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ASEAN Economic Community(AEC) เกิดขึ้นของAsean Coffee
 Federation วิเคราะห์สถานการณ์การผลิตกาแฟอราบิก้าของประเทศเพื่อนบ้าน เช่น สาธารณรัฐ
 ประชาธิปไตยประชาชนลาวและประเทศเวียดนาม เป็นต้น
2. การวิจัยและพัฒนากาแฟอราบิก้าบนพื้นที่สูง ความมองให้ครบทุกด้าน ตลอดห่วงโซ่การผลิต (Value Chain)

วาระที่ 2 ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะที่ประชุม

ที่ประชุมได้ระดมความคิดจากจัดทำ Road Map โดยแบ่งเป็นประเด็น เรื่องพันธุ์ โรค/แมลง
 ชาติอาหาร ดินเสื่อม การจัดการหลังการเก็บเกี่ยวและโลจิสติกส์ กระบวนการแปรรูป การตลาด ฯลฯ ดังนี้

พันธุ์	โรค	แมลง	ธาตุอาหาร	ดินเสื่อม	Postharvest/ โลจิสติกส์	แปรรูป	ตลาด	อื่นๆ
	เลือก 2 ชนิดที่สำคัญ							
พันธุ์ต้านทานราสนิม	-	*หนอนเจาะลำต้น (รณรงค์/จัดทำแปลงสาธิต)	ทดสอบการให้ปุ๋ย	-	น้ำเสียจากกระบวนการแปรรูป	คุณภาพกาแฟ (มาตรฐานการแปรรูป, การล้างหมัก)	ศึกษาช่องทางการตลาดเพื่อการส่งออกกาแฟ	**ทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับผู้ปลูก (แหล่งปลูก, พิกัด, การปลูก การจัดการ วิธีการแปรรูป สถานที่แปรรูป คุณภาพเกรด ฯลฯ)
พันธุ์ที่ให้รสชาติที่ดี/ specialty coffee	-	*มอดเจาะผลกาแฟ(ทดสอบประสิทธิภาพของประสิทธิภาพของเชื้อราบูวาเรีย)		-	การเก็บเกี่ยว (ผลผลิตไม่สุก)	เครื่องมือในการแปรรูป (ความสามารถในการแปรรูป kg/hr., ปริมาณน้ำที่ใช้น้ำ/น้ำทิ้ง)	มาตรฐาน GI , GAP (แปลงปลูก), GMP (โรงคั่วบรรจุ)	ต้องการทราบรสชาติของกาแฟในแต่ละพื้นที่ เพื่อสะดวกในการเบรนด์กาแฟ
							การสร้างเอกลักษณ์กาแฟอาราบิก้า	ขับเคลื่อนการเกิด*สถาบันกาแฟ โดยมีคณะกรรมการเป็นหน่วยงานภาครัฐ
							กาแฟ organic	การคัดเกรดมาตรฐานกาแฟ(ขนาดกาแฟ A, x, y)
							เกณฑ์รับซื้อ	ต้นทุนการผลิตเพื่อเพิ่มผลผลิต
								การปรับกระบวนการเพื่อเพิ่มผลผลิตลดต้นทุนการผลิต และการเพิ่มผลตอบแทนต่อไร่ (ควรทำความเข้าใจกับการจัดทำแปลงเรียนรู้)
								*การพัฒนาศักยภาพและการบริหารจัดการของกลุ่มเกษตรกร
								การสนับสนุนการเรียนรู้ของเกษตรกร
								หาองค์กรที่มีหน้าที่ในการดูแลเรื่องมาตรฐานโดยเฉพาะ

วาระที่ 3 ประเด็นวิจัย ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่ประชุม

(1) การปลูกและผลิต:

1.1 สายพันธุ์

- มีคุณภาพการงอกดี รสชาติที่ดี
- ควรทำฐานข้อมูลด้านสายพันธุ์ที่ส่งเสริมในพื้นที่ต่างๆ (ลักษณะทางกายภาพ พื้นที่ พิกัด ระดับความสูง การใช้ประโยชน์ที่ดิน คุณภาพและรสชาติ)
- คัดพันธุ์ต้านทานโรคราสนิม ความยุ่งยากในการคัดพันธุ์ พันธุ์ที่คัดเลือกปลูกได้ดีในแหล่งหนึ่ง อาจมีปัญหาเรื่องความต้านทานโรคในอีกแหล่งหนึ่ง

1.2 การจัดการสวนระบบการปลูกและการดูแลรักษา

งานวิจัยที่ควรทำ

- ความถี่ระยะห่าง การตัดแต่งกิ่งไม่ให้ต้นเสื่อมโทรม (มีงานวิจัยแล้ว)
- การใส่ปุ๋ย (ภาคเอกชนดำเนินการแล้ว) โดยเลือกดยข้างเป็นแปลงตัวอย่าง (Best Practice)
- การป้องกันระบาดของโรคแอนแทรกโนส

ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะที่ประชุม

- การระบาดของมอดเจาะผลกาแฟ สาเหตุหลักมาจากภาชนะบรรจุกาแฟ
- หนอนเจาะลำต้นและมอดเจาะผลกาแฟ มีเทคโนโลยีแล้ว แต่ขาดการนำไปใช้ประโยชน์ของเกษตรกร ดังนั้น งานวิจัยควรเป็นลักษณะการทดสอบสาธิตควบคู่กับการจัดทำแปลงเรียนรู้หรือแปลงสาธิต สิ่งที่ต้องทำคือ การรณรงค์ การอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้ และให้มีหน่วยงานที่เก็บข้อมูลและทำเป็นปฏิทินเฝ้าระวังในช่วงระบาดของแมลง เข้าใจวงจรชีวิตของแมลงและทำความเข้าใจสาเหตุแปลง
- หนอนด้วงแก้ว มักพบระบาดช่วงต้นฤดูฝน สามารถป้องกันด้วยการใช้ปุ๋ยหมักก้านยาสูบ แก้ไขด้วยเชื้อราบีวาเรีย ควรทำงานวิจัยทดสอบและเปรียบเทียบประสิทธิภาพเชื้อราหรือจุลินทรีย์ และหาวิธีที่ง่ายต่อการนำไปใช้ประโยชน์
- แปลงเรียนรู้ ควรเริ่มตั้งแต่การคัดเลือกพันธุ์ การปลูก (การปลูกระบบป่าไม้ ระบบเกษตรอินทรีย์) ระยะปลูก การจัดการและดูแลรักษาในแต่ละชนิดพันธุ์ จนถึงการใช้เทคโนโลยี มีการใช้เทคโนโลยีจากแต่ละหน่วยงานผสมผสานกัน

(2) การผลิตกาแฟเมล็ด การคั่ว คุณภาพ และการควบคุมคุณภาพ

งานวิจัยที่ควรทำ

- วิธีการแปรรูป การเก็บรักษากาแฟอาราบิก้าที่เหมาะสม และปริมาณผลผลิตที่ได้ในแต่ละพื้นที่
- กระบวนการแปรรูป(wet, semi wet,dry process)
- การเพิ่มผลตอบแทนต่อไร่และการทบทวนหาต้นทุนการผลิตที่แท้จริง
- การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว
 - การบำบัดน้ำเสียจากกระบวนการแปรรูปกาแฟโดย (1)ใช้จุลินทรีย์ (2) มูลสุกร
 - การบำบัดน้ำเสีย ต้องใช้วิธีผสมผสาน และควบคู่กับวิธีการแปรรูป (dry process)

ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะที่ประชุม

1.มาตรฐานกาแพ

- ควรมีมาตรฐานหนึ่งเดียวที่เป็นที่เข้าใจได้ และสามารถปฏิบัติได้ ทั้งเกษตรกรและผู้ซื้อ เช่น มาตรฐานคุณภาพกาแพ มาตรฐานเครื่องมืออุปกรณ์ที่ใช้ในการทดสอบ และกำหนดเกณฑ์การรับซื้อ
- มาตรฐานการปลูก Good Agricultural Practice(GAP) ของประเทศไทยจะเข้าสู่ระบบ Global GAP ในปี 2557

2.สถาบันกาแพ

- ควรแต่งตั้งผู้ประสานงานหรือศูนย์กลางด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยี หลักเกณฑ์การผลิต แปรรูป และการตลาดกาแพที่ชัดเจน (เช่น กรมวิชาการเกษตร มูลนิธิโครงการหลวง)
- กระบวนการขับเคลื่อนให้เกิดสถาบันกาแพควรเป็นหน่วยงานราชการ เพื่อให้เกิดมาตรฐาน มีหน่วยงานให้ความรู้ กำหนดคุณภาพ

3.การรวมกลุ่มเกษตรกร

- การรวมกลุ่มเกษตรกรควบคุมคุณภาพการปลูกกาแพ หากคุณภาพกาแพดีกลุ่มเกษตรกรจะได้รับประโยชน์ ในทางกลับกันหากพบผลผลิตที่ไม่มีคุณภาพ กลุ่มนั้นอาจถูกปฏิเสธ(Reject) เป็นรายกลุ่ม
- ควรมีการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเก็บเกี่ยวและการแปรรูป รวมไปถึงการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว ที่ถูกต้องแก่เกษตรกร

4.การชิมรสชาติ (cup test)

- ชาตบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญ ด้านการทดสอบคุณภาพกาแพโดยการชิมรสชาติ (cup test) ดังนั้น ควรมีการพัฒนาบุคลากรหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการรับรองคุณภาพ ด้านนี้โดยตรงและเป็นกลางเพื่อให้สามารถส่งข้อมูลคุณภาพกลับไปยังเกษตรกรหรือผู้ปลูกได้
- ควรมีการสร้างบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญด้านกาแพทดสอบคุณภาพกาแพ โดยต้องเป็นบุคลากรที่มาจากหน่วยงานภาครัฐ
- ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพในการ cup test
 1. ความสะอาดกระบวนการแปรรูป ควรใช้ wet process เปรียบเทียบกับ dry process
 2. การเก็บเกี่ยว (ความสุกแก่ของผลผลิต)
 3. พันธุ์
 4. ความสูงของพื้นที่
 5. การปลูกได้ร่มเงา

5.บทบาทหน้าที่ของหน่วยงาน

- แต่ละหน่วยงานควรมีการจำแนกบทบาท หน้าที่ และพันธกิจของหน่วยงานให้มีความชัดเจน เพื่อไม่ให้ทับซ้อนกัน

6.การดำเนินงาน

- ในระยะ 3 ปี ควรทำการวิจัยและพัฒนาตั้งแต่ เชอร์รี่ (cherry)ถึงระดับ (Green bean)ส่วนการพัฒนาภาควัควรรดำเนินการในระยะถัดไป

ภาพ: การระดมความคิดเห็นการจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ (Road Map) กลุ่มงานวิจัยด้านกาแฟ

ธิดา วุฒิการณ์ เจ้าหน้าที่โครงการ/บันทึก

รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง การจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ (Road Map) กลุ่มงานด้านการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวและโลจิสติกส์
ในวันที่ 23 มกราคม 2557
ณ ห้องประชุมมูลนิธิโครงการหลวง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. ดร.ณรงค์ชัยพิพัฒน์ธนวนศ์ อนุกรรมการวิจัย สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
2. รศ.ดร.दनัยบุญเกียรติ รองผู้อำนวยการฝ่ายตลาด มูลนิธิโครงการหลวง
3. รศ. ดร. ณัฐาโพธารณ ผู้ประสานงานไม้ดอกและไม้ประดับ มูลนิธิโครงการหลวง
4. ดร.อัญชัยชมพูพวง ผู้ประสานงานพัฒนาและส่งเสริมผัก มูลนิธิโครงการหลวง
5. ดร.ฐิณฐาเปี่ยมพงศ์สานต์ที่ปรึกษาฝ่ายตลาด มูลนิธิโครงการหลวง
6. นายอนุพงษ์คำพรรณ หัวหน้าศูนย์พัฒนาโครงการหลวงแม่แฮ-วัดจันทร์
7. นายวิฑูรย์สวัสดิ์สิงห์ ผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อผลผลิต ฝ่ายตลาด มูลนิธิโครงการหลวง
8. นางสาวมรกต เทพยศ เจ้าหน้าที่งานวิจัยและศึกษา มูลนิธิโครงการหลวง
9. นางสาวศิริส เตชะอภิชาติ งานวิจัย มูลนิธิโครงการหลวง
10. นางสาววันเพ็ญ โลหะเจริญ นักวิชาการผักมูลนิธิโครงการหลวง
11. ดร.อัจฉรา ภาวศุทธิ์ นักวิชาการ สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
12. นายมาโนชปราครุฑ รองหัวหน้ากลุ่มงานคัตบรรจุ มูลนิธิโครงการหลวง
13. นางสาวเพชรดา อยู่สุข นักวิชาการ สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
14. นางสาวพรพิภา ลอมไธสง นักวิชาการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
15. นางสาวธิดา วุฒิการณ์ เจ้าหน้าที่โครงการ สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง

เริ่มประชุมเวลา 09.30 น. โดยมีดร.ณรงค์ชัยพิพัฒน์ธนวนศ์ ประกอบหน้าที่ประธานการประชุม ผลการประชุมสรุปได้ ดังนี้

วาระที่ 1 เรื่องประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ประธานได้ชี้แจงเหตุผลของการมาระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ทางด้านโลจิสติกส์ของมูลนิธิโครงการหลวงและการขยายผลตามพื้นที่ต่างๆ และได้ให้คำแนะนำเพื่อเป็นแนวทางการวิจัย ดังนี้

1. การดำเนินงานในพื้นที่โครงการหลวง และสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูงด้านโลจิสติกส์ ควรมองแยกกัน ซึ่งลักษณะการดำเนินการมีความแตกต่างกัน โครงการหลวงมีการดำเนินงานเองทั้งระบบ ส่วนสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูงมองในลักษณะงานวิจัยร่วมกับชุมชน สามารถเชื่อมโยง ส่งต่องานให้หน่วยงานอื่น หรือชุมชนรับช่วงต่อได้
2. การกำหนดขอบเขตงานวิจัยและพัฒนา ควรกำหนดให้ชัดเจน สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะจุดได้และเกิดประโยชน์ในการนำไปใช้
3. ควรสรุปสำคัญจากบทคัดย่อที่รวบรวมมา และดึงเอาผลลัพธ์ (Output)ออกมา

สถานการณ์เปลี่ยนแปลงตลอดเวลาควรมองแนวทางและทิศทางการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวและ

โลจิสติกส์ในระยะสั้นใน 3 ประเด็น

1. ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) และคู่แข่งจากต่างประเทศที่เข้ามามีบทบาททางการค้ามากขึ้น
2. ความสามารถในการแข่งขันท่ามกลางคู่แข่งที่หลากหลาย
3. ความต้องการของผู้บริโภคที่มีความเปลี่ยนแปลงไปตามกระแสการบริโภค (Trend)
ช่องทางการจัดจำหน่าย วิธีการจัดจำหน่าย

วาระที่ 2 สรุปผลการดำเนินงานวิจัยด้านตลาด โลจิสติกส์ และการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวของ มูลนิธิโครงการหลวงและสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ปี พ.ศ. 2550-2555

ดร.อัจฉรา ภาวศุทธิ์ นำเสนอสรุปผลการดำเนินงานวิจัยด้านตลาด โลจิสติกส์ และการจัดการ
หลังการเก็บเกี่ยวของมูลนิธิโครงการหลวงและสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ปี พ.ศ. 2550-2555
สรุปได้ดังนี้

1. การผลิตของเกษตรกรบนพื้นที่สูงในพื้นที่ห่างไกลและทุรกันดาร การคมนาคมไม่สะดวก ผลิตผลเกิดความเสียหายระหว่างการจัดการและการขนส่ง ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูง
2. โลจิสติกส์ หมายถึง กระบวนการในการวางแผน ดำเนินการ และควบคุมประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการเคลื่อนย้าย การจัดเก็บสินค้า บริการ และสารสนเทศจากจุดเริ่มต้นไปยังจุดที่มีการใช้งาน โดยมีเป้าหมายที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริโภค (Lambert et al., 2004)
3. สภาพอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (2550) ได้แบ่งขอบเขตของกิจกรรมโลจิสติกส์เป็น 2 ส่วน คือ
 1. โลจิสติกส์ขาเข้า เป็นกิจกรรมที่สนับสนุนด้านการผลิตเป็นหลัก โดยมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง คือ การศึกษาความต้องการพื้นที่จัดเก็บ และเคลื่อนย้ายของวัตถุดิบ สินค้า หรือบรรจุภัณฑ์ต่างๆ การจัดซื้อจัดหา การผลิต รวมถึงต้นทุนและการบริการ เพื่อให้มีมูลค่าเพิ่มในกิจกรรมทางเลือกที่ดีที่สุด
 2. โลจิสติกส์ขาออก เป็นกิจกรรมที่สนองความต้องการในการขายและการตลาดเป็นหลัก มีกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง คือ การจัดการคลังสินค้า และการขนส่ง โดยคลังสินค้าจะต้องมีโครงสร้างพื้นฐานระบบอำนวยความสะดวก อุปกรณ์ต่างๆ ระบบการจัดการคลังสินค้า และโครงสร้างการบริหารจัดการ ส่วนงานขนส่งจะเกี่ยวข้องกับการเลือกพนักงานที่มีทักษะ รูปแบบการขนส่ง วิธีการขนส่ง และมูลค่าจากการทำงาน

ทั้งนี้กิจกรรมการขนส่ง (Transportation) เป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดในการจัดการโลจิสติกส์
เนื่องจากมีผลกระทบอย่างมากต่อระดับการให้บริการลูกค้าและโครงสร้างต้นทุนของกิจการ

4. ผลงานวิจัยที่ผ่านมาของมูลนิธิโครงการหลวง(ปี พ.ศ. 2550-2556)

งานวิจัย	มูลนิธิโครงการหลวง (ปี พ.ศ. 2550 – 2556) จำนวน 46 เรื่อง	สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (ปี พ.ศ. 2550 – 2556) จำนวน 13 เรื่อง
ด้านการตลาด	8 เรื่อง ส่วนใหญ่ศึกษาเกี่ยวกับต้นทุนการผลิต บรรจุภัณฑ์เพื่อการส่งออก ภาพลักษณ์ ของสินค้า และความพึงพอใจของผู้บริโภค	7 เรื่อง - ผลกระทบของ Free Trade Area (FTA) ต่อ ผลิตผลโครงการหลวง - ประสิทธิภาพการขนส่ง/ปลิกผลิตผล โครงการหลวง - ตลาดชุมชน (พื้นที่ขยายผลฯ)

งานวิจัย	มูลนิธิโครงการหลวง (ปี พ.ศ. 2550 – 2556) จำนวน 46 เรื่อง	สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (ปี พ.ศ. 2550 – 2556) จำนวน 13 เรื่อง
ด้านการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว	36 เรื่อง ส่วนใหญ่ศึกษาการจัดการเพื่อเพิ่มคุณภาพผลผลิต และพัฒนาบรรจุภัณฑ์	19 เรื่อง Best Practices ในพืชผัก สมุนไพร ไม้ผล
ด้านโลจิสติกส์	2 เรื่อง -ระบบขนส่งโดยใช้ระบบ Hub and Spoke ตามกลุ่ม Cluster -กรณีศึกษาโลจิสติกส์เบญจมาศและกุหลาบทั้งระบบเพื่อวิเคราะห์และประเมินแนวทางความเป็นไปได้	3 เรื่อง - โครงการหลวง: เน้นประสิทธิภาพของกลุ่มศูนย์/ศูนย์ - พื้นที่ขยายผลฯ: การจัดทำ software เพื่อประมาณการผลผลิตและการวางแผนโลจิสติกส์

ผลงานวิจัยที่ผ่านมาของมูลนิธิโครงการหลวง(ปี พ.ศ. 2550–2556) จำนวน 46 เรื่องโดยแบ่งเป็นงานวิจัยด้านการตลาด 8 เรื่อง ส่วนใหญ่ศึกษาเกี่ยวกับต้นทุนการผลิต บรรจุภัณฑ์เพื่อการส่งออก ภาพลักษณ์ของสินค้าและความพึงพอใจของผู้บริโภค ประกอบด้วย

- การพัฒนาการบรรจุภัณฑ์เพื่อการส่งออกสำหรับผักโครงการหลวง (2550)
- ภาพลักษณ์ตราสินค้าโครงการหลวงในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และกรุงเทพฯ (2552)
- ทดสอบความต้องการและความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อผลิตภัณฑ์ พืชไร่แปรรูปพร้อมรับประทานของมูลนิธิโครงการหลวง (2552)
- ศึกษาต้นทุนและผลตอบแทนของมะเขือเทศสำหรับเกษตรกรในศูนย์พัฒนาโครงการหลวง (2552)
- ต้นทุนผลิตภัณฑ์ของโครงการปุยอินทรี และไฮโดรโปนิกส์ มูลนิธิโครงการหลวง (2552)
- การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างต้นทุน ปริมาณ และกำไรของผลผลิตพืชผัก มูลนิธิโครงการหลวง (2553)
- การวิเคราะห์ความผันแปรของราคาผักโครงการหลวง (2554)
- ความคุ้มค่าของการผลิตก่อนเชื้อเห็ดนางรมยังการีและจัดสรรปัจจัยการผลิตที่มีประสิทธิภาพ: กรณีศึกษาศูนย์พัฒนาโครงการหลวงม่อนเงาะ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ (2555)

งานวิจัยด้านการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว 36 เรื่อง ส่วนใหญ่ศึกษาการจัดการเพื่อเพิ่มคุณภาพผลผลิตและพัฒนาบรรจุภัณฑ์แบ่งเป็น

1) การจัดการเพื่อเพิ่มคุณภาพผลผลิต 31 เรื่อง

- พืชผัก 12 เรื่อง กว่า 60 ชนิด ศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพด้านโภชนาการ ผลการลดอุณหภูมิโดยใช้สุญญากาศ ผลของการดัดแปลงบรรยากาศต่อคุณภาพทางกายภาพและเคมี อายุการวางจำหน่าย ณ active การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว ลดความรุนแรงของอาการสัท้านหนาว การประเมินคุณภาพด้วยเทคนิค NIR
- ไม้ผล 15 เรื่อง 5 ชนิด(กีวีฟรุ๊ต พลัม พืชเนคทารีน สตรอเบอรี่) ศึกษาเกี่ยวกับ ผลของระยะเวลาเก็บเกี่ยว อายุการเก็บรักษา ปัจจัยที่มีผลต่อการลดอุณหภูมิและคุณภาพ ผลของสารละลายเคมีที่

ปลอดภัย การเปลี่ยนแปลงคุณภาพและเคมี การลดความสูญเสีย การประเมินคุณภาพด้วยเทคนิค NIR

- ไม้ดอก 3 เรื่อง 6 ชนิด(ดาเลีย เบญจมาศ กุหลาบ วานสีทิศ ดอกไม้แห้ง ไม้ใบแห้ง) ศึกษาเกี่ยวกับการยืดอายุการปักแจกัน เทคโนโลยีการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวเพื่อตัดดอก การประยุกต์ใช้สารเคลือบตรึงกลั่นในผลิตภัณฑ์ดอกไม้แห้ง
 - วานิลลา 1 เรื่อง ศึกษาเกี่ยวกับการบ่มฝักในระบบปิด
 - 2) พัฒนาระบบบรรจุภัณฑ์ ในไม้ผล 6 ชนิด(กีวี่ฟรุ๊ต อาโวคาโด พลัม พีช เสาวรส สตรอเบอรี่) ศึกษาเกี่ยวกับบรรจุภัณฑ์เพื่อการวางจำหน่าย เพื่อการส่งออก กำจัดความผาตผลพลับสด
- งานวิจัยด้านโลจิสติกส์ 2 เรื่อง ได้รับงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

ได้แก่

- 1) โครงการนำร่องพัฒนามาตรฐานคุณภาพอาหารเพื่อการส่งออก: กรณีมูลนิธิโครงการหลวง (ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548-2553 แบ่งเป็น 3 ระยะ) การวิจัยปฏิบัติการโดยเก็บข้อมูลด้านวิธีการ และกระบวนการผลิตตลอด supply chain ของผลผลิตผักจำนวน 6 ชนิดที่ส่งให้บริษัทการบินไทย ได้แก่ ผักกาดหอมห่อ แดงกวาญี่ปุ่น พริกหวานเขียว พริกหวานเหลือง พริกหวานแดง และมะเขือเทศ โดยมีพื้นที่ศึกษาใน 7 ศูนย์พัฒนาของมูลนิธิโครงการหลวง คือ แม่แฮ ห้วยหลวง ห้วยลึก อินทนนท์ แม่สราใหม่ ขุนวาง และหนองหอย ศึกษากระบวนการมาตรฐานคุณภาพของกลุ่มตลาดต่างประเทศ เช่น สิงคโปร์ ญี่ปุ่น และยุโรป เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการส่งออกไปยังตลาดกลุ่มคุณภาพประเทศต่างๆ เป็นการศึกษาทางด้านโลจิสติกส์ เฉพาะระบบขนส่งโดยใช้ระบบ Hub and Spoke ตามกลุ่ม Cluster ช่วยในการลดภาระต้นทุนขนส่งและการสูญเสีย
- 2) โครงการศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาระบบโลจิสติกส์และมาตรฐานสินค้า: กรณีไม้ดอกของโครงการหลวง ดำเนินการในไม้ดอกที่มีศักยภาพมากที่สุดในด้านการผลิตและการตลาดของมูลนิธิ ได้แก่ เบญจมาศและกุหลาบ ในศูนย์พัฒนาฯ 3 แห่ง ได้แก่ ศูนย์ฯ ห้วยลึก ศูนย์ฯ อ่างช้าง และศูนย์ฯ อินทนนท์ เป็นการศึกษาทางด้านโลจิสติกส์ทั้งระบบเพื่อวิเคราะห์และประเมินแนวทางการความเป็นไปได้ ซึ่งต้องประสานความร่วมมือกันอย่างจริงจังทั้งองค์กร

ผลงานวิจัยที่ผ่านมาของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (ปี พ.ศ. 2550-2556)จำนวน 13 เรื่อง ได้แก่

งานวิจัยด้านการตลาดจำนวน 7 เรื่อง ประกอบด้วย การศึกษาผลกระทบของ FTA ต่อผลิตผลโครงการหลวง การศึกษาประสิทธิภาพการขนส่ง/ปลีกลผลิตผลโครงการหลวง และการศึกษาตลาดชุมชนในพื้นที่ขยายผลฯ

งานวิจัยด้านการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวจำนวน 19 เรื่องโดยส่วนใหญ่เป็นการศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practices) ในการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวผลิตผลพืชผัก สมุนไพร และไม้ผล

งานวิจัยด้านโลจิสติกส์ จำนวน 3 เรื่อง โดยแบ่งเป็นการศึกษาในพื้นที่โครงการหลวงมุ่งเน้นประสิทธิภาพของกลุ่มศูนย์/ศูนย์ และการศึกษาในพื้นที่ขยายผลโครงการหลวง มุ่งเน้นการจัดทำ software เพื่อประมาณการผลผลิตและการวางแผนโลจิสติกส์

ความเห็นที่ประชุมควรสรุปสำคัญจากบทคัดย่อที่รวบรวมมา

วาระที่ 3ระดมความคิดในการจัดทำแผนที่ Road Map

ในการการระดมความคิดการจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ Road Map ครั้งที่ประชุมได้พิจารณาประเด็นงานวิจัยด้านการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวและโลจิสติกส์ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ การผลิต (โลจิสติกส์ขาเข้า)และการขายและการตลาด (โลจิสติกส์ขาออก)ดังนี้

การผลิต

ประเด็นหัวข้องานวิจัยและแผนงานกิจกรรม

1. การหาต้นทุนการผลิต เนื่องจากความแปรปรวนของปัจจัยการผลิต (ระยะทางสถานที่ ฯลฯ)
2. การควบคุมประสิทธิภาพการคัดบรรจุให้มีมาตรฐานเดียวกัน
3. การบริหารจัดการการขนส่ง (เปรียบเทียบต้นทุนการขนส่ง แบบ Out source และจัดการเอง)
4. การจัดการปริมาณผลผลิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด
5. การบริหารจัดการระบบเครือข่าย (cluster) ให้มีประสิทธิภาพและระบบการสื่อสารข้อมูลให้ทันสถานการณ์
6. ความแตกต่างของต้นทุนในแต่ละพื้นที่ ในขณะที่ราคาขายเดียวกัน
7. ต้นทุนการผลิตในโรงเรือนและนอกโรงเรือน ปัจจัยที่มีผลต่อต้นทุนการผลิตได้แก่ ชนิดของพืช พื้นที่ฤดูกาลผลิต กลุ่มลูกค้าค่าเสื่อมโรงเรือน
8. ความต้องการของลูกค้าต่อความหลากหลายของชนิดพืช จะมีการบริหารจัดการให้ครบวงจรในแต่ละชนิดพืช
9. การจัดการโลจิสติกส์ ภายในและภายนอกศูนย์สถานีฯ (การหารูปแบบวิธีการจัดการ หาต้นทุนค่าขนส่ง และความคุ้มค่า)
10. การเลือกพืชที่มีกำไรสูง (High Margin) โดยวิเคราะห์กำไรหรือขาดทุนในแต่ละพืช
11. การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว (Postharvest) ความสูญเสียระหว่างการเก็บเกี่ยวจนถึงมือลูกค้า (กระบวนการจัดการในแปลง การบรรจุ Packaging)

ความเห็นของที่ประชุม

- ปัญหาเรื่องต้นทุนซึ่งมีความผันแปร ความแตกต่างของต้นทุนในแต่ละพื้นที่ ในขณะที่ราคาขายเดียวกันราคาของปัจจัยการผลิตควรมีความใกล้เคียงกัน ควรมีระบบที่ทำให้ต้นทุนมีความใกล้เคียงกัน
- การปลูกพืชภายใต้โรงเรือนในฤดูหนาว วิธีการบริหารจัดการโรงเรือนในฤดูหนาวที่ไม่ทำให้เกษตรกรขาดทุน เนื่องจากพืชผักในฤดูหนาวราคาถูก และต้องคิดต้นทุนค่าเสื่อมราคาโรงเรือน
- ควรมีงานวิจัยเรื่องพืชที่เหมาะสมในการปลูกในโรงเรือนในฤดูหนาว เช่น เลือกพืชที่ปลูกยากในฤดูหนาวและปลูกได้ดีภายในโรงเรือน เช่น แตงกวาพริก แต่อุณหภูมิที่มีผลต่อการผสมเกสรของพริกเช่นกัน
- ควรมีงานวิจัยการตลาด เช่น วิจัยพืชที่ให้กำไร (Margin) สูง ปริมาณความต้องการของลูกค้าและกลุ่มลูกค้า
- ความต้องการของลูกค้าต่อความหลากหลายของชนิดพืช ความหลากหลายของชนิดพืชสามารถเป็นได้ทั้งจุดแข็งและจุดอ่อนความหลากหลายของสินค้าโครงการหลวงเป็นจุดแข็ง ลูกค้าต้องการสินค้าที่มีความหลากหลาย
- ต้นทุนจมอยู่กับการคัดบรรจุควรวิจัยเปรียบเทียบการสถานที่ตั้งโรงคัดบรรจุ ระหว่างการส่งตรงกับการตั้งของโรงคัดบรรจุในแต่ละศูนย์

งานวิจัยด้านการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวและโลจิสติกส์ไม้ดอก

1. รูปแบบการขนส่ง เนื่องจากความบอบบางไม้ดอก ทำให้ไม่สามารถขนส่งร่วมกับผลผลิตชนิดอื่น และผลผลิตที่ได้ สองวันรวมกัน ไม่ถึง 80% ของการพื้นที่รถ ทำให้การขนส่งไม่เต็มคันรถ
2. ต้นทุน
3. กระบวนการจัดการในแปลง

4. การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว (Post Harvest) ลดความสูญเสียระหว่างการขนส่ง
5. การบริหารจัดการการขนส่ง (เปรียบเทียบต้นทุนการขนส่ง แบบ Out source และจัดการเอง)
6. ระยะเวลาการขนส่ง

ความเห็นของที่ประชุม

- งานวิจัยของสถาบัน ควรมีเผยแพร่และตีพิมพ์
- การจัดการการผลิต วิธีการทำให้สีของดอกไม้ที่ออกมาพร้อมกัน
- ควรทำวิจัยด้านการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว (Postharvest) ของดอกไม้ ผลไม้ ซึ่งมีงานวิจัยด้านนี้น้อย
- กลุ่มงานวิจัยดอกไม้ มีความเห็นว่าจะดำเนินการด้านการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวเอง
- การขนส่งดอกไม้โดยปกติเป็นแบบไปวันวัน ควรมีรถที่มีขนาดเล็กเพื่อให้สามารถขนส่งได้ทุกวัน

การขายและการตลาด

1. การทำโปรโมชั่น promotion (กำหนดโปรโมชั่นในฤดูกาลล่วงหน้า สถานที่ ราคาและปริมาณ)
2. การพัฒนาคุณภาพ ประสิทธิภาพบุคลากร
 - 1.1 สร้างความเข้าใจ
 - 1.2 แผนงานอบรมและฝึกปฏิบัติ (Training) เช่น คุณภาพ และประสิทธิภาพของบุคลากรขาย ระบบไอทีในการตัดสินใจ การเก็บฐานข้อมูล
2. แนวทางในการจัดการการขายส่งและขายปลีก โดยการติดตามราคาตามกลไกราคาตลาด ต้นทุนในแต่ละกระบวนการผลิต (การคำนวณต้นทุนขั้น) ทบทวนโครงสร้างราคา
3. ต้นทุนการคัดบรรจุครบวงจร วัสดุบรรจุ ค่าแรง อายุการเก็บรักษา เพอร์เซนต์สูญเสีย ช่วงเวลาการรับส่งผลผลิต ระยะเวลาจากหลังการเก็บเกี่ยวจนถึงลูกค้า
5. พฤติกรรมลูกค้าและผู้บริโภควิเคราะห์กลุ่มลูกค้า
6. สร้างภาพลักษณ์ เอกลักษณ์ และคุณภาพ
 - การประชาสัมพันธ์ PR สื่อต่างๆ
 - พันธมิตรช่วยระบายสินค้า (การระบายสินค้า)
 - การรับประกันคุณภาพ (ต้นกำเนิด)
 - องค์ประกอบในการพัฒนากลุ่มลูกค้าราคา
 - ศึกษาพฤติกรรมกลุ่มลูกค้า (ทัศนคติ ฐานะ ความเป็นอยู่)
 - การขยายตลาด กลุ่มตัวแทนกระจายสินค้า (สหกรณ์)

ความเห็นที่ประชุม ให้มีการจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ต่อไป

สรุปผล และปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการ โดย ดร.ณรงค์ชัยพิพัฒน์ธวัช

- การเขียนแผนที่ยุทธศาสตร์ (Road Map) ก็มีการเปลี่ยนแปลงได้
- ควรมีการสื่อสารและติดตามงานที่ดี

ทั้งนี้ที่ประชุมได้มอบหมายให้ผู้รับผิดชอบโครงการด้านการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวและโลจิสติกส์ ร่วมกันเพื่อกำหนดแนวทางในการทำแผนที่ยุทธศาสตร์ (Road Map) ต่อไป

รายงานการประชุมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง การจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ (Road Map) กลุ่มงานวิจัยด้านสมุนไพร
วันที่ 24 มกราคม 2557 เวลา 13.00– 15.00 น.
ณ สำนักวิจัย สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นางรจเร นพคุณวงศ์	รักษาการผู้อำนวยการสำนักวิจัย สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
2. อาจารย์สุนีย์ จันทร์สกา	อาจารย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
3. นายปราโมทย์ ทิพย์ดวงตา	อาจารย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
4. นางสาวอัปสร วิทย์ประภารัตน์	นักวิชาการ สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
5. นางสาวกิงกาญจน์ ต้นติวมลกิจ	เจ้าหน้าที่โครงการ สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
6. นางสาวณัฐพร วิสุทธิ์ศรี	เจ้าหน้าที่โครงการ สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
7. นางสาวธิดา วุฒิการณ์	เจ้าหน้าที่โครงการ สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง

เริ่มประชุมเวลา 09.00 น. โดยมีนางรจเร นพคุณวงศ์ ประกอบหน้าที่ประธานการประชุม ผลการประชุมสรุปได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ 1 เรื่องประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ 2 เรื่องสืบเนื่อง

เรื่องที่ 21 ความก้าวหน้าการจัดทำ Road Map โครงการวิจัยและพัฒนาการอนุรักษ์ พันธุ์ และใช้ประโยชน์พืชสมุนไพรบนพื้นที่สูง ระยะ 3 ปี (2558-2560)

1. จัดทำ ร่าง Road Map โครงการวิจัยและพัฒนาการอนุรักษ์ พันธุ์ และใช้ประโยชน์พืชสมุนไพรบนพื้นที่สูง ระยะ 3 ปี (2558-2560) ซึ่งรายละเอียดของ Road Map ดังกล่าวประกอบด้วย
 - (1) ยุทธศาสตร์ แผนงาน และแนวทางการวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพ
 - (2) ปัญหาและโอกาสในการทำวิจัยด้านพืชสมุนไพรบนพื้นที่สูง
 - (3) เป้าหมาย วัตถุประสงค์ ขอบเขต โครงการวิจัยและพัฒนาการอนุรักษ์ พันธุ์ และใช้ประโยชน์พืชสมุนไพรบนพื้นที่สูง
 - (4) สรุปผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ปี 2552 – 2557
 - รวบรวมองค์ความรู้และทำเป็นฐานข้อมูล ประกอบด้วยสมุนไพร 172 ตำรับและ 585 ชนิด
 - หาแนวทางอนุรักษ์ พันธุ์ โดยมีการนำมาใช้ในการรักษาโรคเบื้องต้น และร่วมดำเนินงานกับสาธารณสุขในพื้นที่
 - เผยแพร่องค์ความรู้
 - การวิเคราะห์สารที่สำคัญ
 - โรคและอาการที่พบบ่อยในโรงพยาบาล จอมทอง วัดจันทร์ เชียงดาว

(5) แผนที่ยุทธศาสตร์ (Road Map) ระยะ 3 ปี (2558-2560)

ความเห็นของที่ประชุม

1. ควรมีการสอบถามหรือสัมภาษณ์ ถึงประสิทธิภาพของการนำสมุนไพรไปใช้ในการรักษาโรค จากผู้ใช้ประโยชน์
2. ควรวางแผนระยะสั้นและระยะยาวให้เฉพาะเจาะจงและชัดเจนเช่นเป้าหมายในระยะสั้น การผลิตยาภายนอก และผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร
3. สมุนไพรบางชนิดมีการซื้อขายอย่างต่อเนื่อง จากทั้งภายในประเทศไทยและชาวต่างชาติ ควรศึกษาการนำเอาสมุนไพรไปใช้ประโยชน์ของผู้ซื้อ
4. ควรอ้างอิงถึงแหล่งข้อมูลองค์ความรู้ที่ได้จากภูมิปัญญาพื้นบ้าน ซึ่งเป็นข้อมูลที่น่าเชื่อถือและพิสูจน์ได้
5. การวิเคราะห์สารออกฤทธิ์ในพืชสมุนไพรหรือตำรายาพื้นบ้านโดยใช้วิทยาศาสตร์เข้ามาสนับสนุน
6. ควรหาความคุ้มค่า ความเป็นไปได้ (Feasibility) และความสามารถในการแข่งขัน

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องเพื่อพิจารณา**เรื่องที่ 3.1 ระดมความคิดในการทำแผนที่ยุทธศาสตร์ (Road Map)****(1) งานวิจัยด้านพืชสมุนไพร มีรายละเอียด ดังนี้**

- 1.1 คัดกรอง(Screening) สารออกฤทธิ์หรือสารที่สำคัญในพืชสมุนไพรเพื่อหาสารสกัดที่ได้จากสมุนไพรบนพื้นที่สูงมาใช้ในประโยชน์
- 1.2 คัดกรองสมุนไพรที่มีการซื้อขายและนำไปใช้กันอย่างต่อเนื่องโดยศึกษาช่องทางการตลาด ความสามารถในการแข่งขัน และแนวโน้มในการนำไปใช้ (Trend) พฤติกรรมผู้บริโภค

(2) ผลิตภัณฑ์ที่สามารถนำออกสู่ตลาดได้ ดังต่อไปนี้

- 2.1 ยาในประเทศไทย ต้องมีการสอบราคา (E-Auction) โดยต้องผ่านเกณฑ์ทั้งคุณภาพและราคา ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร แนวโน้มในการดูแลสุขภาพมากขึ้น Trend
- 2.2 ผลิตภัณฑ์สปาAntioxidant Anti-bacteria
- 2.3 ผลิตภัณฑ์ของสัตว์เลี้ยงจากสมุนไพร
- 2.4 กลุ่มยา รักษาโรคอัลไซเมอร์

ที่ประชุมได้ระดมความคิดถึงแนวทางการนำสมุนไพรออกสู่ตลาดโดย ได้ยกตัวอย่าง สมุนไพรอภัยเบศร ซึ่งได้รับการรับรองจากแพทย์GMP มีตำรายาอ้างอิง ตำรายาที่รัฐมนตรีประกาศที่ทราบแล้วว่ามีคนใช้ต่อเนื่องกันมา

(3) ประเด็นที่ควรทำวิจัยโครงการวิจัยและพัฒนาการอนุรักษ์ พันธุ์ และใช้ประโยชน์พืชสมุนไพรบนพื้นที่สูง ระยะ 3 ปี (2558-2560) ดังต่อไปนี้**3.1 สารสกัดและผลิตภัณฑ์ลดสารพิษ**

- สาเหตุ เนื่องจากคนส่วนมากมีสารพิษในร่างกาย จึงได้มีการศึกษาประสิทธิภาพการออกฤทธิ์ (สารสกัดออกฤทธิ์จากรางจืดดอกแดง รางจืดดอกม่วงและอื่นๆ)สร้างเรื่องราว (Story)

3.2 ผลิตภัณฑ์กลุ่มยาบำรุง ได้แก่ ต้านอนุมูลอิสระ (Antioxidant) แก้วโรคอัลไซเมอร์ ลดเบาหวาน ความดันโดยเลือกกลุ่มเป้าหมายผู้สูงอายุและกลุ่มคนรักสุขภาพ

มติที่ประชุม เห็นชอบ

ระเบียบวาระที่ 4 เรื่องสรุปการประชุม

งานวิจัยโครงการวิจัยและพัฒนาการอนุรักษ์ พันธุ์ และใช้ประโยชน์พืชสมุนไพรบนพื้นที่สูง ระยะ 3 ปี (2558-2560) ได้มีข้อสรุปให้ดำเนินงานวิจัยดังต่อไปนี้

- (1) หาสารสกัดและผลิตภัณฑ์ลดสารพิษในร่างกาย
- (2) การผลิตผลิตภัณฑ์กลุ่มยาบำรุงสุขภาพ

นางสาวธิดา วุฒิการณ์ เจ้าหน้าที่โครงการ/บันทึก

รายงานการประชุม
เรื่อง การประชุมเพื่อเตรียมความพร้อมด้านการวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ
วันที่ 6 มิถุนายน 2557
ณ ห้องประชุมชั้น 3 อาคาร 2 สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง

รายชื่อผู้เข้าร่วม

1. ดร.ศิริพงศ์	หังสพฤกษ์	ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
2. รศ.ดร.อนุรุจ	บุญประกอบ	อนุกรรมการวิจัย
3. นายสุทัศน์	ปลื้มปัญญา	อนุกรรมการวิจัย
4. รศ.ธีระ	วิสิทธิ์พานิช	อนุกรรมการวิจัย
5. ดร.ณรงค์ชัย	พิพัฒน์ธนวศ์	อนุกรรมการวิจัย
6. ดร.สุริวัลย์	เมฆกมล	อนุกรรมการวิจัย
7. รศ.ดร.กัมปนาท	ภักดีกุล	อนุกรรมการวิจัย
8. รศ.ดร.อานัฐ	ตันโซ	อนุกรรมการวิจัย
9. ดร.อัจจรา	ภาวศุทธิ์	รักษาการ ผู้อำนวยการสำนักวิจัยสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
10. นายวิรัตน์	ปราบทุกข์	ผู้อำนวยการสำนักวิจัยสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
11. นางสาวนันทิยา	ไชยเพียงพิน	นักอุดมศึกษา ศูนย์อุดมศึกษาภาคเหนือ
12. นายศุภกร	ชินวรรณโณ	ที่ปรึกษางานวิชาการด้านทรัพยากรน้ำ ศูนย์จัดการความรู้ด้าน
การเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ
13. ดร.วิเชียร	เกิดสุข	สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยขอนแก่น
14. ดร.สรรพิตา	ศรีไตรรัตน์	คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
15. นางสาวจิตวดี	สุวัจนานนท์นักภูมิสารสนเทศ สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและ
ภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน)	
16. นายสยาม	ลววิโรจน์วงศ์	นักวิจัย สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ
(องค์การมหาชน)
17. รศ.ดร.ณัฐา	โพธารักษ์	ภาควิชาพืชศาสตร์และทรัพยากร ธรรมชาติ คณะเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
18. รศ.ดร.นุชนาฏ	จงเลขา	ผู้อำนวยการศูนย์อารักขาพืช มูลนิธิโครงการหลวง
19. ดร.อัญชัย	ชมพูปวง	ผู้ประสานงานส่งเสริมและผลิตพืชผัก มูลนิธิโครงการหลวง
20. ดร.ชาญชัย	แสงชโยสวัสดิ์	ภาควิชาพืชศาสตร์และทรัพยากร ธรรมชาติ คณะเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
21. ดร.สุรินทร์	นิลสำราญจิต	ภาควิชาพืชศาสตร์และทรัพยากร ธรรมชาติ คณะเกษตรศาสตร์
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
22. นายภูธาดล	ธีรอธิยุต	ผู้อำนวยการสำนักยุทธศาสตร์และแผน สถาบันวิจัยและพัฒนา
พื้นที่สูง

23. นางสาวเพชรดา	อยู่สุข	นักวิชาการ สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
24. นางสาวเกษราภร	ศรีจันทร์	นักวิชาการ สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
25. นางสาวสายทอง	อินชัย	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
26. นางสาวศศิธร	พานัก	ผู้จัดการศูนย์ข้อมูลสารสนเทศสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
27. นางจันทร์จิรา	รุ่งเจริญ	นักวิชาการ สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
28. นางสาวสุมาลี	เม่นสิน	นักวิชาการ สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
29. นางสาวศิริรัตนพร	หล้าบัววงศ์	นักวิชาการ สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
30. นางสาวณัฐวรรณ	ธรรมสุวรรณ	นักวิชาการ สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
31. นายปริญญา	โปธาเกียง	นักวิชาการ สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
32. นางสาวรัชนีวรรณ	กำจัด	นักวิชาการ สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง
33. นางสาวนิตรา	สุวรรณ	เจ้าหน้าที่โครงการ สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง

เริ่มประชุมเวลา 09.00 น. โดยมี ดร.ศิริพงษ์ หึงสพฤกษ์ เป็นประธานที่ประชุม โดยประธานได้กล่าวเปิดประชุม และดำเนินการตามระเบียบวาระการประชุม สรุปได้ดังนี้

ระเบียบวาระที่ 1 เรื่องที่ประธานแจ้งให้ทราบ

ประธานได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ได้มีนโยบายและยุทธศาสตร์เกี่ยวกับการเตรียมรับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ เพื่อเตรียมความพร้อมรับมือหรือปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ สนับสนุนการดำเนินงานตามสนธิสัญญาสหประชาชาติเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงอากาศ (UNFCCC) และยึดหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศบนพื้นที่สูงมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อผลผลิตพืชเป็นอย่างมาก ซึ่งประเด็นนี้เป็นประเด็นที่สำคัญที่ต้องวิจัย ในการวิจัยเรื่องนี้ควรมุ่งเน้น การลดผลกระทบเพื่อลดความเสียหายจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ การปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ และการลดการพึ่งพาจากภายนอกให้มากที่สุด

ระเบียบวาระที่ 2 เรื่องเพื่อพิจารณา

ประธานได้มอบหมายให้ นางสาวสนธิณี ไชยเพียงพิน แจ้งให้ที่ประชุมทราบ เรื่อง แนวโน้มปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิในภาคเหนือช่วงเวลา 30 ปี (พ.ศ.2524-2553) สรุปได้ดังนี้

- 1) ปริมาณฝนรวมเฉลี่ยรายปีในภาคเหนือมีแนวโน้มสูงขึ้นปีละ 4-5 มิลลิเมตรจากค่าเฉลี่ย 1153.42 มิลลิเมตร
- 2) อุณหภูมิสูงสุดมีแนวโน้มสูงขึ้นเดือนละ 0.0015 องศาเซลเซียสจากค่าเฉลี่ย 32.87 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุดมีแนวโน้มสูงขึ้นเดือนละ 0.0066 องศาเซลเซียสจากค่าเฉลี่ย 21.19 องศาเซลเซียส ดังนั้น การวางแผนทางการเกษตร จึงควรพิจารณาผลกระทบจากปริมาณฝนและอุณหภูมิที่จะสูงขึ้นในปีต่อไป

มติที่ประชุม

ที่ประชุมมีมติเห็นชอบ เรื่อง แนวโน้มปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิในภาคเหนือช่วงเวลา 30 ปี (พ.ศ. 2524-2553) และใช้ข้อมูลนี้เป็นฐานข้อมูลพยากรณ์หรือรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในปีต่อไป

นอกจากนี้ประธานได้ให้ผู้เข้าร่วมประชุมร่วมกันระดมความเห็น เรื่อง แนวทางวิจัยและหัวข้องานวิจัย เพื่อพยากรณ์และการรับมือหรือปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศบนพื้นที่สูง ประเด็นการระดมความเห็น ควรเน้นเรื่อง การลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ การปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ และการลดการพึ่งพาจากปัจจัยภายนอก จากการระดมความเห็นของผู้เข้าร่วมประชุม สรุปได้ดังนี้

1. การลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 1.1 การจัดการข้อมูลฐานข้อมูลอากาศให้สอดคล้องกับการนำไปใช้ประโยชน์
- 1.2 การใช้ข้อมูล radar อากาศและดาวเทียมในการพยากรณ์อากาศล่วงหน้า
- 1.3 การกำหนดพื้นที่วิกฤตและเสี่ยงภัยธรรมชาติ (Risk Map) เช่น ลูกเห็บ น้ำฝน ฯลฯ
- 1.4 การจัดทำแผนที่น้ำฝนและอุณหภูมิ (Isohyet) บนพื้นที่สูง
- 1.5 การเสริมสร้างความแข็งแรงของโรงเรือน
- 1.6 การศึกษาและพัฒนากระบวนการผลิตพืชเศรษฐกิจภายใต้สภาพภูมิอากาศที่แปรปรวน (รูปแบบการผลิตโรงเรือน ชนิดไม้บังลม การเลือกชนิดพืช การเลือกพันธุ์ ฯลฯ)

2. การปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 2.1 ความเสี่ยง/ผลกระทบต่อพืชแต่ละชนิดจากแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของภูมิอากาศระยะยาว (Climate Scenarios) ทั้งทางตรง เช่น แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงอุณหภูมิ ปริมาณและการกระจายตัวของฝน และทางอ้อม และการเปลี่ยนแปลงทรัพยากรน้ำและการบริหารจัดการน้ำ โรค-ศัตรูพืช
- 2.2 กลไกการนำผลการพยากรณ์และองค์ความรู้ได้ถึงกลุ่มเป้าหมายและทันเหตุการณ์
- 2.3 การพัฒนาปรับปรุงพันธุ์พืช ทนทานต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- 2.4 ความคุ้มค่าต่อการปรับตัวเทียบกับการลดผลกระทบ
- 2.5 การวิจัยและพัฒนาพันธุ์พืช - สัตว์ ให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมบนพื้นที่สูง
- 2.6 การวิจัยและพัฒนาระบบการปลูกพืชที่ใช้น้ำน้อย
- 2.7 การวิจัยวิธีการปฏิบัติทางการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- 2.8 กระบวนการเก็บเกี่ยวและดัชนีที่เหมาะสมตามสถานการณ์การผลิตพืชที่มีศักยภาพ
- 2.9 การศึกษาชนิด พันธุ์ และฤดูกาลผลิตพืชในเชิงการค้าในสภาพพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน (พื้นที่ราบ/พื้นที่ดอน/พื้นที่ลุ่ม)
- 2.10 การศึกษาแนวทางในการเพิ่มความแข็งแรงและการเจริญเติบโตให้กับพืชหลังได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงและความเสียหายจากสภาพภูมิอากาศ

3. การลดการพึ่งพาจากภายนอกมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 3.1 กลไก risk sharing / risk transfer ที่เหมาะสมกับระบบเกษตรบนพื้นที่สูง เช่น การประกันความเสี่ยงภัยการประกันพืชผล
- 3.2 การประกันภัยเบี่ยงที่เอื้อต่อการลดผลกระทบและฟื้นฟูพื้นที่
- 3.3 การสร้างรูปแบบ (Model) ในการบรรเทาผลกระทบที่เกิดจากภัยพิบัติและสถานการณ์ ภูมิอากาศที่มีความแปรปรวนต่อการปลูกพืชเศรษฐกิจ
- 3.4 การศึกษาความเสี่ยงและการปรับตัวของเกษตรกรในชุมชน/พื้นที่สูง ภายใต้ความแปรปรวน/เปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ
- 3.5 การสร้างเครือข่ายความเชื่อมโยงข้อมูลจากหน่วยงาน เพื่อลดความซ้ำซ้อน ลดการพึ่งพาจากภายนอก

มติที่ประชุม

ที่ประชุมมีมติเห็นชอบ เรื่อง แนวทางวิจัยและหัวข้องานวิจัยเพื่อพยากรณ์และรับมือหรือปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศบนพื้นที่สูงและใช้หัวข้องานวิจัยนี้พิจารณาจัดทำงานวิจัยที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศบนพื้นที่สูงในปีงบประมาณ พ.ศ. 2558

ระเบียบวาระที่ 3 เรื่องอื่นๆ

- ไม่มี

ปิดประชุมเวลา 15.00 น.

นางสาวศิริรัตนาพร หล้าบัววงศ์
ผู้บันทึก

รายงานการประชุมกลุ่ม 4 แผนงานการจัดการองค์ความรู้และบูรณาการงานวิจัยบนพื้นที่สูง)

ในวันที่ 17 กรกฎาคม 2557

ณ โรงแรมเชียงคาน ริเวอร์เมท์เทน อำเภอเชียงคาน และอำเภอภูเรือ จังหวัดเลย

1. คำกล่าวเปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการ

โดย ดร.ศิริพงศ์ หังสพฤกษ์ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง สรุปได้ดังนี้ การจัดทำแผนกลยุทธ์งานวิจัยสถาบัน ต้องสอดคล้องกับยุทธศาสตร์สถาบัน และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 และต้องนำ Road map งานวิจัยสถาบัน แผนแม่บทโครงการหลวงและโครงการขยายผลโครงการหลวง รวมทั้งประเด็นท้าทายงานวิจัยบนพื้นที่สูง ประกอบการพิจารณาในการจัดทำแผนกลยุทธ์งานวิจัยสถาบันด้วย และเมื่อได้แผนกลยุทธ์งานวิจัยสถาบันที่สำเร็จแล้ว นำไปสู่การจัดทำแผนปฏิบัติการวิจัยสถาบัน นำเสนอบอร์ดเพื่อพิจารณา ต่อไป และเมื่อผ่านการพิจารณาจากบอร์ดแล้วต้องชี้แจงงบประมาณ 2558 ต่อคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2558 และจัดทำตัวชี้วัด (KPI) 2558 เสนอต่อสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการต่อไป

2. การจัดทำ (ร่าง) แผนกลยุทธ์ (Road Map) ของแผนงานการจัดการองค์ความรู้และบูรณาการงานวิจัยบนพื้นที่สูง

การจัดทำ (ร่าง) แผนกลยุทธ์ (Road map) มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดทิศทางแผนงานการจัดการองค์ความรู้และบูรณาการงานวิจัยบนพื้นที่สูงของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน) ในระยะ 3 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2558-2560) โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ของสวพส. ร่วมกันระดมความคิดเห็นเพื่อกำหนดทิศทางของแผนกลยุทธ์ โดยมีขั้นตอนการจัดทำแผนกลยุทธ์งานวิจัย 4 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) วิเคราะห์สถานการณ์ภาพรวม (SWOT) ของงานวิจัยและแผนงานการจัดการองค์ความรู้และบูรณาการงานวิจัยบนพื้นที่สูงของ สวพส.
- 2) กำหนดประเด็นปัญหาของแผนงาน แนวทางแก้ไขปัญหโดยงานพัฒนาและงานวิจัย กำหนดขอบเขต วัตถุประสงค์ เป้าประสงค์ และเป้าหมายของแผนงาน
- 3) จัดทำแผนกลยุทธ์ของแผนงาน ประกอบด้วย กลยุทธ์/แนวทาง แผนงาน/กิจกรรม หัวข้อวิจัย การวัดผลสำเร็จ (ผลผลิต/ ตัวชี้วัดภาพรวม และตัวชี้วัดรายปี) ดังตาราง
- 4) ความคาดหวัง (ภาพรวม)

1) วิเคราะห์สถานการณ์ภาพรวม (SWOT) ของงานวิจัยและแผนงานการจัดการองค์ความรู้และบูรณาการงานวิจัยบนพื้นที่สูงของ สวพส.

1.1 วิเคราะห์สถานการณ์ภาพรวม SWOT ของงานวิจัยของ สวพส.

จุดแข็ง	จุดอ่อน
- มีขั้นตอนการปฏิบัติที่ชัดเจน - มีความพร้อมของทรัพยากรและบุคลากร - มีฐานองค์ความรู้จากโครงการหลวงและจากงานบนพื้นที่สูง - มีผู้รองรับการนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ชัดเจน เช่น เกษตรกรในพื้นที่ หน่วยงานพันธมิตร หัวข้อวิจัยเกิดจากปัญหาที่แท้จริงในพื้นที่	- มีการบูรณาการระหว่างแผนงานน้อยไป - ขาดช่องทางในการส่งต่องานวิจัยที่ชัดเจน - ขาดการติดตามงานในเชิงคุณภาพของแต่ละงานวิจัย หัวข้องานวิจัยแต่ละปีมีมาก/ การจัดลำดับ - ขาดผู้เชี่ยวชาญ/ ที่ปรึกษา ในงานวิจัย
โอกาส	ข้อจำกัด
- นโยบายงานวิจัยระดับชาติ ให้ความสำคัญเพิ่มสัดส่วนงานวิจัย จากงานวิจัยพื้นฐาน : งานวิจัยประยุกต์ 30 : 70	- สถานที่การทำงานไม่สอดคล้องกับจำนวนคน - แนวปฏิบัติด้านการจัดซื้อจัดจ้างไม่ชัดเจน

1.2 วิเคราะห์สถานการณ์ภาพรวมSWOT ของแผนงานจัดการองค์ความรู้และบูรณาการงานวิจัยบนพื้นที่สูง

จุดแข็ง	จุดอ่อน
- มีการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาที่เกิดจากงานวิจัย - มีกลุ่มผู้นำไปใช้ประโยชน์ที่ชัดเจน ได้แก่ ชุมชนหน่วยงานต่างๆ	- ขาดข้อมูลผลงานวิจัยเพื่อนำไปคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา/ การจัดการองค์ความรู้/การประเมิน Feasibility ที่ครบถ้วน - การติดตามแผนผลและการส่งงานต่างๆ ไม่ตรงตามกำหนดที่นัดหมายไว้ - ขาดการติดตามงานในเชิงคุณภาพของแต่ละงานวิจัย - ขาดเกณฑ์การแบ่งสิทธิประโยชน์ที่ชัดเจน เพื่อให้ทุนอุดหนุนที่เป็นธรรมและการต่อยอดเชิงพาณิชย์ - ขาดทะเบียนนักวิจัย องค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชน - ขาดการปฏิบัติงานด้านเอกสารต่างๆ ที่ถูกต้องตามระเบียบ
โอกาส	ข้อจำกัด
- มีผลการวิจัยที่สามารถนำมาประยุกต์การจัดการองค์ความรู้งานวิจัยได้มาก - การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญามีโอกาสนำไปสู่การเกิดประโยชน์เชิงพาณิชย์ - มี พรบ.คุ้มครองและส่งเสริมการแพทย์แผนไทยที่ให้ความคุ้มครองพืชสมุนไพรและภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย - การสร้างความร่วมมือด้านงานวิจัยกับหน่วยงานในประเทศและต่างประเทศ	- การประเมินผล/ การวัดผลสัมฤทธิ์จะต้องดำเนินการหลังจากโครงการเสร็จแล้วระยะหนึ่ง ซึ่งจะดำเนินการแล้วเสร็จหลังสิ้นปีงบประมาณ

2) กำหนดประเด็นปัญหาของแผนงาน แนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยงานพัฒนาและงานวิจัย กำหนดขอบเขตวัตถุประสงค์ เป้าประสงค์ และเป้าหมายของแผนงาน

2.1 กำหนดประเด็นปัญหาของแผนงาน และแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยงานพัฒนาและงานวิจัย

ประเด็นปัญหา	แนวทางการแก้ไขปัญหา (พัฒนา)	แนวทางการแก้ไขปัญหา (วิจัย)
1. ขาดข้อมูลผลงานวิจัยเพื่อนำไปคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา/ การจัดการองค์ความรู้/ การประเมิน Feasibility ที่ครบถ้วน	-	กำหนดเงื่อนไขในสัญญาให้ผู้วิจัยรายงานผลทุกขั้นตอนก่อนเบิกเงิน
2. การติดตามแผนผลและการส่งงานต่างๆ ไม่ตรงตามกำหนดที่นัดหมายไว้	-	กำหนดเป็นตัวชี้วัดรายบุคคล ทั้งนักวิชาการและเจ้าหน้าที่โครงการ
3. ขาดการติดตามงานในเชิงคุณภาพของ แต่ละงานวิจัย	-	KM ติดตาม

ประเด็นปัญหา	แนวทางการแก้ไขปัญหา (พัฒนา)	แนวทางการแก้ไขปัญหา (วิจัย)
4. ขาดเกณฑ์การแบ่งสิทธิประโยชน์ที่ชัดเจน เพื่อให้ทุนอุดหนุนที่เป็นธรรมและการต่อยอดเชิงพาณิชย์	-	กำหนดเกณฑ์ที่เป็นธรรม
5. ขาดทะเบียนนักวิจัย องค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชน	-	จัดทำทะเบียนนักวิจัย องค์กร ทั้งภาครัฐและเอกชน
6. ขาดการปฏิบัติงานด้านเอกสารต่างๆ ที่ถูกต้องตามระเบียบ	-	จัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน/ อบรม/ สอบประเมินผล

2.2 ขอบเขต: การสนับสนุนการบริหารงานวิจัย

2.3 วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อสนับสนุนการจัดการองค์ความรู้และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของการวิจัยและพัฒนาบนพื้นที่สูงทั้งภายในและต่างประเทศ
- 2) เพื่อบริหารจัดการด้านทรัพยากรทางปัญญาคุ้มครองสิทธิจากผลงานวิจัย การสร้างรายได้และการแบ่งปันสิทธิประโยชน์อย่างเป็นธรรม
- 3) เพื่อกำกับและติดตามงานวิจัยให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้

2.4 เป้าประสงค์

- 1) การจัดการองค์ความรู้และการสร้างเครือข่ายการพัฒนาพื้นที่สูงตามแนวทางโครงการหลวงและองค์ความรู้จากงานวิจัยที่เหมาะสมกับสภาพภูมิสังคม
- 2) การบูรณาการงานวิจัยและงานพัฒนาเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ให้เกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

2.5 เป้าหมายการดำเนินงาน

แผนงาน	เป้าหมาย(ตัวเลข)
แผนงานการจัดการองค์ความรู้และบูรณาการงานวิจัยและบนพื้นที่สูง	KM : รวบรวมองค์ความรู้ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ อย่างน้อย5องค์ความรู้/ปี
	IP: ยื่นขอจดทะเบียน/ จัดแจ้งทรัพยากรสิทธิทางปัญญาอย่างน้อย 10 รายการ/ปี
	กำกับและติดตามงานวิจัย: จัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน 1 เล่มมีระบบติดตามผลการดำเนินงานโครงการวิจัย1ระบบ

2.6 เป้าหมายการดำเนินงานภายใต้แผนกลยุทธ์งานวิจัย

กลยุทธ์/ แนวทาง	วัตถุประสงค์	แผนงาน กิจกรรม	ตัวชี้วัดภาพรวม (เป้าหมายเป็นตัวเลข)	ตัวชี้วัดรายปี		
				58	59	60
1.สนับสนุนการจัด การ องค์กร ความรู้ และ พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือของการวิจัยและพัฒนาบนพื้นที่สูงทั้งภายในและต่างประเทศ	1.เพื่อสนับสนุนการจัดการองค์ความรู้และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือของการวิจัยและพัฒนาบนพื้นที่สูง ทั้งภายในและต่างประเทศ	1.การจัดการองค์ความรู้ 2 . การ สร้าง เครือข่ายความร่วมมือของการวิจัยและพัฒนาบนพื้นที่สูง ทั้งภายในและต่างประเทศ	รวบรวมองค์ความรู้ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างน้อย5องค์ความรู้/ปี	5	5	5
2. บูรณาการงานวิจัยและงานพัฒนาบนพื้นที่สูงเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ให้เกิดประสิทธิภาพและ มี ประสิทธิภาพ	2.เพื่อบริหารจัดการ ด้าน ทรัพยากร สินทาง ปัญญา คุ่มครอง สิทธิ จา ก ผลงานวิจัย การ สร้างรายได้และ การแบ่งปันสิทธิประโยชน์อย่างเป็นธรรม	การจัดการ ทรัพยากร สินทาง ปัญญา	ยื่นขอจดทะเบียน/ จัดแจ้ง ทรัพยากร สินทาง ปัญญา อย่าง น้อย 10 รายการ/ปี	10	10	10
	3.เพื่อกำกับและติดตามงานวิจัยให้ บรรลุ วัตถุประสงค์ที่วางไว้	กำกับและติดตามงานวิจัย	- จัดทำและปรับปรุงคู่มือ การปฏิบัติงานทุกปี - จัดทำและปรับปรุงระบบ ติดตามผลกาดำเนินงาน โครงการวิจัย 1 ระบบ	1	1	1

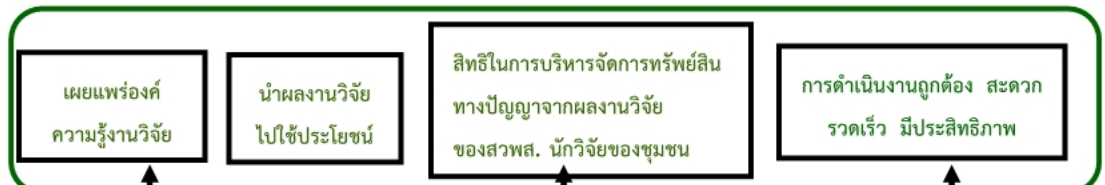
แผนกลยุทธ์แผนงานการจัดการองค์ความรู้และบูรณาการงานวิจัยบนพื้นที่สูง

ผลลัพธ์: การบริหารจัดการองค์ความรู้และบูรณาการงานวิจัยให้มีประสิทธิภาพ

มิติที่ 1

Financial

เป้าหมายหลัก

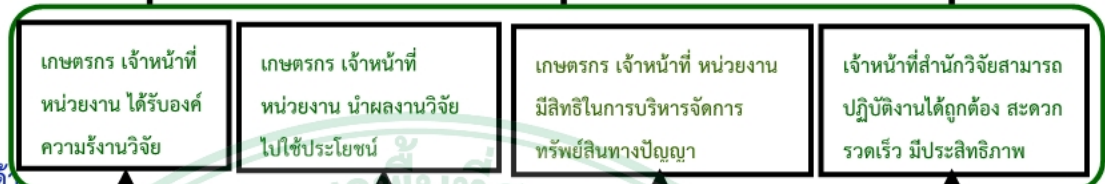
มิติที่ 2

คุณภาพการให้บริการ

Customer

Satisfaction

เป้าหมายแต่ละด้าน

มิติที่ 3

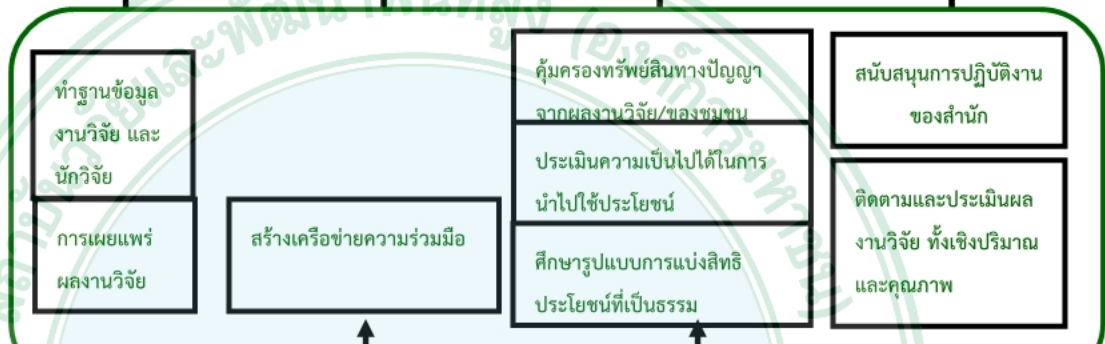
ประสิทธิภาพ

การปฏิบัติงาน

Internal

Processes

แนวทางวิธีการ

มิติที่ 4

การพัฒนา

องค์กร

Learning

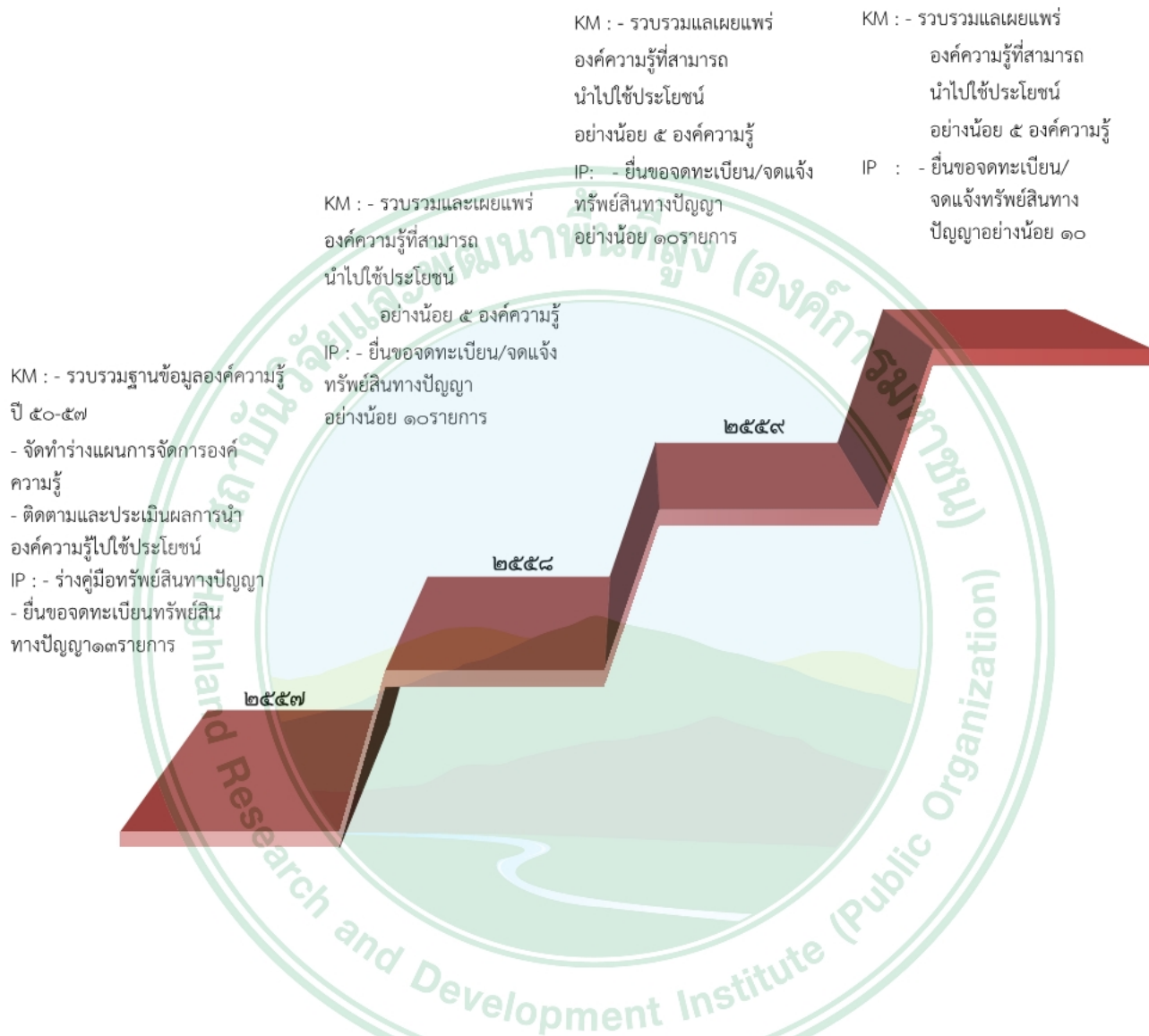
and Growth

การสนับสนุน

Road mapแผนกลยุทธ์แผนงานการจัดการองค์ความรู้และบูรณาการงานวิจัยบนพื้นที่สูง

- ๑๕องค์ความรู้
- ทรัพย์สินทางปัญญาน้อย
๓๐รายการ

ภาพการประชุมการจัดทำแผนกลยุทธ์แผนงานการจัดการองค์ความรู้งานวิจัยบนพื้นที่สูง

รายงานสัมมนาเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง กิจกรรม Walk Rally กลยุทธ์การสร้างและพัฒนาทีมงาน

วันที่ 3-4 กรกฎาคม 2557

ณ อัลไพน์กอล์ฟรีสอร์ท จ.ลำพูน

การสัมมนาเชิงปฏิบัติการ เรื่อง กิจกรรม Walk Rally กลยุทธ์การสร้างและพัฒนาทีมงาน มีนายอุดม พรหมตัน ผู้จัดการโครงการขยายผลโครงการหลวงเพื่อแก้ปัญหาพื้นที่ปลูกฝิ่นอย่างยั่งยืน เป็นประธานเปิดงาน และมีอาจารย์เสกฐิติ หนู่มคำ เป็นวิทยากร การสัมมนาเชิงปฏิบัติการครั้งนี้มีกิจกรรม ดังนี้

1. ภาควรรายโดยอาจารย์เสกฐิติ หนู่มคำ

1.1 พฤติกรรมศาสตร์ของกลุ่มคนในแต่ละรุ่น

ศึกษาพฤติกรรมของกลุ่มคนในแต่ละรุ่นตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันซึ่งทำงานร่วมกันในองค์กรเดียวกันทำให้ได้เรียนรู้และเข้าใจพฤติกรรม ความคิด ทัศนคติชีวิตความเป็นอยู่ค่านิยมของกลุ่มคนในวัยต่าง ๆ ได้มากขึ้น เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการการทำงาน และช่วยลดช่องว่างระหว่างวัย และลดช่องว่างในสังคมการทำงานได้เป็นอย่างดีได้จัดแบ่งกลุ่มคนโดยใช้เกณฑ์จัดแบ่งกลุ่มที่แพร่หลายไปทั่วโลก แบ่งเป็น 8 generation ดังนี้

รุ่น (Generation)	ปี พ.ศ. ที่เกิด	ลักษณะพฤติกรรมของคนในแต่ละรุ่น
1. Lost	2426-2443 (ยุคสงครามโลกครั้งที่ 1)	- คนกลุ่มนี้เสียชีวิตไปหมดแล้ว
2. Greatest (G.I.)	2444-2467 (ยุคก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2)	- แต่งตัวเป็นทางการ เช่น ผู้ชายใส่สูทผูกเนคไทออกจากบ้าน - มีแบบแผนปฏิบัติ ความคิด และความเชื่อไปในทิศทางเดียวกัน
3. Silent	2468-2488 (ยุคสงครามโลกครั้งที่ 2)	- ผู้คนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ยากลำบาก ทำงานหนักในโรงงานเนื่องจากเศรษฐกิจตกต่ำ - คนรุ่นนี้เคร่งครัดต่อระเบียบแบบแผนมาก มีความจงรักภักดีต่อนายจ้างและประเทศชาติสูง เคารพกฎหมาย - ผู้หญิงทำงานนอกบ้านมากขึ้น
4. Baby Boomer	2489-2507 (ยุคสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2)	- คนรุ่นนี้มีค่านิยมมีลูกหลายๆ คน เพื่อสร้างคนขึ้นมาพัฒนาประเทศชาติ - ชอบทำงาน พุ่มเทให้กับงานและองค์กร เคารพกฎเกณฑ์กติกา มีความอดทนสูง และประหยัด - ปัจจุบัน คือ คนที่มีอายุ 49 ปีขึ้นไป
5. Generation X (Gen X)	2508-2522 (Yuppie)	- ยุคที่มีการควบคุมอัตราการเกิดของประชากร - คนรุ่นนี้ใช้ชีวิตอย่างสุขสบาย เติบโตมากับการพัฒนาของวิดีโอเกม, คอมพิวเตอร์, เพลงแบบฮิปฮอป และอาจทันดูทีวีจอขาวดำ - ชอบอะไรง่ายๆ เป็นตัวของตัวเองสูง และมีความคิดสร้างสรรค์

รุ่น (Generation)	ปี พ.ศ. ที่เกิด	ลักษณะพฤติกรรมของคนในแต่ละรุ่น
6. Generation Y	2523-2540	- ยุคที่เศรษฐกิจกำลังเจริญเติบโต มีเทคโนโลยีและอินเทอร์เน็ตเจริญก้าวหน้า - คนรุ่นนี้ชอบงานด้านไอที การติดต่อสื่อสาร ใช้ความคิดสร้างสรรค์สิ่งใหม่ สามารถทำอะไรหลายๆ อย่างได้ในเวลาเดียวกันมองโลกในแง่ดี ไม่ค่อยมีความอดทน - ปัจจุบัน คนกลุ่มนี้อยู่ในช่วงวัยเรียน วัยทำงาน
7. Generation Z	เกิดหลัง พ.ศ 2540 ขึ้นไป	- คนรุ่นนี้เติบโตมาพร้อมกับสิ่งอำนวยความสะดวกมากมาย มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีต่างๆ และเรียนรู้ได้เร็ว
8. Generation C		- คนรุ่นนี้ไม่ได้แบ่งตามอายุเหมือน 7 รุ่น แต่จัดกลุ่มตามพฤติกรรมการใช้โทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ต - ชอบอัปเดตข้อมูลตลอดเวลา สนใจข่าวสารที่ได้รับรู้ในโลกโซเชียล และพร้อมจะแชร์ได้ทุกเมื่อ

1.2 เพื่อนร่วมงาน

ในองค์กรหนึ่งๆ ย่อมมีพนักงานที่มีพื้นฐานชีวิตครอบครัว ลักษณะนิสัยแตกต่างกัน ดังนั้น การทำงานร่วมกันให้ได้อย่างราบรื่น จึงต้องเข้าใจลักษณะนิสัยของเพื่อนร่วมงานแต่ละประเภทและ ปรับตัวเข้าหากัน จะทำให้เข้าใจกัน ลดปัญหาความขัดแย้ง และทำงานอย่างมีความสุข ผลงานดีมีประสิทธิภาพเป็นประโยชน์ต่อองค์กร ซึ่งจากการสัมภาษณ์ พบว่า เพื่อนร่วมงานในสถานที่ทำงาน มีทั้งหมด 9 ประเภท มีลักษณะนิสัยและวิธีปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนร่วมงาน ดังนี้

ประเภทเพื่อนร่วมงาน	ลักษณะนิสัยของเพื่อนร่วมงาน	วิธีปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนร่วมงาน
1. ยินหยัดเป็นฝ่ายค้าน	กลัวการเปลี่ยนแปลงจึงต้องคัดค้านไว้ก่อน เช่น เมื่อเสนอความคิดใหม่ๆ ก็จะมีปฏิเสธและเลือกที่จะใช้ในรูปแบบเดิม	ใช้เวลาเขาได้เรียนรู้ประโยชน์ของการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้เขาค่อยๆ ยอมรับและเริ่มเปลี่ยนด้วยตัวเอง
2. เข้าขามเย็นขาม	ทำงานแบบเรื่อยๆ ไปวันๆ อาจเป็นเพราะความเคยชินในการทำงานแบบเดิมแล้วรู้สึกปลอดภัยดี จึงไม่คิดปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงอะไร	เสนอหัวหน้าให้ส่งเขาไปอบรมสัมมนาหาความรู้ใหม่ เพื่อเปิดโลกทัศน์ ผลงานจะได้ดีขึ้น ในขณะที่เดียวกันต้องให้กำลังใจเขาด้วย เพราะการเปลี่ยนแปลงในลักษณะนี้ค่อนข้างทำได้ยาก
3. แยกไม่ออกเรื่องงานกับเรื่องส่วนตัว	บางคนอาจมีปัญหาที่บ้าน ทำให้ไม่สบายใจกลายเป็นคนเก็บตัว หรือกลายเป็นคนขี้นุหุดหงิด จนพาลมีเรื่องกับคนอื่นโดยไม่รู้ตัว หรือบางคนมีเรื่องขุ่นเคืองกับคนที่ทำงาน พาลให้ไม่อยากทำงานไปด้วย	นำคู่มือมาไกล่เกลี่ยตกลงทำความเข้าใจกัน เพื่อจะได้ร่วมงานกันต่อไปอย่างราบรื่น

ประเภทเพื่อนร่วมงาน	ลักษณะนิสัยของเพื่อนร่วมงาน	วิธีปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนร่วมงาน
4. ไม่มั่นใจในตนเอง	มีความคิดดีแต่ไม่กล้าแสดงออก กลัวว่าจะไปล้ำเส้นใครหรือกลัวว่าถ้าทำผิดพลาดแล้วจะถูกตำหนิ จึงไม่กล้าพูดอะไร ได้แต่รับฟังคำสั่ง	คอยให้กำลังใจ ส่งเสริมให้เขาทำสิ่งที่ดีต่อไป โดยให้เขาแสดงความคิดเห็นในเรื่องเล็กๆ น้อยๆ ก่อนชมเชยเพื่อให้กำลังใจ และกล้าแสดงความคิดเห็นต่อไป
5. เหลี่ยมจัด ลอบกัด ปิดความรับผิดชอบ	เล่ห์เหลี่ยมแพรวพราวต่อหน้าอย่างลับหลังอีกอย่าง ชอบเอาความดีใส่ตัวและความชั่วให้คนอื่น	เข้าใกล้เท่าที่จำเป็นต้องร่วมงานด้วยและทำงานของตนเองให้ดีที่สุด
6. หลงตัวเอง เก่งคนเดียว	คิดว่าไม่มีใครฉลาดเท่าและไม่มีใครทำงานแทนได้จึงไม่ยอมแบ่งงานหรือทำงานร่วมกับใคร รวมทั้งไม่ชอบฟังคำแนะนำจากใครด้วย	พยายามปรับตัวเราให้ทำงานร่วมกับเขาได้ โดยชื่นชมในความเก่งของเขา โดยไม่แสดงอาการไม่พอใจออกมา
7. หนักไม่เอาเบาไม่สู้	ชอบผัดวันประกันพรุ่งไม่ยอมเสียสละเพื่อใคร หลบได้เป็นหลบ เสียได้เป็นเสีย	พยายามพูดว่าเขาทำงานดีเพื่อให้ได้แสดงฝีมือบ้าง อย่าไปว่ากล่าวมากนัก เพราะยิ่งว่าเขายิ่งไม่ยอมทำอะไรมากขึ้น
8. ซี้โมโห	โกรธง่ายหายเร็ว เดี่ยวดีเดี๋ยวร้าย ไม่พอใจอะไรจะแสดงอาการออกมาโดยไม่คิดถึงจิตใจผู้อื่น	ขณะที่เขากำลังโกรธ อย่าเถียงหรือให้เหตุผล เพราะเขาจะไม่รับฟัง ถ้าอยากเตือนเขา ต้องพูดตอนที่เขารามณ์ดี ๆ
9. ขาดมนุษยสัมพันธ์	ตรงไปตรงมา คิดอย่างไรพูดอย่างนั้น แบบขวานผ่าซาก เจตนาดีแต่แสดงออกไม่เป็น ทำให้คนอาจเข้าใจผิดคิดว่าเยื่อหยิ่ง ไม่อยากคบ ไม่อยากร่วมงานด้วย	ยอมรับในสิ่งที่เขาเป็น พยายามมองส่วนดีของเขา และมองข้ามเรื่องขุ่นใจเล็กๆ น้อยๆ จากคำพูดของเขา เพื่อสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน

1.3 ความแตกต่างระหว่างคนจนกับคนรวย

วิทยากรนำเสนอเนื้อหาเรื่องความแตกต่างระหว่างคนรวยกับคนจน เริ่มจากมหาเศรษฐีผู้หนึ่ง พาลูกชายไปชนบท เพื่อเรียนรู้ชีวิตคนจน พวกเขาพักกับครอบครัวที่จนมากเป็นเวลา 2 วัน 2 คืน จากการได้คลุกคลีกับคนจนทำให้ลูกชายพบว่า คนจนมีหมา 4 ตัว แต่เรามีแค่ตัวเดียว บ้านเรามีสระน้ำกว้างถึงกลางสวน พวกเขามีธารน้ำใสไหลสุดตา บ้านเราประดับด้วยตะเกียงน้ำเข้า 10 กว่าดวง ส่วนราตรีของพวกเขามีดาวพร่างพร่างเต็มท้องฟ้า ลานนั่งเล่นในสวนของเรา ลาดปูไปจนถึงขอบสนามหน้าบ้าน ส่วนพวกเขาจะนั่งนอนตรงไหนก็ได้ เรามีที่ดินผืนหนึ่งให้อยู่อาศัย แต่พวกเขามีห้องพุงอันกว้างใหญ่สุดสายตา เรามีคนรับใช้ไว้บริการ แต่พวกเขาบริการกันเอง เราจ่ายค่าอาหาร แต่พวกเขากลับเพาะปลูกและเก็บกินเองได้ เรามีกำแพงล้อมตัวไว้ป้องกัน แต่พวกเขาป้องกันด้วยเพื่อนๆ ที่รายล้อมบ้านเขาขอบคุณพ่ออีกครั้งที่ทำให้เขารู้คำตอบว่าจริงๆ แล้วเรายากจนกว่าเขามาก นิทานเรื่องนี้ให้ข้อคิดว่า ถ้าเราทุกคนปลื้มและพอใจในแต่ละสิ่งที่มีอยู่ ยินดีเท่าที่ได้ ก็จะทำให้ชีวิตมีความสุข

1.4 การทำงานเป็นทีมของห่าน

วิทยากรนำเสนอเรื่อง การทำงานของห่าน โดยเปรียบเทียบเราและเพื่อนร่วมงานเสมือนห่าน พบว่า เมื่อใดที่ฝูงห่านอพยพหลบหนาวไปสู่เขตอบอุ่น ห่านจะบินเป็นรูปตัว V เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบินให้กับห่านทั้งฝูงได้ 71 % เมื่อเปรียบเทียบกับห่านที่บินโดยลำพัง เมื่อห่านตัวใดตัวหนึ่งหลุดออกจากฝูง บินโดยลำพัง ห่านตัวนั้นจะรู้สึกถึงแรงต้านของอากาศ ซึ่งจะทำให้บินยากขึ้น เมื่อห่านตัวนั้นเร่งความเร็วและบินให้ทันฝูง ห่านนั้นจะได้รับแรงพยุงจากฝูงบิน

ที่อยู่ด้านหน้า เมื่อผู้นำของฝูงห่านเริ่มอ่อนล้า หลังจากบินมานาน มันจะบินไปอยู่ด้านท้ายของตัว V ในขณะที่ห่านอีกตัวรับหน้าที่เป็นผู้นำฝูง และในขณะที่บินเป็นตัว V นั้น พวกห่านจะส่งเสียงร้องเพื่อให้กำลังใจห่านที่อยู่ข้างหน้า และช่วยกันรักษาระดับความเร็วให้คงที่ เมื่อมีห่านที่ป่วย บาดเจ็บหรือเหนื่อยล้า มันจะหลุดออกจากฝูง ห่านจำนวนหนึ่งจะละจากฝูง และบินเคียงคู่ไปกับห่านที่อ่อนแอ นั้น พวกมันจะช่วยเหลือกันไปตลอดทาง จนกระทั่งห่านที่ป่วยนั้นตายจากไป หรือไม่ก็จนกว่าห่านที่ป่วยจะแข็งแรงและบินได้อีกครั้ง จากนั้นพวกมันจะบินเข้าฝูงเป็นรูปตัว V อีกครั้ง จากเรื่องนี้ทำให้ได้ข้อคิดสามารถนำมาปรับใช้ในการทำงาน ดังนี้

1. หากมีเป้าหมายเดียวกันและทำงานร่วมกันในทีมจะทำให้ไปถึงเป้าหมายได้เร็วและง่ายขึ้น ประกอบกับมีความร่วมมือร่วมใจกันในทีมจึงทำให้งานสำเร็จ
2. ให้เกียรติเพื่อนร่วมงานในทีม
3. ผลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำเพื่อแก้ไขปัญหาและภาระยุ่งยากต่างๆ โดยใช้ความสามารถ ความรู้ พรสวรรค์ ปัจจัยและทรัพยากรต่างๆของทีมเข้าด้วยกัน
3. ให้กำลังใจเพื่อนร่วมงานในทีม จะส่งผลให้งานที่ทำมีความก้าวหน้า เป้าหมายสำเร็จได้
4. ช่วยกันแก้ไขปัญหาหรืออุปสรรคที่พบในการทำงาน ไม่ทอดทิ้งกัน

1.5 การทำงานของคนญี่ปุ่นกับคนเยอรมัน

1) การทำงานของคนญี่ปุ่น

หลักการสำคัญในการทำงานของคนญี่ปุ่น คือ Horenso เป็นหลักการที่มีประโยชน์ต่อการทำงานเป็นทีมมาก เพราะช่วยให้ทีมงานมีการพูดคุยสื่อสารถึงความคืบหน้าและปัญหาต่างๆของการทำงาน ทำให้มีการแก้ปัญหาได้ทันเวลาที่ โดย Horenso ย่อมาจากคำว่า

1. Ho: Houkoku หมายถึง การรายงานผลจากงานที่ได้รับมอบหมายต่อผู้บังคับบัญชา หรือรุ่นพี่ เช่น รายงานผู้บังคับบัญชาทุกครั้งเมื่อทำงานเสร็จแล้ว หรือเมื่อพบปัญหา ให้รายงานทันที แล้วรีบจัดการแก้ปัญหาหรือรายงานเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงในกรณีที่เป็นงานที่ใช้ระยะเวลานาน ให้รายงานความเป็นไปเป็นระยะๆทำความเข้าใจคำสั่งและวัตถุประสงค์ และถ่ายทอดข้อมูลที่ได้รับมา
2. Ren: Renraku หมายถึง การบอกกล่าว ติดต่อสื่อสารถ่ายทอดข้อมูลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ ไม่ว่าจะเป็นผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา หรือแจ้งข้อมูลให้กับแผนกอื่นๆได้รับทราบอย่างต่อเนื่องเช่น บันทึกเพื่อกันลืม, จัดข้อมูลต่างๆแล้วแชร์ข้อมูลให้ผู้บังคับบัญชาและเพื่อนร่วมงานและจัดระเบียบข้อมูลต่างๆตามลำดับเวลา เพื่อให้ง่ายต่อการนำข้อมูลมาใช้งาน
3. So: Soudan หมายถึง การปรึกษาหารือ ในกรณีที่มีข้อสงสัยหรือมีปัญหาเกิดขึ้นเพื่อถามความคิดเห็นและขอแนะนำ จากผู้บังคับบัญชา รุ่นพี่ หรือเพื่อนร่วมงาน

วัฒนธรรมการทำงานของคนญี่ปุ่น	ตัวอย่าง
1. ตรงต่อเวลา	ไปทำงานก่อนเวลาเข้างานประมาณ 5-10 นาที เพื่อเตรียมตัวก่อนเวลาเข้างาน ถ้าจำเป็นต้องเข้างานสายหรือสายเพียง 1 นาที จะต้องโทรแจ้งผู้บังคับบัญชาให้ทราบก่อน
2. กล่าวทักทาย	ทักทายด้วยใบหน้าที่ยิ้มแย้ม มองหน้าฝ่ายตรงข้ามทุกครั้ง ที่กล่าวทักทาย และ ต้องทำทุกวันอย่างสม่ำเสมอต้นเสมอปลายทุกครั้งที่เจอกัน
3. ยึดถือระบบอาวุโส รุ่นพี่-รุ่นน้อง	รุ่นน้องที่มีประสบการณ์น้อยกว่าให้ความเคารพรุ่นพี่ และรุ่นพี่ให้ความช่วยเหลือและคำแนะนำแก่รุ่นน้อง
วัฒนธรรมการทำงานของคนญี่ปุ่น	ตัวอย่าง

4. ทำงานเป็นทีมและความร่วมมือกันในกลุ่มมากกว่าทำคนเดียว	ประชุมบ่อยและเป็นเวลานานเพื่อพูดคุย ปรีกษา หรือ ปัญหาและหาข้อสรุปร่วมกัน
5. สร้างความสัมพันธ์ภายในหน่วยงาน	กินข้าวสังสรรค์กัน หลังเลิกงาน

2)การทำงานของคนเยอรมัน

วัฒนธรรมการทำงานของคนเยอรมัน	ตัวอย่าง
1. ตรงต่อเวลา	- ไปทำงานตรงเวลา ไม่มาสาย การมาทำงานสายจะถูกมองว่าเป็นคนไม่รักษาสัญญา ไม่มีคุณภาพเพราะขาดความเคารพต่อตัวเองและองค์กร
2. ทำงานอย่างจริงจัง (8 ชั่วโมง/วัน)	- ไม่พูดคุยเรื่องอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวกับงาน ไม่เล่น Facebook และโทรศัพท์มือถือ ในเวลางาน - ใช้เวลาทำงาน/สัปดาห์น้อยกว่าคนในชาติอื่น ๆ แต่ได้ประสิทธิภาพมากกว่า - ไม่นิยมทำงานนอกเวลา เนื่องจากต้องการให้เวลากับครอบครัวหลังเลิกงาน
3. รักองค์กร	- บริษัทส่วนใหญ่ไม่ Lay off พนักงาน เพื่อความอยู่รอดของบริษัทในยามที่เศรษฐกิจตกต่ำ - พนักงานยินดีที่จะถูกลดรายได้เพื่อให้ทุกคนอยู่ได้และบริษัทอยู่รอด
4. เน้นการทำงานเป็นทีม	- ทีมชาติฟุตบอลของเยอรมนี สามารถคว้าแชมป์โลก ด้วยทักษะการเล่นอย่างเป็นทีมมากกว่าความสำเร็จจากความสามารถเฉพาะบุคคล

2.ภาคกิจกรรม

2.1กิจกรรมละลายพฤติกรรม

กิจกรรมละลายพฤติกรรมเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้มีโอกาสแสดงความเป็นตัวเอง เปิดใจ และเปิดเผยตัวเองออกมาให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มได้รู้จักกันมากขึ้น ซึ่งโดยธรรมชาติแล้วเมื่อนุษย์ได้เข้ามาสู่สถานที่ใหม่หรือสังคมใหม่ มักจะสร้างกำแพงของตัวเองเพื่อป้องกันตัวเองด้วยสาเหตุต่างๆ เช่น เหตุการณ์ หรือ สภาพแวดล้อมที่อาจมีทัศนคติทางลบในการทำงานร่วมกัน สิ่งนี้เป็นตัวก่อกำแพงเพื่อทำลายสัมพันธ์ภาพของการอยู่ร่วมกัน ทำให้บุคคลเริ่มก่อกำแพงและปิดกั้นตัวเองเพื่อป้องกันตัวเองจากสังคมที่ตนอาศัยอยู่ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องจัดกิจกรรมละลายพฤติกรรมจึงเป็นเครื่องมือให้สมาชิกได้มีโอกาส ทำความรู้จักโดยทำกิจกรรมร่วมกัน และเปิดเผยความเป็นตัวเอง ก่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีความรู้สึกว่าเป็นพวกเดียวกัน เสริมสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตรให้กับผู้เข้าร่วมกิจกรรมการอบรมครั้งนี้ได้จัดกิจกรรมละลายพฤติกรรม ดังนี้

กิจกรรม	ประโยชน์ที่ได้รับ
1. สอบถามชื่อสมาชิกในกลุ่ม	1. สร้างความรู้จักและคุ้นเคยให้กับสมาชิกในกลุ่ม 2. สร้างมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน
2. เล่าเรื่องราว/ประสบการณ์ที่ประทับใจและเรื่องเศร้าใจในวัยเด็ก	1. ได้เปิดเผยเรื่องราวและความเป็นตัวเองให้กับสมาชิกในกลุ่มได้รู้จักมากขึ้น 2. ได้รู้จักและเข้าใจเรื่องราวและชีวิตความเป็นอยู่ สภาพแวดล้อมในวัยเด็กของสมาชิกในกลุ่มมากขึ้น

กิจกรรม	ประโยชน์ที่ได้รับ
	3. สร้างทัศนคติที่ดีต่อกัน มีความเข้าใจ และเห็นใจกันมากขึ้น
3. การปรบมือ/แสดงท่าทางตามคำสั่งของผู้นำกลุ่ม	1. สร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันความพร้อมเพรียงและความสามัคคีในกลุ่ม
4. เกมส่งข่าวสารไปยังผู้รับสาร	1. ฝึกทักษะการสื่อสารในการทำงานให้มีประสิทธิภาพ 2. ฝึกสมาธิและการจดจำ 3. สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ

ภาพ 1 กิจกรรมละลายพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่สำนักวิจัย

2.2 กิจกรรม Walk Rally

กิจกรรม Walk Rally เป็นกิจกรรมกลุ่มที่เน้นให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมใช้ทักษะ และ ศักยภาพของตนเองในการทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานร่วมกันมากขึ้น เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน หรือสร้างผลงาน ซึ่งจะสร้างประโยชน์ต่อองค์กรต่อไป ลักษณะของกิจกรรมจะทดสอบทักษะ ไหวพริบ และเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้แสดงความคิดเห็นมุมมองและวิสัยทัศน์ที่แตกต่างออกไป และมีกิจกรรมสนทนาก่อสร้าง ความสนุกสนาน และความสามัคคีในกลุ่มโดยกิจกรรมมีทั้งหมด 4 ฐาน ดังนี้

ฐาน	ชื่อกิจกรรม	ลักษณะกิจกรรม	หมายเหตุ
1	รวมพลังสร้างทีมงาน (กระโดดเชือก)	กิจกรรมสร้างความสามัคคีให้กับหมู่คณะ การวางแผนการทำงานร่วมกัน ความเสียสละ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน	ฐานนี้เน้นการสร้าง ความสามัคคี
2	ประสานใจสู่เป้าหมายด้วยพลังบวก (ไข่มุกรู)	กิจกรรมวางแผนเป้าหมาย สร้างแผนกลยุทธ์ร่วมกัน สามารถประเมินความสำเร็จของงานได้ทันที	ฐานนี้เน้น การวางแผนแบบมีส่วนร่วม
3	เวทีนางฟ้า	กิจกรรมส่งเสริมการใช้ความคิด	ฐานนี้เน้น ความคิดสร้างสรรค์

ฐาน	ชื่อกิจกรรม	ลักษณะกิจกรรม	หมายเหตุ
	(Cat walk)	สร้างสรรค์จากวัสดุเหลือใช้ และการใช้ ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างมีคุณค่า และ คุ้มค่า เพื่อให้เกิดนวัตกรรมของกลุ่ม	เชิงนวัตกรรม
4	ภาวะผู้นำกับการสื่อสาร (ปิดตาพาโชค)	กิจกรรมการวางแผนกระบวนการด้าน การสื่อสาร การใช้สัญลักษณ์เพื่อสร้าง ความเข้าใจในแนวทางเดียวกัน โดย ผู้นำและผู้ตาม มีความสำคัญเกี่ยวพัน กันเชิงระบบ	ฐานนี้เน้น การสื่อสารภายใต้ ระบบภาวะผู้นำ

ภาพกิจกรรม Walk Rally ของเจ้าหน้าที่สำนักวิจัย